

Любен Дилов Жестокият експеримент

„Душа, вгълбена в себе си“ е името на моята лодка;
„Ужас“ е името на моите весла;
„Тоз, който насърчава“ е името на трюма ми;
„Пред себе си направо плувай“ е името на моето кормило.
Така направен, знайте, е ковчегът ми за преминаването...

Древноегипетско заклинание из „Книга за мъртвите“

1

Тя продължаваше да не усеща неговото присъствие — така всепогълната гледаше сладникаво красивите реклами на туристическата агенция. А може би изучаваше и разписанието на крайбрежните кораби. Това му позволи да посъзерцава голия ѝ гръб в яркостта на лятното предпладне с удоволствие, което добродушно се самонадсмиваше.

Онази вечер, когато оглушиха колибата му край реката с рева на автомобилите си, той почти не ѝ обърна внимание сред десетината по курортному разпасани професори и доценти. Не им отиваше да бъдат разпасани, па макар и за двайсет дена, след като през цялата година педантично са си връзвали вратовръзките и са треперели за авторитета си. Разпасаността също изисква талант и поддържане. Комична бе изглеждала и тази единствена сред тях жена, облечена пък като за бал. Но май от някакъв нощен бар бяха му се изтърсили.

Достатъчно разглезен от студентките, за да реши, че тя заради него е разголила гърба си чак до задника, той показа само на нея недоволството си от внезапното им посещение. Край устието на реката, където ги заведе, защото, не се побираха в колибата му, тя бе въздъхнала в опит за разговор: „Тук и звездите като че ли са други!“ Ядосан, че колегите му разбудиха сякаш и близкото море с предвзетото си дърдорене — от околните колиби надничаха вече приятелите му рибари, той ѝ отвърна: „Специално си ги доставям.“ А после не намери сгода да ѝ се извини.

Сега този пренебрегнат тогава гръб никому не се предлагаше. Кестеново лъскав и гладък, още по-тъмен в рамката на белия шантунг, той излъчваше интимното уединение на жена, която се е разсъблякла сама в спалнята си. Меката заоблена симетрия на раменете и нежността на улея между лопатките галеха окото му на геометър и художник с незаинтересуваната си хармония.

Радва се физикът на хармонията на Вселената, не мирясва, докато не направи хипотезите си за нея също хармонични, защото иначе няма и да му ги приемат, а неутолимата му придирчивост все търси изключенията от симетрията.

Затова и повече го заинтересуваха едва забележимото изкривяване в гръбначния улей — от ученическата чанта навярно или от модните чанти за през рамо, и бенчиците на лявата ѝ плешка. Потънали дълбоко в тъмната политура на слънчевия загар, те се забелязваха само при по-настойчиво взирание, но той се зае да ги преброи, заинтригуван от разположението им. Те доста точно повтаряха картината на известно съзвездие. Мозъкът му направи асоциацията „съзвездие — събенчие“ и той все така самоиронично се възхити на новооткритата дума, но в следващия миг си спомни, че твърде много хора го познаваха тук. А жителите на градчето, които повече уважаваше, сигурно вече недоумяваха огорчено, ако са видели „своя професор“ да се хили зад голите гърбове на курортистките. Гласът му бе успял да предрезгавее от мълчанието и горещината.

— Маршрут ли си съставяте?

Тя прекалено силно се стресна, а като че ли прекалено дълго не овладя и вълнението си от изненадата.

— О, не! Мъчех се да разбера дали ми се иска да отида някъде.

Плакатите на витрината предлагаха от устремена през снежна гора запенена руска тройка до компанията на свиреп туземец със забита напряко в носа дълга клечка.

— Нищо от това не ме съблазнява.

— Дори човекоядецът ли? С тая клечка той после си чисти зъбите.

Тя възнагради евтиния му виц с бегла усмивка, а вишневият нокът на показалеца ѝ затрепера от настойчивост към витрината.

— Може и да са интересни, но като не ми се пътува нито с тоя параход, нито с оня самолет!

— Е, да, масовият туризъм не е особено привлекателен — съгласи се той, приел за неизбежна превземката у младата съпруга на един преуспяващ учен. Мъжът ѝ, биофизик, беше сред най-способните в своята област.

— Жалки напъни да избавят хората от самотата им! Бях веднъж на такава екскурзия, никога не съм се чувствувала по-самотна. Ако имах пари... Но си нямам пари! — заключи тя с простодушие, което изкупи донякъде предишната ѝ сентенция.

— Пък и аз в момента имам колкото по за едно кафе — рече той, защото се чувствуваше все по-неловко пред витрината на туристическата агенция.

Впечатляващо елегантна, съпругата на биофизика предизвикваше скърцането на всички вратни шипове у минаващите край тях. Сякаш зяпаха подир филмова или естрадна звезда.

Тя изравни крачката си с неговата и му се отплати за поканата с малко нервно, бързореко обяснение:

— Извинявайте, че онази нощ така ви нападнахме, но ми се искаше и да се запозная с вас. Всичките ви книги съм чела! Популярните, разбира се, за другите нямам мозък. Аз и на ваши лекции съм ходила.

— Извинение аз ви дължа — прекъсна я той и хукна през площадчето, за да улови последната свободна маса под чадърите пред кафенето.

Измъчваше се, когато хвалеха книгите му, макар че бяха го прославили сред младежта, която обичаше науките. Защото все още се сърдеше на себе си — ни литератор, ни художник, ни учен! Такава поетично обърквана натура при едни физици раждаше гениални открития, от него обаче бе направила автор на научно-популярни четива.

Тя пристигна край масата с няколко капчици пот, задържани от бъдещите ѝ мустачки — сега те все още приличаха на пикантна сянка, изпод която набъбваше откровената чувственост на устните ѝ. Без червило, но опазени някак от плажното изпръхване, те излъчваха свежест.

— Имате право да се сърдите, нали ви казах! И аз бях много самотна в тази компания.

Думите ѝ събудиха онзиденшната му съпротива.

Не обичаше жените, които веднага се изкарваха самотни. Като искаш да спиш с някого, кажи му го направо, що трябва да го плашиш със самотата си! Той я изчака да седне, почака да избърше бъдещите си мустачки.

— Лоуренс пише в своя „Апокалипсис“: Когато някой ми каже, че е самотен, аз знам — той е загубил Вселената.

— Нима всички вече сме я загубили? — кокетно си повя тя с кърпичката.

— Мараба, професоре! — викна сервитьорът над главите им, взрял се може би да разбере как се задържа без презрамки, само на гърдите ѝ, роклята на новата клиентка.

— Здравсти! — отвърна му той. Сервитьорът беше от сезонните печалбари, които не топваха дори крака си в морето, но много се стараеха да приличат на морски вълци. — Първо, махни тия столове! Ще пиете ли от моето питие? По това време аз съм на малък джин с тоник и лимонче.

— Да опитам! — отвърна тя и той подвикна след поръчката:

— Ей, столовете!

Сервитьорът намусено се върна да ги премести, за да не седат други на масата им. Навярно бе решил, че професорът му отказа обикновената си дружеска любезност, та да се изфука пред „мадамата“.

Тя бе доловила комичния конфликт.

— Тук май всички ви познават.

— Аз пръв някога им се натресох край реката, затова.

— Скромничите. Вас просто навсякъде ви обичат. С изключение на колегите ви, разбира се. Но те ви завиждат.

— И мъжът ви ли?

— Не, моят доцент си няма време за простите човешки преживявания.

— И за какво толкова ми завиждат милите колеги? Всичките си имат вили, не колиби от тръстика, всичките карат по-скъпи коли, всички си взеха млади и хубави жени като вас.

— Те и колибата ви смятат за снобизъм.

Това искрено го засегна.

— Нямам пари за вила, па не ми и трябва. Аз спя там само докато си приготвя лодката, в пристанището е много шумно...

— Ама защо им обръщате внимание! — засмя се тя. — Те са загубили Вселената, а вие не сте.

Той не си позволяваше да се отделя от другите, въпреки всичкото, заради което ги осъждаше; рече хладно:

— Вижте, осъзнатият самотник третира света като сборище от егоисти, които не ги свързва нищо друго, освен материалният интерес. Затова най-напред загубва човечеството. А като забравя, че Вселената не се състои само от човечество, изгубва и нея. Мисля, че нещо такова е искал да каже Лоурънс.

Тя не усети неволно нанесената ѝ обида. Очите и много тъмни, подозрително бляскави, плашеха със странната си екзалтация, която сякаш не бликаше само от опита ѝ за флирт, а и от някаква разпалена сега стара болка.

— Но няма един толкова умен човек като вас не е самотен?

— Човекът е лошо самотен не заради ума си, самотен го прави тълпата. В града ние се намразваме един друг, защото ни е тясно. Екологически проблеми на вида, както казват модерните антрополози. Не можете да си представите каква благодат е далеч от брега. Там аз обичам всички. Дори ония на скутерите и водните велосипеди! За съжаление никой не учи човека на това умение да се усамотява.

— А и не всеки може да си има лодка, нали?

Той реши да види защо тя продължаваше да се заяжда, но отново срещна само подозрителната екзалтация на очите ѝ.

— Не се сърдете, просто и аз ви завиждам! Човек наистина трябва да обича нещо, което стои над него, иначе е загубен.

Той търпеливо и дълго бе се приучвал да изслушва хората, да се отнася сериозно към думите им.

— Знаете ли, когато ме питат обичам ли морето, винаги се разколебавам. Аз съм градско момче и целият ми живот премина в кина и класни стаи, в аудитории и кабинети. Имах нужда от подобна връзка, измъчваше ме липсата ѝ. Понеже не ме биваше за експериментатор, аз се захванах с теорията и природата пак си оставаше за мен математическа абстракция, произволна, игра на някакви си там частици, такъв или иначе мисловен модел. Нали разбирате? И само далеч от бреговете аз се усещам пред нея като пред нещо осезаемо цялостно. Как да ви го обясня — една противоотрова срещу професионалната изпортеност! Освен това винаги ме е било страх, още от дете. Трябваше да надвия този страх. — Той побърза да приключи оправданията си, защото нещо в него занастоява да съобщи и друга причина за упоритата му битка със страха от водата. — Та исках да кажа, снобизъм или не, щом идваш тука не само като летовник, длъжен си да създадеш някаква лична връзка с морето.

Обедният час обезлюждаваше кафенето, бе опразнил и площада пред него. Маранята сънливо се гърчеше над асфалта. Магазинчетата бяха спуснали пъстрите си щори и всичко приличаше на приключил панаир, оставил подире си нажежената печал по отминало веселие.

— Сънувате ли го? Каква зодия сте?

— На сън още ме е страх от него — отвърна той, но премълча отношението си към модното увлечение по астрологията. То го обиждаше като учен.

— Амбивалентност ли му викаха? Любов-омраза?

— Не, казах ви, за мен морето нито е любовница, нито изобщо... както разправят за моряците. Само един-единствен кабинет по космогония. А човек може да обича кабинета си, нали? Може понякога и да го мрази.

Въпреки неговата търпелива сериозност, тя си остана все така непонятно възбудена, закачлива.

— Не особено уютен кабинет.

— Не знам да е направено някое велико откритие в уютните кабинети.

Впрочем аз и тука не съм създал нищо.

— А защо не го рисувате? Не видях в колибата ви картини...

— Защото му се плаша. А вие обичате ли го?

— Само като място, където се добива тен — засмя се тя.

И дръпна лакти от масата, защото сервитьорът заподрежда най-последно кафетата и чашите, като припряно мърмореше извиненията си, че машината трябвало да бъде зареждана и докато загрее...

Познал, че келнерът си отмъщаваше чрез забавянето, той вяло го укори:

— Можеше поне джина да донесеш. Чарли, Чарли!

— Виноват, професоре! — нахално се захили той и се оттегли с пресилен поклон.

2

В неизбежната пауза след прекъснатия разговор той си позволи да я огледа по-открито. Ръцете ѝ, мургави и гладки, плавно се вливаха в раменете, които бяха по-тъмни, защото първи приемаха слънцето. Мускулът на гърдата набъбваше силно, но постепенно, без да променя цвета си. Сигурно целите ѝ гърди притежаваха същия умело постигнат по евините плажове загар. Непридържани от нищо, те внушаваха усещането за тежест и коравина. Тя не му пречеше, отправила погледа си нарочно встрани, и той продължаваше да потъва в удоволствието от хубостта ѝ. Би дори пощипнал, бащински или приятелски, тая изящно източена шия, която имаше още достатъчно стегната подкожна тлъстина, за да се опази от неизбежните от слънцето пръстени.

— Няма ли да кажете най-последно здраве?

Прозвуча му като „стига си ме оглеждал“ и той виновно вдигна джина си.

— Извинете!

Тя първа удари чашата си в неговата, подсказа му едно оправдание за безцеремонното разглеждане:

— Не знаех, че сте толкова добър художник. Особено тия чуждо планетни видения!

Онази вечер, обидена от него, тя бе се отдалечила от компанията и сигурно бе разглеждала картините му в колибата, под светлината на петромаксовия фенер. В тая светлина те действително изглеждаха ефектни.

— Не е прилично да се подигравате на старите хора заради странностите им!

Тя се изсмя, неоправдано високо, гърлено — или беше малко истерична, или още се смущаваше. И тръсна вече наистина нещо неприлично:

— Сега пък се натискате за комплименти, така ли? Аз от картини може и да не разбирам, но мъжете, общо взето, са ми ясни.

Той се наведе над кафето си. С остаряването все по-често се улавяше как под една или друга форма търси потвърждения, че още е силен и хубав мъж, макар интересът на жените към него дори да се засилваше.

— Имате ли цигари? — добави тя малко рязко, догадила се за сторената пакост.

— Не пуша, но ей сега!

Той се обърна към сервитьора, нямаше го и се надигна.

— Недейте, аз също не пуша. — Възбудата ѝ заискри, готова за нови закачки. — И какво правите самичък в тази лодка? Или не сте съвсем сам, а?

— Имам си принцип: на лодката винаги да бъда сам — отвърна той с желанието да я поохлади. — Елате да я разгледате! Ще се убедите, че не е обзаведена за повече хора. А женски крак изобщо не е стъпвал на нея.

И само ѝ даде възможност да възтържествува:

— Нека тогава да не я оскверняваме!

— Тия дни ще изчезна за до края на ваканцията — съобщи той почти като предупреждение, защото нежният улей на гръбнака ѝ и трогателното събенчие още смущаваха мозъка му. Те навярно бяха го и накарали така непредпазливо да я покани на яхтата. — Защо имам чувството, че ви познавам по-отдавна, не от онази вечер?

Тя импулсивно се прекърши над масата, също се залови за кафето.

— Може би сте гледали филма „В началото на пролетта“? Не, то бе отдавна.

— О! Филмова звезда?

— Не, не, само веднъж съм играла!

— Защо? Вие сте хубава, даже много, пък и доколкото знам... — поиска той да я оправдае и пред себе си, но тя го прекъсна:

— Бях още ученичка. Съвсем несъвременно момиче бях и почти насила ме измъкнаха от чина. Точно такава им трябвало, чисто, наивно, себе си да играе. Кое момиче на шестнайсет години няма да се съблазни? — Думите ѝ, задъхани, взривни, приличаха на отмъстителни изстрели. — Писаха, че съм талантилива, че имам бъдеще, а после никой не ме потърси. Само ми объркаха живота.

Бе чел и чувал нещо подобно: банализираната вече трагедия на хиляди момичета по света, чийто природен нагон за себепредлагане бива подведен от мултиплицирания флирт на екрана. Домъчня му, че и тя бе се подмамила по него.

— Сигурно още не можете да го надживеете?

Тя лакомо отпи от джина си.

— Колкото и да се бориш, остава ти за цял живот. Доскоро, щом се запознаех с някого, след петата минута вече го питах дали не е гледал филма. После бягах някъде да се нарева. Ето и сега, нали видяхте! — усмихна се тя в твърде болезнен опит за самоирония.

Прищя му се да погали пръстите ѝ, които барабаняха по покривката, да ги укроти и приспи.

— Сродни души сме. И аз ходя в морето всъщност да се нарева. Предричаха ми бляскаво бъдеще, станах най-младият професор в университета, а после... Остана ми ден из ден да предъквам чуждите истини пред студентите. Впрочем това е достатъчно често и при нас.

— Да, ама името ви стои над цял куп книги, нали! — устните ѝ лекичко прихнаха, да заглушат навярно звънналата между тях злобичка. — Да оставим настрана, че студентки като мен са готови да ви целуват и подметките.

Изрече го уверено, не като предаване на клюка и доста болезнено го улучи. Все още не минаваше семестър без някоя студентка да влезе в кабинета му и по един или друг начин да му се предложи, но той никога не си позволяваше това да го ласкае и то го караше да се чувства виновен пред храбрата им младост. С течение на времето бе си изработил и една формула за вразумяване, без — както си въобразяваше — да ги унижава: „Разбирам ви, мило момиче, харесвате лекциите ми, малка сте още, затова ви се струвам много умен, много добър и така нататък, но не настоявайте да ме гледате и по долни гащи. Знаете ли как ще се разочаровате!“ Малко смях и после: „Представете си само какво ще стане! Аз съм стар човек и непременно ще се влюбя във вас, щото сте едно много сладко момиче, както ви гледам. Добре, ама на вас бързо-бързо ще ви мине и контраата ще остане у мен. Защо искате да ми причинявате страдания, щом толкова ме уважавате?“

Сега той предпочете да не реагира на нейното „студентки като мен“.

— Вижте, това, което днес представлявам в очите на хората, щеше да бъде някакво удовлетворение, ако поне двайсет години бях драпал за него, както си е нормално. Но когато си го постигнал още в началото и повече с благоволенieto на другите, с тяхната надежда? И ако после въпреки вече наистина сериозните ти усилия не се ражда у теб нищо по-добро и си принуден да живееш в осъзнато безплодие, а още се чувствуващ млад и сили имаш, и знания, и ум, и условия за работа? Сто пъти по-добре е да не го постигнеш, но цял живот да си имаш надежда и цел...

Усети се на катедрата си, обзет от, онова съдържано патосно красноречие, с което така въодушевяваше студентите, и побърза да го затъкне. Чашата обаче се оказа празна и той само облиза сладникавия ѝ ръб.

— Да пийнем ли по още едно? Разговорът стана тъжен.

Едновременно погледнаха ръчните си часовници, едновременно се смутиха.

— Поръчайте! — каза тя, сякаш се инатеше някому.

— Ето че стана още по-тъжно! Срещат се двама души и може би имат какво да си кажат, но първата им работа е да установят колко време ще си

дадат, не колко чувства и мисли. Те това ражда модерната самота, мила госпожо! Все по-малко време имаме един за друг.

— Аз съм, която трябва да се засегне. Значи не съм ви се харесала. А часовника погледнах просто така, дори не го видях.

— И аз просто така. Бях тръгнал да гоня един монтьор, който да ми прегледа мотора. Но под нашите рефлексии винаги има и друг смисъл, нали? Ако разбирах от психоанализа, може би щях да ги открия. — Чарли, още по един джин!

Сервитьорът, естествено, не се казваше така, казваше се Чавдар, но с такова име сигурно е неудобно да хайдутлуваш из джобовете на курортистите.

— И още един принцип наруших заради вас. По това време аз никога не пия повече от петдесет грама.

— Недейте, моля ви! Ще ме обидите, само и само да прикриете собствения си гаф. Нека говорим за друго!

Той отклони поглед към площада. Не знаеше в кое да я увери — че наистина си има такъв принцип или че наистина я харесва. Двамина от минавачите кимнаха за поздрав и бързо оттеглиха усмивките си, защото той реагира със закъснение.

— Скучен човек съм. Не умея да флиртувам, а току чета лекции на хората. Но тоя даскалски занаят!

— Забравяте, че точно за такъв съм омъжена.

— Ясно! Затова си и погледнахте часовника! — рече той с облекчение, защото отново бе я усетил като опасност. Нестихващото ѝ напрежение все така го плашеше.

— Не, исках само да преценя дали мога да остана още малко, без риска да бъда изгонена, както гоните студентките, си. Аз ви разбирам, мило момиче, но защо трябва да ме гледате и по бели гащи, много ще се разочаровате. Изрече го като премислено, дори езиково добре изградено отмъщение и цялата се превърна в злорадо очакване.

— Хей, това пък откъде?

— Веднъж вече ме изгонихте така.

— Невъзможно! — викна той, сервитьорът обаче го накара да млъкне, разполагайки с пресилена изисканост чашите пред тях. И той още си отмъщаваше.

— Истина е! — изпревари го после тя. — Ще ви кажа как стана, но няма да ми се сърдите, нали? Говореше се сред момичетата, че така сте отблъсквали студентките и моите приятелки, аз имах тогава в курса ви една приятелка, с нея посещавах и вашите лекции, та те ме накараха. Той не те познава, викат ми, изпит при него няма да държиш! Изобщо, цял заговор, да проверим наистина ли отблъскват всички по еднакъв начин. Момичешка работа! — Тя се изсмя с предишния си внезапен смях, който, изглежда, все пак извираше от смущението ѝ. — Е, и аз като бивша артистка...

— Представям си какво кикотене е паднало! И кога беше това?

— Не, не можете да си го представите! — отвърна тя, а усмивката след неестествения смях грозно скова устните ѝ. — Приятелките ми не знаеха, че аз също бях успяла вече да се влюбя във вас и се надявах да не ме изгоните. Или поне не като другите. Така че, другарю професор, голям рев падна след големия смях. Наздраве!

Той рефлексивно вдигна чашата си.

— Тия мои проклети принципи! Да изтърва такава момиче!

Тя с демонстративна наслада отпи от студеното питие, в което газовите мехурчета сякаш бяха замръзнали.

— Недейте, наистина не умеете да флиртувате! И най-много с това карайте студентките да лудеят по вас. Отдавна беше, разбира се, а сега аз напълно, ви влизам в положението. Сигурно не всички са ви досаждали безкористно. Такава партия — разведен, професор, навярно и богат, а горкото момиче кой знае накъде ще го лашнат, след като завърши!

— Еее, още ли не можете да ми простите? Нима по ваше време не е могла някоя студентка...

— В тия работи жената не е виновна, водят я инстинктите. — Тя сякаш нарочно продължаваше да го мачка с брутални откровения. — Искам да кажа, самата природа ни прави користни, задължава ни да търсим хляб и сигурност за децата си. Моята прабаба ми казваше, тя доста дълго живя и аз вече се момеех... Мъжът, викаше ми, не бива само да е по-грозен от маймуна, та да можеш да търпиш целувките му, но като се удари по джоба, там трябва да дрънчи.

Той удари с длан десния джоб на джинсите си.

— Дрънчи, дрънчи! — Бръкна в него и извади връзката ключове.

— Наистина дрънчи! Ключ от апартамент, ключове от кола, сигурно и от лодката. Имаме си нюх за тая работа.

— Ама защо толкова се заяждате с мен? Не пия, не пуша, с жени не гуляя, държавата ми плаща добре. Такъв е стандартът днеска. Мисля, че и вашият мъж... Впрочем, вие така ли го накарахте да се удари по джоба?

— Аз самата го ударих — прихна тя.

— Деца имате ли?

Зададе въпроса си неволно, в логиката на нейните мотивировки, а вероятно засегна нещо болезнено. Лицето ѝ мигом изсивя, стана неприветливо.

— Искан първо да получи катедрата си.

Професорът въздъхна предпазливо.

— Несправедливи са, знам. Все пак ще я получи. Няма по-добър.

А художникът в него се питаше възможно ли е красотата да бъде и неприветлива? Винаги се бе плашел от портрета, но сега лицето ѝ му се стори лесно за рисуване с тази контурно изявена, дистанцираща гордост. Изтърси в порядъка на собствената си отнесеност.

— Бих се опитал да ви нарисувам.

Тя пак така неестествено прихна срещу унесения му поглед.

— Както го удрям по джоба ли?

— Какъв джоб? А, да! Не, аз не ви повярвах, иначе щях да ви наругая. И ще ви помоля друг път пред мен за мъжа си...

— Ще има ли друг път? — прекъсна тя неприличната му заплаха.

Той се обърка пред обещанието, което настояваха да изтръгнат от него.

— Разбира се. Ако ви рисувам...

— Лош модел съм. За каквото и да било — рече тя рязко и рязко стана. — Сега вече ще ме пуснете, нали?

Той слисано се изправи подире ѝ.

— Нещо сбърках ли?

— Не, не, аз сбърках! Благодаря ви за джина, много хубав беше!

В дланта му остана хладната влага на видимата невроза, която през цялото време бе я измъчвала, но гъвкавата припряност на мургавите ѝ крака и блесналият на слънцето нежен гръб веднага пресушиха спомена от студенината на ръката ѝ. Той гледа подир нея и след като изчезна от площада. Но не гледаше подир модел. Колкото и да си представяше само лицето ѝ в оня миг на внезапната, тушово очертана гордост, не смогна да потисне размърдалия се в гърдите му протяжен копнеж по едно, сякаш останало си недолюбено някога, красиво женско тяло. Не, не онова, което така дълго и грациозно бе се отдалечавало от него — то вече бе се сляло с абстракцията на мъжките му сънища.

Е да, опита той да го отблъсне с малко присмех над себе си, пак разрешиме да ни нарушат хормоналния баланс! И пряко принципите си, подвикна на Чарли за трети джин.

3

В малкото крайморско градче бе трудно да срещнеш някого истински случайно. Срещите се обуславяха от общия режим: часовете за плажа, за пазаруване, за хранене и разходка. А два пъти през деня — около обед и надвечер — цялото му курортно население се изсипваше на площада с кафенетата да демонстрира степента на своя тен, да покаже тоалетите си, да уговаря вечерните си забавления. Новата им среща обаче изглеждаше натрапливо не случайна. Съпругата на биофизика седеше под същия чадър, а вероятно и на същия стол, който така рязко бе напуснала преди четири дена. И отдалеч вдигна ръка, като че ли можеше да остане незабелязана с причудливата половиндекарова шапка, с огромните екзотични по форма очила.

Той снизходително ѝ прости този вид — навярно единственото, останало ѝ от несполучливата филмова кариера, но се ядоса на собственото си вълнение. След като бе направил по памет десетина еднакво нескопосани скици на лицето ѝ, стигна до по-разумния вариант: да го забрави. А сега принудително го връщаха към него.

— Ще пиете ли от моето питие, професоре? — рече тя, докато той внимателно поставяше двете грамадни чанти край масичката. — Малък джин с тоник и лимон!

Бършейки с кърпа врата си, той надникна в чашата ѝ, сякаш не вярваше, че е същото питие.

— С колата съм.

— Научихте ме да го пия и оттогава аз всеки ден, а вас ви няма и няма! Човек може да се пропиет заради вас!

— Мараба, професоре! — прегъна се Чарли над масата им и му даде възможност да се посъвземе.

— Мараба, Чарли! Един чай, а за дамата...

— За мен не! — енергично се намеси тя.

— Зареждам лодката — кимна той към претърпаните пазарски чанти, които бе принуден да мъкне, защото през лятото целият търговски център на градчето ставаше пешеходна зона. — Както би се изразил този морски вълк Чарли, утре отблъсвам.

Сервитьорът потвърди с ухилен поклон, щастливо забравил онзиденшната му нелюбезност, и хукна за чая.

Лицето ѝ пак така за миг се втвърди и потъмня, а щом се отпусна, встрани над ъглите на устните ѝ се появиха незабелязани предишния път от него почти детски гънчици, които би трябвало да се смеят, както винаги се смеят трапчинките по лицата на момичетата. Но на тези май им се плачеше.

— Каква хубава дума! Да можеше човек поне веднъж така да се отблъсне от всичко!

Прищя му се да го отложи — заради тия изненадващо невинни гънчици над устните ѝ, но знаеше, че въпреки всичко утре ще отплава.

— Не бързайте да ми завиждате! Никак не е весело на моята лодка. Вижте, ако нямате непременно нужда, свалете тия очила. — Не се снаждаха с гънчиците, в които човек простодушно би могъл да се влюби. — Имате такива очи!

Тя смъкна очилата с оная бърза покорност, на която единствено жените умеят да придават очарование. Оголеното ѝ лице го изненада. Стори му се по-едро — очилата бяха го смалявали и сега той го гледаше като през лупа.

— Опитвах се да ви нарисувам, но нищо не излезе.

— Защо?

— Как защо? Първо, не съм никакъв художник, и второ, не ви познавам.

— Значи с добро сте мислили за мен, щом сте ме рисували? А аз миналия път се отнесох така лошо! И все идвах да ви се извиня.

— За какво? — издаде се той, че не бе мислил чак толкова за нея, и побърза да добави от висотата на възрастта си, поемайки от Чарли чашата: — В горещините най-добре е да пиете чай.

Тя сигурно и в къщи си получаваше подобни съвети, та веднага награби изпотения от жегата джин.

— Жалко, че заминавате! Бих могла да ви позирам. Тук и без това няма какво да се прави.

Той отби новата ѝ атака, като сръбна от чая с насилено добродушие.

— Някога Пикасо рекъл на Гертруда Стайн: Това, че те гледам, ми пречи да те видя.

Тя се понапрегна да схване смисъла и оня невротично висок смях от миналия път разтрепера устните ѝ.

— Е, другарю професор, намерихте най-после по-оригинален начин! Дано само да не е някое ново клише за пред студентките!

— Не е — присъедини се той към смеха ѝ. — Сега ми хрумна, пък и на мен не ми пречи гледането, неможенето ми пречи.

— Щото много ще се разсърдя! — настоя тя да довърши. — Ще ми дадете ли да се видя?

— Скъсах ги. Може би ще се опитам пак, в морето. Но очите ви май ще трябва да пренеса на друга планета. Или ще ви нарисувам как управлявате звездолет.

— Какво толкова им намирате? На какво ви приличат?

Сравнението му се роди сякаш от само себе си.

— На големи, тъмни аметисти. От най-тъмните. Те са и най-скъпите. Нали знаете онези камъни, аз много ги харесвам. Тия топли, ту черни, ту златистокафяви или кехлибарени отблясъци, а дълбоко в кристала като че ли тлее една красива мъка. Ако меланхолията имаше кристална структура, така бих си я представил. Говоря за оная меланхолия на търсещия дух, дето я е нарисувал Дюрер.

Той се бе вдъхновил от метафората си, но го сепна споменът, че тъкмо такъв пръстен бе купил на бившата си съпруга за първата годишнина от сватбата им.

— Простете, ама ние, физиците, все структури виждаме!

Тъгата в аметистите насреща му наистина заизхвърля тъмно златни отблясъци.

— Ласкаете ме, ласкаете, а после отблъсвайте.

— Доколкото си спомням, миналия път вие отблъснахте.

Това не биваше да казва — задължаваше го да продължи флирта. Но въпреки че целият ход на разговора им дразнеше дори ухото му със своята булевардност, той участваше в него с оная треперлива хазартност, с която залагаме в някоя игра, знаейки, че пак ще загубим.

— Не е така, миналия път аз просто избягах. Опитах се да ви отмъщавам заради някога, но можеш ли да се сърдиш някому, който дори не те е забелязал. Държах се като простачка.

— Вижте. — Той усети потребността да я назове с първото ѝ име; миналия път тя май го изрече, разказвайки му нещо, но сега не успя да си го спомни и това го изпълни с чувството за неловкост. — Вижте, аз някога, още щом стъпих на катедрата, още като асистент, си забраних да забелязвам студентките. Пък и за курортни флиртове не ме бива.

Под стряхата на половиндекаровата шапка отново настъпи промяна, която го обезпокои, защото не я виждаше добре. Тя бе извърнала глава към входа на кафенето, като едновременно отваряше чантата си.

— Пак ли ще бягате? Извинете, ако нещо...

— Ало, Чарли!

Изглежда, наистина бе станала редовна посетителка, щом така подвикваше. Ръката ѝ обаче извади кърпичка и внимателно заподсушава с нея ъгълчето на едното око, макар там да нямаше никаква влага.

— Останете, моля ви.

— Не бива — рече тя тихо и прихна в насилен смях. — Вие не знаете колко тъжно умея да плача!

А в следващия миг действително се разплака с внезапни, като повечето ѝ прояви, невероятно едри сълзи. Върху кадифения загар на бузите ѝ те лъснаха със затрогващата мъка на детския плач.

Той объркано се изправи. От съседните маси бяха усетили, че става нещо под половиндекаровата стряха, и занадничаха към нея.

— Помогнете ми да занесем продуктите!

Тя подсмръкна, преди да се наведе, но въпреки това в отворената ѝ чанта капнаха няколко сълзи.

— Аз трябва сметката...

— Ще се върнем! Хайде!

Той награби препълнените до спукване чанти, но сервитьорът дотича, пожелал и той да надникне под стряхата. Кимна му да бъде спокоен и Чарли отвърна съчастнически с „Окей, професоре!“.

Тя го застигна чак на изхода на улицата, защото той бе избързал, та да не я смуцава, и посегна за едната чанта. Не ѝ я отстъпи.

— Колата е наблизно.

— Простете, аз...

— Щом така добре си знаете силата на плача... — Усети липсата ѝ край рамото си, обърна се и я видя готова да тръгне в друга посока. Викна: — Ей, я вървете тука! На ви чантата!

Повлечена от изненадващата ѝ тежест, тя залитна напред, плюсна я на паважа.

— Дано яйцата да са в другата! — вдигна я той с искрена загриженост и стана вече смешно.

Комичен бе и разсеяният ѝ опит да влезе с голямата шапка в малката, доста олющена кола. Косите ѝ се разчорлиха, шапката отлетя гневно на задната седалка. Но това също не го развесели, защото той вече съжеляваше. А щеше да съжелява и ако бе я отблъснал окончателно, знаеше го. Някак си прекалено естествено се залепи тази жена на страната му зад кормилото. Може би непонятните ѝ сълзи така силно я залепиха там, но още по-обезпокоителен бе собственият му порив на нежност към нея — на няколко пъти му се прииска да пусне ръка от волана и да доразроши главата ѝ, както го бе правил като дете с братовчедките си. Или да я положи успокояващо върху дългото ѝ бедро, чието напрежение пулсираше и в тъканта на белия фланелен панталон.

Яхтата му киснеше сама край стария рибарски кей, отдавна завладян от курортистите. Всички използваха хубавото време и мекия вятър. Вързана, тя

винаги го натъжаваше с вида си на примирена бяла робиня и също го караше да се чувства виновен, особено заради мръсната вода под нея. Сега обаче тя изглеждаше готова да полети. Бе платил онзи ден на три момчета да я измият и гордостта му засия като бордовете ѝ.

Морето, чак до хоризонта, бе нацвъкано от шарените петънца на яхти, катамарани и водни велосипеди, които в далечината изглеждаха неподвижни. Само в залива пред съседния плаж скутерите, които влачеха по един или двама скиори, описваха демонстративно ревящи дъги. Дори във въздуха се носеха неколцина от тия мускулести фукльовци, които освен с водните ски бяха се въоръжили с разноформени и разноцветни крила за планиране. Красиво и ефектно беше плавното им издигане и спускане към водата и той възревнува, като видя, че при слизането си от колата тя се загледа в тях.

— Ето я!

Тя непристорено ахна — сигурно бе очаквала и лодката да е подобна на автомобила му, чийто модел чезнеше десетилетия назад в годините.

— И на това му викате лодка?

Той вадеше тежките чанти от багажника, отвърна с показно нехайство.

— Нещо, в което човек плува самичък, още от древни времена се нарича лодка. Пък и повече обичам тази дума.

— Но тя си е цял кораб! Как се справяте сам?

В опразненото пристанище яхтата изглеждаше многократно по-внушителна. Бе я купил от блъснали я в наши води чужденци и доста години влага в нея всичките си спестявания, докато я превърна в малко чудо на модерната техника.

— Нали казахте, че студентите ме обичали. Ето тук е материализирана и тяхната признателност. Давах им я на времето да упражняват на нея изобретателността си. А двама много талантиви електроници, сега са някъде по чужбина на работа, така я наблъскаха с уреди и микропроцесори, че тя може и без мен да прекоси цялото море. Автопилоти, програмно управление... Всичко е по линията „Направи си сам“.

Тя неуверено изкачи трапа, но явно не се боеше и това му се хареса. А щом скочи на палубата, извика, приела неговото наименование:

— Горката лодка, ето че я опозори един грешен женски крак!

Той още виждаше сълзите ѝ и те продължаваха да го правят отстъпчив.

— Може би ѝ е било вече време.

— Нещо да ви помогна?

Той мъкнеше чантите към вратата на каютата. Подаде ѝ ключа. Тя го пое рефлексивно и чак тогава се усмихна, и много тържествено заотключва, сетила се за символа, а той ѝ рече наум: Само не си въобразявай, че ще те изтърпя тук повече от половин час!

Слязоха един след друг по няколкото стъпала и сякаш потънаха в прохладата на басейн. Той бе оставил от предната вечер всичките илюминатори отворени и те продухваха помещението със зеленикави струи въздух.

Лявата страна на каютата се заемаше от широко, покрито с пъстро одеяло легло, веднага след него следваше вратата на кухничката, в която той побърза да изчезне с чантите. Масата, дълга и тясна, блестеше с чистия си плот. Украсяваше я единствено голямата термосова кана, която стърчеше закотвена в специално ложе. Отсрещната стена бе изградена цялата от шкафове с две лавици между тях. Няколко стръка изсъхнал папур стърчаха из закрепена в метален обръч малка древногръцка амфора, подарена му от тукашните леководолази. В дъното друга стълба извеждаше отново нагоре към командната кабина — остъклена и наблъскана с апаратура като кабината на въздушен лайнер.

Дисциплиниран допълнително и от мореплавателското си хоби, той подреди покупките из долапите, тури джезвето с кафе на газовия котлон и едва тогава излезе, все още зает с мисълта как да се отърве от гостенката си. Тук, сред любимия си уют, я усещаше като двойно по-силна заплаха.

Не посмяла да надникне при него в кухнята, тя бе напуснала каютата и стоеше на предната палуба, загледана в морето. Слезе в трюма за съгъваемия шезлонг и го понесе с ленива крачка, към която го принуждаваше тясното пространство.

— А вие? — попита тя, когато той разтвори шезлонга отпреде ѝ.

— Нали ви казах, че не е обзаведено за повече хора.

— Ами ако извадите някоя корабокрушенка?

— Ще я настаня в спасителната лодка. Имам една надуваема.

— Дори на палубата ли няма да я пуснете? Ау, че сте жесток! Пък се говореше, че сте добър, великодушен, мъдър, някога ви викаха Младия Буда.

И успя пак да го ядоса, както го ядосаха и студентите; всеки нов курс сякаш се смяташе задължен да му лепне и свой си прякор.

— Буда не е бил физик. А във физиката има един фундаментален принцип. Когато една частица влезе в някой атом, друга трябва да излезе. Искате ли алкохол? Само че е топъл, зареждането с лед съм оставил за утре.

— А законът за допълнителността? — неуверено подхвана тя, защото, изглежда, бе го забравила. — Не казваше ли той, че нищо в природата не може да съществува в един екземпляр?

— Ей, ама вие... — простодушно се зарадва той на отговора ѝ, после панически хукна към вече изпълнената с дим каюта. Бе го зърнал да излиза от кухненския илюминатор.

Гъстата течност пълзеше на гъсенични струйки по джезвето, припламваше на газовите пламъци. Спаси колкото за по половин чаша, но не успя да не си помисли в духа на старото моряшко поверие, че щом на борда се качи жена, с нея се качваха и бедите за моряка.

— Ето и чашите ви за кафе са две! — посрещна го тя с весело разобличение.

Той внимателно приклепна в краката ѝ, за да ги остави на дъските.

— Резерва, ако счупя някоя из пътя. Искате ли бисквити?

— О, не, имам да смъквам излишни килограми!

Тя се наведе да вдигне чашката си, която несъобразително не ѝ подаде, и тогава той, неволно търсейки излишните килограми, съзря краката ѝ оголени чак до над тънките, мургави глезени от вдигналия се нагоре панталон.

Стъпалата бяха къси, но в предната си част, където пръстите се събираха, за да се напъхат в каишките на сандала, неочаквано и грубо се разширява. От палците встрани между каишките стърчаха грозно изпъкнали кокалчета.

Пак така несъобразително, той седна направо на дъските в самите ѝ крака. Тя не направи опит да ги скрие под шезлонга.

— Не гледайте натам, грозни са! Някога ги разширих в балетната школа, но може ли едно момиче да не изкара читалищната балетна школа! А после, това там... Небрежна съм към себе си. Казват, че можело да се оперира, но много боляло. Пък истинската жена би изтърпяла всякакви болки, щом е за хубост, нали?

Естествеността, с която говореше за слабостите си, го накара да осъзнае, че тя всъщност и миналия път не бе кокетничила, дори когато открито флиртуваше, и той рече, простил ѝ първата беда, която бе донесла на борда.

— А пък една интелектуалка не би трябвало да търпи тесни обувки.

Тя духна в чашата си, опита се да поеме глътка.

— Всичко в нас, жените, вече е така деформирано.

— Не разрешавам тъжни философии на лодката си! Харесва ли ви тука?

— Човек би могъл да си помечтае за едно пътуване, но вие с вашите принципи! Какво е това „Птах“, дето го пише отпред?

— Името ѝ. Един добър, стар древноегипетски бог. Бог на хармонията и на реда.

Тя очевидно се мъчеше да отгатне смисъла на такова кръщаване, изтегна се в шезлонга, облъкна го с много уют. Той се засмя.

— Да, ето това, да! Нали ме обвинявахте в снобизъм? Това вече си е чист снобизъм, но го усетих чак когато бях я вече регистрирал с това име. А вие как се казвате?

— Не си го харесвам. Впрочем, я измислете и на мен някое такова име — продължи тя да флиртува и с гънчиците над устата си, чиято магическа сила сякаш нарочно бе оставила за днес, за решителната схватка. Той се чувствуваше почти влюбен в тях. — Ама някое красиво и странно, като на ония частици, дето не допускат да им се заемат местата. Как бяха? Мюони, глуони, мезони... Ей, защо ги кръщавате само с мъжки имена? От къде на къде ще решавате, че в основата на материята лежи мъжкото начало!

Тя само разиграваше възмущение, но той бе подкупен от нейната ненадраплива интелигентност.

— Виж ти докъде чак е проникнала мъжката диктатура над света! Ако искате, като се върна, ще ви помогна да напишете една статия. И в чужбина мога да я пратя. — Той се замисли в кои по-авторитетни чужди списания би могъл да я даде, а наред заглавията им се пръкна едно „Алфа“, което той изрече като откритие: — Алфа!

Тя не го разбра.

— Нали искахте име? Има алфа лъчение, алфа е и първата буква...

Подхожда за първата жена на лодката ми, нали?

Тя недоверчиво опита вкуса на думата: Алфа? Ал... фа и я прие.

— Славата ви е съвсем друга, пък се оказахте доста опитен ласкател.

Той смутено се обърна към морето, населено със стотици лодки и въпреки това навяващо скука.

— Случайно се получи. Сигурно ми се е приискало да не е нещо толкова химерно, както повечето частици с красивите имена. Като разбиваме ядрата в ускорителите, ние всъщност деформираме материята и сигурно се занимаваме с някои ей такива кокалчета, а си въобразяваме, че това е истинският ѝ вид. Пък алфа-лъчите са си нещо съвсем реално и независимо от експериментите ни.

Тя допи последната глътка от кафето си и се наведе да върне чашата на дъските. Гърдите ѝ, и под полото свободни, тежко се наклониха.

— Мислите ли, че изобщо един човек може да съществува у другия в истинския си вид? Искам да кажа... Впрочем, това още апостол Павел го е разбрал. Човекът е една голяма лъжа.

— Религиозна ли сте?

— Не, не, имам си един комшия дядо поп, с когото си бъррим на стълбището. Поп, ама е умен като дявол и е истинско удоволствие... — Тя се прекъсна, видяла го заслушан в морето.

То никога не бе се изправяло така пред него — като праг към предстояща болезнена самота. И вчера не му се тръгваше, и онзи ден, но отдавна бе се приучил да не отстъпва пред настроенията си, когато вече е взел едно решение. Дълго гледа към тая опряла в хоризонта синьо-зелена стена, нацвъкана от белезникавите петънца на платна и лодки, преди да си спомни, че жената отпреде му още чака отговор. Подхвана предпазливо, налучквайки собствения си метод на разсъждения:

— Не знам какво точно е имал предвид апостол Павел. Нужно е уточняване на понятието, какво е лъжа, лъжа пред кого, лъжа спрямо какво? Не, аз не бих нарекъл човека лъжа, по-скоро... хипотеза. А една хипотеза, разбира се, може да бъде и лъжлива, но тя се мени, уточнява се, търпи развитие с опознаването на обекта.

— И при човека никога не се превръща в теория! — довърши тя вместо него.

— Доказаната теория е скучно нещо, хипотезите винаги са по-интересни. Вие какво образование имате?

— Биоложка съм. Но се опитвам в журналистиката, доцентът не ще и не ще да ми намери работа, било му неудобно.

Той скочи от мястото си и застана до белите тръби на релинга. Водата, която попляскваше бордовете на яхтата, бе тежка, черна, мазна и той закопня за другата, която го чакаше отвъд хоризонта. Рече гърбом, но се досети, че тя нямаше как да го чуе, и повиши глас:

— Знаете ли, Алфа, засега хипотезата е такава. Ние с вас май наистина можем да разговаряме. Аз обаче съм такъв идиот, че въпреки всичко утре ще

отблъсна. А също така е сигурно, че ще продължа да разговарям с вас и ей там, зад оня опикан от курортистите хоризонт. Ще ви рисувам и ще разговарям с вас...

Решението идеше насреща му като порив на ураганен вятър. Той знаеше, че веднага трябва да обърне лодката срещу него, да смъкне платната, за да не бъде прекатурена, а стоеше очарован от заплахата и единственото, което смогна да направи, бе да придаде на предложението си мъничко шеговитост.

— Затова най-добре ще е, ако е възможно, разбира се, да отскочите за четката си за зъби, пък аз през това време да обиколя магазините да дооборудвам лодката за двама. Ето, давам ви възможност по-ефикасно да ми отмъстите.

Зад гърба му не бързаха да си отмъщават, а той отново вече го желаше. Морето все така галеше белите бедра на яхтата с ленивото сладострастие на мръсните си длани. Нещо изтрополи на палубата — шезлонгът лежеше прекатурен.

Сега тя също гледаше към „опикания хоризонт“. Очите ѝ, малко поизпъкнали, бяха станали корави и черни като камък. Аметистът май не ставаше толкова черен.

— Не е ли по-разумно да оттеглите поканата си, а?

— Хайде! — промълви той без никакво настояване, тревожно учуден как е възможно и двамата да съзнават, че е лекомислено, че не ги очаква нищо добро, а да не могат да му противостоят.

Не съумяха дори да се престорят на радостни или развълнувани и само принудата да бъдат делови им помагаше да потискат общото безпокойство, което силно приличаше на разкаяние.

4

Наложи се да тегли още пари от банката за новите покупки, след това я изчака на уговореното място. Подвикна ѝ през прозорчето на колата: „Алфа“, но тя се оглеждаше в друга посока, та се наложи да го повтори и потрети.

Тя притича, грейнала заедно с оранжевия сак, който се блъскаше в краката ѝ.

— Прощавайте, аз съм като малките кученца, дето още името си не знаят, а и колата ви не запомних.

Хвърли сака на задната седалка, изпъна чифт дълги и силни бедра, обути сега в избелели джинси; стари бяха и маратонките ѝ. Кокетното бяло каскетче, заменило половиндекаровата стряха, дооформяше вида ѝ на студентка от някоя артистична специалност.

Той още не бе се справил напълно с разкаянието си, а сега към него се прибави и тревогата щеше ли да бъде равностоеен партньор на тази млада жена.

— Не е ли малко багажът ви за дама като вас?

— Та вие не ме поканихте за цял живот? — Тя изписка комично: — Ау-, какво изтърсих! Не се плашете, нямам намерение да напускам мъжа си! Ей, ама какво става с мен?

Преображението ѝ в бърливо момиче го вълнуваше приятно и като че ля му трябваше още съвсем мъничко, за да се отпусне.

— Трябва да е наистина много добър, щом ви пуска така.

— Той замина вчера — простодушно призна тя. — Сам ми предложи да остана, а аз му казах, че може би ще бъда с приятели на яхта. Разбира се, не му казах с кого, навремето прекалено много изливах пред него студентския си възторг от вас. А той все работи и работи, не мога да го накарам два дена истински да почива. И вие ли така?

Той отбеляза в себе си, че тя, значи, още оня ден си е била решила да му се натресе на лодката, но не се възбунтува. Всички жени, които бе имал, все по някакъв подобен начин бяха го завладявали. Вместо това се усети гузен пред мъжа ѝ.

— Страх, мила Алфа. Панически страх, че природата може да е решила да ти открие нещичко за себе си тъкмо когато си се изключил за възприемане.

Колата бавно си търсеше място из тесните улички, по-близо до търговския център.

— На лодката поне не си ли почивате?

Бе влязъл вече в негласно — и непосилно, знаеше това — съперничество с младия доцент, но то разпали преподавателското му красноречие:

— У Айнщайн има един термин „Жесток експеримент“. Мисля, че го употребяваше в някакви разсъждения за Достоевски. Паралел правеше с нашите методи. Както ние поставяме природата в неестествени, в мъчителни за нея условия, режем я, разлагаме я, разбиваме атомите ѝ, същото правел и Достоевски с героите си, като ги поставял пред неразрешими проблеми, в безизходни ситуации. Може и обратното да е било, няма значение.

Той откри най-после една пролука в редицата от коли, където успя да влезе без маневра.

— Та исках да кажа, като ме хване отчаянието, заставам гол на носа, на самия ръб и викам, и крещя, и плача. Ето ме, направи си с мен един експеримент, най-жестокия експеримент си направи, последния! С гръм ме изгори, удави ме с бурите си, но ми открий поне още нещичко за себе си, поне в последния миг...

Изключи мотора и чу последните си думи прекалено гръмко, засрами се, обърна се към нея за извинение, но позна в плахата ѝ устременост към него, че е извоювал една победа, и пожела да усиле ефекта ѝ, превръщайки разказа си в артистична самонасмешка.

— Дааа, никак не ми е весело на моята лодчица! А понякога знаете ли какво правя? Нарочно разигравам положението на корабокрушенец. Отивам чак в центъра на морето, дето е розата на ветровете и дето никой не минава, заключвам консервите, водата, запечатвам компаса и радиостанцията, преструвам се на финикиец, комуто тепърва предстои да открива движението на звездите и морските течения, за да видя дали няма да съзра нещо, което човечеството не е довидяло, нещо, което може би самата ни система на

образование пречи да забележим. Затова, мила Алфичке, оня ден ви казах, че няма самота на лодката ми.

Тя се облегна силно на седалката, загледа се в посивелия от старост сенник над стъклото.

— Не знам дали стана случайно или вие просто... Но като дойдохте... дойдохте като в онази легенда, дето Христос казал на един мъртвец или сакат беше, дето му казал: Стани и ходи! И аз се чувствавам сега така. И това име! Не може да се измисли друго име за някое ново начало. Аз наистина се чувствавам като една мъничка алфа, не, не главна, мъничка, но все пак... Ох, и аз вече не съзнавам какво говоря! Трябва да ми простите оглупяването, но нали преди всяко голямо начало винаги малко си загубваме акъла, било от радост, било от страх!

Тя млъкна и сигурно очакваше най-после да бъде прегърната или поне докосната, но той се уплаши, че с театралщините си бе предизвикал такова признание, прозвучало му прекалено задължаващо за малката любовна авантюра, с представата, за която бе потискал разкаянието си. И не намери какво друго да отвърне:

— Не бива да се боите. Лодката е много стабилна, аз съм доста опитен, а морето в тоя месец е най-спокойно.

Тя прихна лекичко в нервния си смях, навярно за да му помогне.

— Ама нали точно това ви казах, не ме е страх! С вас и в Бермудския триъгълник ще вляза. Ох, как бих влязла в тоя триъгълник, та никога да не изляза оттам!

И окончателно го накара да осъзнае, че изцяло прехвърляше върху него отговорността за това как ще изглежда приключението им. И че ще трябва да положи усилие, за да не се превърне то в мъчение за двамата.

Очите ѝ, все така втренчени в сенника, май отново се готвеха да плачат с тъжните си детски сълзи и той рече строго:

— Дайте сака за митническа проверка! Разтваряйте, разтваряйте! Ще напускаме границата и капитанът е длъжен да знае какво се изнася. По-важно е, разбира се, да видим какво сте пропуснали да вземете.

Тя не схвана шегата му. Измъкна сака от задната седалка, срамежливо поразрови бельото си — бельо, предназначено за прелъстявания. Показа се, че се е приготвила като за плаж. Няма тук дрехи, нали е топло.

— И морето, Алфа, е като човека — прекъсна я той назидателно. — Никога не можеш да бъдеш сигурен в логиката на поведението му. Освен това от този миг вие сте член на екипажа, а капитанът съм аз. Повече и от топли дрехи морето изисква дисциплина. Ясно ли е? Юнга Алфа, в жабката има бележник и химикалка, пишете: моряшки свитер, винтяга, гумени ботуши...

След странната ѝ въздишка по Бермудския триъгълник видимо ѝ достави удоволствие да бъде послушна, а това поразсея собственото му усещане, че се държи лигаво и недостойно за възрастта си.

— Едно условие! — рече тя, прегъната над бележника. — Всичко, което ми е нужно, ще купя аз.

— Знам тук един моряшки склад, има всичко и е по-евтино, а на борда най-елегантно е полезното.

— Но ще го купя аз!

— Юнга Алфа, не се ли разправяше във вашите среди, че съм червив от пари?

Научнопопулярните му книги, желани от издателствата и младите читатели, действително носеха повече приходи, отколкото имаше редовният професор, а за хонорувани лекции го канеха често и в чужбина.

— Моля ви, щадете самоуважението ми! — скара му се тя накрая, защото той все не се досещаше, че иска да подчертае свободното си участие в авантюрата.

А в последвалите набези из магазините му показа, че настоява да участвува и в отговорността. Веднъж не го пусна да влезе с нея в аптеката, втори път — в цветарския магазин, откъдето се върна с две чудесно композирани букетчета, за които трябваше да се купуват пък вази. Изобщо пазаруването им се превърна в разточителство, което не можеше да не смути аскетична душа като неговата, но Алфа съумя да му придаде особено очарование.

— Ще погребем после всичко в морето, тържествено, както погребват моряците. В чувал, нали така беше?

И на него за пръв път му се прищя да я прегърне, да скрие зад гърба ѝ своя смут, но се намираха наскреда града.

Нямаше подобни приключения в живота си. Няколкото му поредни връзки представляваха полубракове, които траяха, докато жените се уморяха да чакат узаконяването им, а той инстинктивно го избягваше след несполучения ранен брак. Ето защо продължи да прикрива своята неувереност, като се преструваше на властен и опитен мъж, на истински морски капитан, и погледната с други очи, тая несвойствена му нахаканост, с която подсъзнателно воюваше и срещу мъжа ѝ, изглеждаше не по-малко комична от преструвките на сервитьора Чарли-Чавдар пред клиентите на кафенето.

— Юнга Алфа — заповяда ѝ той, когато най-после разтовариха на палубата купищата покупки, а заповедта му също излезе неприлично пресилена, защото и пасажери никога не бе имал на борда си. — Сега вие оставате да подредите, а аз ще отскоча до пристанищния контрол при моите приятели. Понеже ще излезем извън териториалните води, трябва да ви регистрирам. За колко време?

Бяха видели вече края на своето приключение, сега се налагаше да определят и времетраенето му.

— Не можете ли да ме скриете? Ще бъде по-романтично.

Той обаче усети в думите ѝ само безпокойство за семейното благополучие и тръсна нещо, което пък съвсем не му отиваше, все в стила на морските вълци.

— Така аз мога да ви изнася и да ви хвърля в морето, без никой да узнае.

— Дори ще ви помоля за това! — отвърна му тя втрещяващо рязко и той ѝ се извини с разкривена усмивка.

— Исках да кажа... Имате още възможност да се откажете — и предвкуси облекчението, което би изпитал, ако тя наистина си тръгнеше, но сега пък тя се изсмя с оня неин неприятно взривен смях.

— А, не! Няма да ви доставя това удоволствие! Щом сте ме поканили, ще ме изтърпите! Хайде, вървете да ме регистрирате, вие си решете за колко!

И с разтреперани пръсти затърси в чантата паспорта. Той го улови заедно с ръката ѝ, несръчно целуна ръба на дланта и побягна от собствената си яхта.

Пристигна с отново претоварена кола — напитки, лакомства, още храна за цели месеци, две грамадни хладилни торби с лед. А бе регистрирал излизането си само за три дни. Тя усърдно му помогна да пренесат багажа и не го запита дори когато ѝ върна паспорта, решила навярно от количеството храна, че пътешествието им ще трае повече. Предишните покупки си лежах на палубата недокоснати. Той се изправи пред тях, позадъхан и потен от бързането.

— Боях се да не сбъркам, капитане — оправда се тя, преди да бе я запитал, а в гласа ѝ имаше нещо подмилкващо се. Изглежда, искаше да потуши предишния сблъсък. — Май че още не съм се родила за самостоятелността.

— Но какво правихте толкова време, не беше ли ви скучно?

— Седях в шезлонга, гледах морето и се мъчех да ви се отплатя също с някое хубаво име, но и за това съм некадърна. Ще ви викам „капитане“, може ли?

— А самоуважението на еманципираната жена? — подигра я той.

— И то трябва да се извоюва. Дотогава съм на вашите заповеди, капитане.

Явно бе мислила и за други неща, седейки така в шезлонга, а очарователният начин, с който бе се насочила към сближението им, отново го смути като неочаквано любовно обяснение. Той се завърта по палубата, уж делово огледа струпания багаж, огледа яхтата, бяла и хубава, притихнала в същото, очакване на заповедите му, рече:

— Тогава, ако искате, още веднъж да се простите със сушата? Аз трябва да прибера колата в двора на един приятел.

— Ааа, не — изсмя се тя и с един нов смях, гърлен, сладостно мек. — Не мърдам оттука.

— Ще взема после такси.

— Няма да скучая. Само ми кажете кое къде да туря.

— Алфа — реши той, че така ще му е по-лесно, когато се върне. — Да преминем на „ти“, а?

Тя опря пръсти в каскетчето си с въодушевлението на новоназначен юнга.

— Ест, на „ти“, капитане!

Отново бе настъпил моментът да я целуне, но вместо това той рече: „После ще подредим заедно!“ — сякаш с това ѝ обещавахе още непостигнатата близост. А когато, запалил колата, ѝ махна през прозорчето, си помисли, че би трябвало и да се върне с повечко чувство за хумор, ако иска нещата да тръгнат в добра посока.

Щом моторът утихна, слънцето почти мигновено потъна, сякаш бяха го влачили на буксир. Морето потъмня и се изгърби. Над мястото, където бе угаснало слънцето, изгря една звезда като последна синкава искра от залезния пожар, в чиято жарава бе изтлял и брегът.

Яхтата се носи още известно време по дадената ѝ от мотора инерция, после приспивно се намести във водата. Вечерният бриз откъм сушата нямаше сили да стигне дотук и платната си останаха ненужни. Въздухът, окончателно заспал, едва ли щеше да се събуди преди утринното охлаждане и той спусна котва. Увери се още веднъж, че с компаса и барометъра всичко е наред, запали сигналните светлини и едва тогава излезе, почти радостен от внезапното прозрение, че всъщност нищо не го задължаваше да се люби с тази жена, с която до този момент го свързваше единствено лекомислието на потеглянето. А очевидно и тя вече се разкайваше, защото дори не успя да премине към предложеното ѝ „ти“. Защо тогава да задълбочават пакостта? Ще си направят утре една приятелска разходка из морето и вечерта ще я върне...

Край мачтата на палубата го чакаше празнична трапеза. Бе наблюдавал през щурмовото стъкло как пасажерката му я подреждаше с грациозно плахи навеждания, след като със същата плахост бе му предложила да вечерят навън. Изглежда, се боеше от уединението в тясното пространство на каютата.

Новата покривка, изпъната по цялата си дължина и ширина на палубните дъски, правеше трапезата смущаващо голяма за двамина, а вазичката с цветята в средата ѝ увеличаваше дистанцията между тях.

Той застана в отсамния ѝ край, отвърна поглед към морето. Вече трябваше да е усетил оная сладостно подчиняваща го свързаност с него, но жената отсреща още му пречеше.

— Чуйте тишината! Не сме ли наистина в друга вселена?

Алфа стърчеше отвъд покривката в мълчаливо очакване той да избере мястото си или може би да я похвали заради старанието. Не се ослуша в тишината и това го подразни.

— Вселена е, Алфа, цяла вселена наред кресливия човешки свят, който иска да я задуши от всички страни с плажове и пристанища. И се мъчи да я надвика, а всъщност надвиква само страха си от нея.

Видя я посьрнала от пресиленото му вдъхновение — явно бе очаквала сега други думи, и ѝ прости.

— Но нас не ни е страх, нали? Юнга Алфа, нали? Ще викнете бодро: Ест, не ни е страх, капитане!

Тя се усмихваше неуверено, внимаваше да не го обиди.

— Няма ли пак да излезе надвикване?

— Вярно — весело си призна той поражението и седна кръстато на дъските. — Умна жена сте, но сега не е полезно да сме чак толкова умни, по-добре да прием!

Тя избута шезлонга, неумело подвиг крака край покривката и ръцете ѝ с привлекателна женска сръчност запрелитаха над нея, пресилвайки това или онова от една чиния в друга. Той се зае с отварянето на бутилката, с наливането

на виното, но въпреки че изцяло съсредоточаваше вниманието си към него, не успя да отблъсне от себе си очарованието на тия обслужващи го голи женски ръце. Стресна го погледът ѝ, топло тъмен и затаено насмешлив, като внезапния ѝ въпрос, но търсец сближението:

— Така ли изглеждате винаги, когато отивате на любовните срещи с Вселената? Не се сърдете, аз ставам мъничко ревнива.

— Глупости! — позасмя се той в самоотбрана. — Искях да кажа, дрънках ви поетически глупости. Все едно, накъдето и да отиде, днешният човек не среща вече никъде природата. Само себе си среща, въплътен в машини, в постройки, в мутантите на растенията, в селектираните раси на животните. Знам го и все пак идвам тука с тайната надежда, че като останем насаме, тя ще ми заговори, както е говорила на Хераклит и на Анаксимен, и на другите, дето не са имали синхрофазотрони и радиотелескопи, но са имали уши да я слушат и очи да я гледат.

— Вие от неопозитивистите ли сте?

Той се изненада, забравил, че е съпруга на биофизик, че самата е биоложка и прави опити в научната журналистика.

— Ха! Отгде извадихте пък тая дума? Юнга Алфа, забранявам на борда да се произнасят думи, които не са съществували преди Аристотел! Я погледайте морето, вижте го с каква недосегаемост е легнало за сън, вижте онези петна и ивици по него, като по корема на бременна жена, и си представете спонтанното зачеване, което се извършва всеки миг в този гигантски корем, в тази вселена за себе си, па после се опитвайте да произнасяте думи като позитивизъм, релативизъм и така нататък.

— Бъррр! — весело се потресе тя и косите ѝ се завъртяха около потъмнелите скули. — По-добре да ядем! Ужасно съм гладна!

Той също усети глада си и внезапно връхлетялата ги лакомия ги сплоти в общото действие, премахна някаква преграда помежду им, позволи им вече потпуснато да дърдорят наред усиленото дъвчене и преглъщане. Алфа се закани да дойде пак да слуша лекциите му, а той поиска да я отклони, но не особено настойчиво.

— Там и аз съм принуден да произнасям разни такива думички, колкото и да се мъча да спестя на студентите онова, което би им попречило да обикнат физиката. Половината от това, което днес смятаме за наука, утре ще бъде опровергано, а науката в поезията на Уитман и Достоевски и днес си е наука, нали? Затова по-важното е да накараме младежите да обикнат природата заради тайните ѝ, те сами ще си научат после онова, което им е нужно, за да тръгнат да ги разгадават. Книги има достатъчно. Ето това нашето академично тяло не ще да разбере...

Тя се усмихна с пълна уста, но усмивката ѝ беше почти влюбена.

— Сигурно и днешните студенти са все така готови да умират за вас.

— Слава богу, не! Изобщо младежта поумня, откакто разбра, че е по-добре да умира за собствените си илюзии, вместо за илюзиите на бащите си — отвърна

той и заедно с досдъвания зальк преглътна горчивината, че когато бягаше от брега, бягаше и от студентите си.

Натрапвайки му неприсъща за него водаческа роля, която особено дразнеше университетското ръководство просто защото имаха нужда от идоли, те всъщност доста хитро го манипулираха. Преставаха изобщо да искат наука от него, искаха водач, който великодушно да разписва книжките на стадото си.

— Ще дойда някой път да ги видя! — повтори заканата си Алфа и сякаш приобщавайки се към студентите му, хлапашки обърса уста с опакото на ръката си, въздъхна в шумно блаженство, посегна към чашата. — Ето, да, ето това трябва да е свободата!

— Нея ли тръгнахте да търсите?

Беше доволен от настроението ѝ. А и над морето наоколо наистина властваше спокойна, мълчалива свобода.

— Уви, не съм толкова млада, да си правя илюзии.

— Но сега се чувствате свободна, нали?

— Опитвам се да дишам — демонстрира му тя своето повторно усмихнато вдишване.

Капитанът у него се усети поласкай и се зарече да бъде много деликатен с нея и много добър, та да ѝ създаде действително хубава, приятелска разходка.

— Свободни сме, Алфа. Сега сме свободни. Въпреки че сме зависими от лодката, от морето, от небето, един от друг... Имаше една интересна мисъл у Маркс. Свободата не била нищо друго, освен правото ти в рамките на определени условия несмуцавано да се радваш на случайността. Така че, нека се радваме на случайността, която ни събра!

Чашите от най-обикновено стъкло звъннаха твърде необикновено и двамата с едновременна изненада надникнаха в тях — за да открият, че тържественият двоен звън бе предизвикан от парчетата лед, които той бе пуснал във виното, за да го изстуди. Отпиха разочаровано и продължиха да мълчат, защото не знаеха какво да предприемат по-нататък с тази случайност.

Алфа сякаш го пазеше от очите си, които събираха последните светлини на отишлия си ден и ги пръскаха над вечерната трапеза. Той рече наред обзелата ги неловкост:

— Ще прием ли кафе?

А тя с войнишка готовност скочи да го свари. Също се спасяваше от нещо.

Когато се върна, той стоеше на носа и рече гърбом:

— Ще имаме пълнолуние.

Луната само бе загатнала появата си с едно неоновото петно на хоризонта, но календарът подсказваше пълнолуние. Алфа постави кафетата върху покривката и се изправи в очакване, но той все не се обръщаше. Тогава тя застана до него.

Водата едва-едва шумолеше някъде под краката им. Неоновото петно се разливаше на ширина, а центърът му се нажежаваше до яркожълто. Над морето и залезите, и изгревите бяха по-бързи. Само след минута луната щеше да лисне към тях своята калаена пътека. Той неведнъж го бе изживявал и с простидушна

радост очакваше да чуе очарованието на жената до себе си. Засега само усещаше нейната неподвижност и я усещаше като собственото си съзерцателно упоение.

Когато луната показа най-последен тънък ръб над черната вода, Алфа изведнъж се раздвижи. Той обезпокоено извърна очи. Пуловерът ѝ мина с лек полъх край него. Долови и шума на панталоните, които тя остави да лежат на дъските, а самата безшумно излезе от тях. Бедрата ѝ — малки делфинчета, лъскаво подскокнаха в здрача. Тя скръсти в обръч ръце над главата си и цялата се подложи на луната.

Погледът му лакомо погълна всичките осветени и засенчени места по тялото ѝ, но настоя да го оцени само като картина. За да досмачка възлението си, той я подкани:

— Всичко! Пред Вселената се сваля всичко.

Сякаш поправяше фатална грешка, жената смъкна гащетата си и грубо ги изрита настрана. В повторното изпъване на тялото ѝ към луната имаше сега настръхнало очакване.

— Казва ли ви нещо? — продължи той да ѝ се надсмива.

Тя не отговори.

— Не, нали? Па и каквото и да ни каже, пак ще чуваме само онова, дете сами си казваме на себе си.

Тя мълчеше.

— Облечете се, ще настинете! — заповяда ѝ той по капитански. — И кафето ще изстине.

Върна се при белия остров на трапезата и седна с гръб към обличащата се жена. Порцеланът на чашката, която вдигна, светеше с емайловата белота на оня огънат триъгълник, единствено останал непощаден от слънцето. Такъв навярно бе цветът и на цялото ѝ тяло през зимата. Но той си помисли, сърбайки предпазливо от кафето, че няма да го види през зимата, и си помисли още, че никой не би повярвал, ако му разкажеше как са прекарвали цяло денонощие сами в морето, без да се любят.

Обличането ѝ трая толкова дълго, сигурно за да успее тя да облече и лицето си в метализираното от лунното осветление спокойствие, с което се отпусна насреща му. Очите ѝ обаче продължиха да бягат към морето. Там вече бе потеглил блещукащият ескалатор, чиито никелирани стъпала-вълнички сякаш отвеждаха яхтата нагоре към луната и към черния безкрай зад нея.

— В какво сбърках, капитане? — запита тя, след като мълчаливо бяха преполовили чашките си. Доловимата наеженост в думите ѝ обаче опровергаваше всяко чувство за вина.

— Защо да сте сбъркали? Не, не... — Прекалено дълго бе очаквал въпроса ѝ, а не го очакваше с такава прямота?

Алфа го прекъсна с онова свое почти истерично прихване:

— Прощавайте, ама едно е да си влюбена в човека зад катедрата, друго е най-неочаквано да трябва да се съблечеш пред нея. Прощавайте!

Той по-късно чу в паметта си, че тя всъщност го нарече „катедра“ и вероятно бе си отмъщавала, ако не е било неволна стилистична грешка; сега само награби подадения му спасителен пояс.

— Защо да трябва? Слушайте, мило момиче, вие сте избягали от някого или от нещо си, това не ме интересува. Искан да кажа, не е толкова важно. Всеки човек си има неща, от които му се ще да избяга. Бедата е, че сте избягали не при мен и не заради мен. Сигурно затова ми се струва, че ме използвате просто като наемен лодкар и съответно се чувствувате задължена...

Тя скочи на крака и го накара да слезе от своята катедра. Изчака думите ѝ с вдигната нагоре глава, а докато чакаше, осъзна силата на обидата, която може би ѝ нанесе, търсейки по-елегантна метафора. Но в тази жена действително имаше нещо сбъркано. Тя пускаше сълзите си по невидими дребни поводи, а се владееше в ситуации, когато всекиму би било простено да изтърве поне гласа си. Рязкото ставане си остана единствената ѝ реакция.

— Моля ви, не мислете лоши неща за мен! Одеве просто се опитах да повярвам в свободата си. Ако искате, върнете ме още сега, не сме далеч, нали? Но ми е хубаво при вас, повярвайте! Ако това може да ви бъде отплатата, знайте, че всичко, което направихте досега, беше само хубаво. Да разтребя ли вече?

Загърбила луната, фигурата ѝ се открояваше на фона на морето, обвита в иконен ореол.

— Оставете, аз ще поседя още мъничко. Впрочем, тука и ще спя, такава нощ е рядкост. Вие сигурно сте много уморена, не биваше това кафе...

— Няма да ми попречи — веднага влезе тя в неговия тон. — Едва се държа на краката.

— Ако имате нужда от нещо, не се стеснявайте! Тука сме моряци. Искате ли душ? Имам душ с помпа, лесно се монтира.

— Не, не, благодаря! — Тя направи неволна крачка към него, залитна, успя да насочи следващата към каютата и вече гърбом подвикна: — Лека нощ, капитане! Много ви благодаря.

Гумените подметки на маратонките ѝ не оставиха звук подире си. Оставиха само, наред затихващия предишен смут в душата му, семето на една увереност, че най-после е успял да се оправи със своята пасажерка и че тази жена, въпреки странностите си, би могла да му бъде приятел. Но и това скоро се разми в синьобялото упоение на нощта. И той се остави лунният ескалатор да отнесе от него всичко, което му напомняше за хората и за сушата.

6

Свила, се в зенита до размерите на футболна топка, концентрирала своята сила, луната обливаше яхтата с тежък платинен блясък. Съживените му за морето сетива веднага усетиха вятъра, макар това да бе по-скоро предчувствие за вятър, а той самият да лежеше на гумения дюшек, завит до над ушите. Изглеждаше да е около полунощ и той едва ли бе спал повече от два часа, но в него се изопна оная напрегнатост, в която понякога ни държи пълнолунието.

Отметна платницето и одеялата, подрипна от веселия хлад, който се заплете в бримките на пуловера му, размаха ръце, разкърши рамене и чак тогава си спомни, че не е сам на борда. А трябваше да мине през каютата, ако искаше да вдигне платната, за които целият бе закопнял.

Поразходи се бос по палубата, докато ходилата му се вледениха, самообяви се накрая за идиот, че вместо да се измъчва с разни съображения, не вземе да събуди тази хубава жена, толкова хубава досега май не бе имал, та заедно да се порадват на любовното пълнолуние, но ето че се наложи да застане край релинга, за да изхвърли втечнилия се в корема му студ, а заедно със светналата в нощта, по младежки силна струя, в морето изтече и решителността му. Остана само удоволствието от пикаенето над релинга — кога друг път и къде другаде можеше да си позволи мъдрият и възпитан професор това вълнуващо мъжа удовлетворение?

Осъзнал го още веднъж като начало на волния живот на яхтата, но свикнал да си задава въпроси там, където обикновеният човек не ги съзира, теоретикът у него се запита дали странната наслада, която влече мъжа да изпразва мехура си отвисоко или да плюе от мостове и от балкони, не му е останала от времената, когато е обитавал короните на дърветата. Може би е тържествувал по този начин над обсаждащите го врагове. Нали някои животни и птици и днес си служеха с такова отмъщение! А по-късно то се е трансформирало в подсъзнанието ни в акт на самоутвърждаване: да пикаеш на бездната под себе си, на своя извечен враг, а с това и на своя страх от нея!... Запита се уж в шеговито самооправдание, но му прозвуча едва ли не като антропологическо откритие, а от това на душата му стана още по-хубаво и той набра смелост да се отдаде на моряшките си радости.

Едрият рубин на мачтовата сигнална лампа напразно се бореше за самостоятелност под луната. Анемичният ветрец също сякаш бе притиснат от нейните лъчи ниско над водата, но със слизането на луната към залеза положително щеше да се засили. Платната, насочвани от електронния автопилот, който отчиташе силата и посоката на вятъра, все пак щяха да го уловят.

Пасажерката му не бе закрила илюминаторите и в каютата се оказа доста светло. Лицето ѝ беше кокалено сиво в мъртвешката си застиналост. Все така бос той изтича на пръсти от другата страна на масата, за да не срещне повторно страшноватия ѝ образ, да не се пита отново коя е тази жена и кой дявол го накара да я вземе на борда. Безшумно затвори вратата на рубката зад себе си и най-после си отдъхна в пилотското кресло.

Стопил в себе си ветровото стъкло на кабината, лунният блясък фосфоресцираше в скалите и циферблатите. Налагаше се да включи мотора, макар и за кратко, заради котвата и много се притесни, забравил, че каютата, за разлика от рубката, притежаваше специална изолация. Стърженето на веригата и ударът на котвата в бордовата стена, когато се намести в леговището си, го накараха да се послуша назад, но вратата зад гърба му не се отвори. Ветрилата се издигнаха пред очите му в прозрачно безмълвие; толкова светло бе, че той виждаше дори как се изпълваха гънките им. Те затрепкаха, казаха си нещо с

ветреца, заотхвърляха, почти като огледала синкавобелите лъчи на луната. На палубата стана още по-светло.

Той изключи мотора, заложи курса в автопилота и нетърпението да се изправи на левия или на десния борд, отстрани да се порадва на нощното великолепие на своя платноход го подгони обратно. То вероятно бе го направило и непредпазлив, защото още на стъпалата той се сблъска с погледа на пасажерката си. Топлите аметисти бяха се превърнали в студени, черни оникси. Спря се, но тя, макар да гледаше пронизващо в него, не помръдна. Въпреки неестествената си разширеност, очите ѝ изглеждаха мъртви. Каза им с виновен шепот:

— Спете, спете, всичко е наред!

Погледът ѝ си остана отправен към вратата на кабината и не го последва дори когато той мина край леглото ѝ с мисълта, че може би ще е по-добре да я досъбуди. Но се отказа. Този поглед обаче си остана забит в съзнанието му, колкото и да се увещаваше, че състоянието ѝ не е болестно. Така безпаметно бе го гледала понякога в неговия краткотраен брак изтощената от любов младоженка, когато той станеше посред нощ да пие вода. Пак си помисли, че поестествено сега би било и двамата да са изтощени от любов, но си го помисли без укор, защото любовното блаженство не би заместило удовлетворението, което изпитваше при вида на своята, намерила най-послед себе си, вдъхновено разперила криле яхта. И чак след като два пъти я обиколи, спирайки се да послуша гальовното ѝ бърбене с вятъра и вълните, той се върна под одеялата, разтреперан от студ. За да се обезпокои дали наистина вече не остарява, щом предпочита тези удоволствия пред любовта.

Защото тя скоро не бе го навещавала. Пристигаше неусетно при него заедно с поредната жена, която съумееше да се вмъкне в леглото му, а той се влюбваше в нея по простата причина, че нямаше в коя друга да се влюби. И страдаше истински, когато тя го напускаше, но никога продължително, защото следващата хитруша не го оставяше дълго да човърка в нараненото си честолюбие. Беше мъж, който сигурно би останал цял живот при една жена, ако тя не настояваше за властване и в кабинета му, обаче „лудо влюбените“ кой знае защо само след година-две се насищаха на ума му и на добротата, а той не можеше да им предложи нещо повече.

Движението на яхтата с вятъра беше съвсем различно от моторните ѝ напъни и някак естествено се сливаше с кръвния ток в тялото му, пълнеше го с неизпитван другаде унес, но луната нямаше да му позволи да заспи отново, преди самата да се обезсилеше. Той познаваше магическата ѝ сила и не бързаше да заспива. Познаваше теченията в тия краища на морето, познаваше и по мириса този или онзи вятър, звездите над себе си познаваше и сега се затопляше под одеялата като щастливо завърнал се в своя дом пътешественик.

В лекционния си курс винаги посвещаваше цял час на етиката и психологията на експеримента. Там употребяваше едно сравнение с радостната надежда при вдигането на платната — когато си пуснал в ход добре подготвения експеримент и без да го форсираш или насилваш, се отдръпваш от него, за да

посъзерцаваш устрема, с който ще те отведе към желаниа непознат бряг. Самият той беше несклопосен експериментатор — силата му лежеше в експериментите по въображаем модел, но знаеше добре колко страда теорията от неволното или нарочно хитруване при опитите. Затова тази си лекция изнасяше с особено вдъхновение — младежта трябваше да тачи експеримента като свещенодействие, защото все пак той бе създал цивилизацията. Тя може да ни изглежда резултат на лош или погрешно заложен експеримент, научните фантасти отдавна са банализирали тази идея, но, млади колеги, казваше им той, не се изискват никакви усилия, а само склонност към лекомислие да наречеш този свят лош. Далеч по-благородно е, макар и по-трудно, да кажем, че това е най-хубавият свят, който познаваме, да му се радваме и да се опитваме да го разберем. А иначе основанията и за двете твърдения са едни и същи — ние просто още не познаваме други светове. Ето защо аз много моля онези от вас, които не са съгласни с мен, да ми конструират за следващото упражнение писмено един свят, чиито физически и химически закони да са по-благосклонни към човека...

На тази му шега студентите обикновено ръкопляскаха, въпреки че той произнасяше и цялото си нравоучение с неприкрита ирония, но и сега, както винаги на своята яхта, чувствуваше правотата си. Тук, пряко скептицизма на възрастта, той още умееше да му се радва. Тук повече, отколкото сред хората, усещаше принадлежността си към света като реалност и като идея и можеше да предприеме каквото си ще — този свят щеше да го одобри. Разбира се, то се дължеше до голяма степен на натъпканата му с микропроцесори и автоматика яхта, и на кроткия нрав на това море се дължеше то. Ако се намираше на дървен сал, заобиколен от акули, или на викингска лодка сред бурния Атлантик, сигурно взаимоотношенията му с този „най-прекрасен от всички светове“ биха били по-различни. И все пак оня псуващ викинг или финикиец е обичал своя свят, иначе не би се стигнало дотам такъв дилетант в техниката и мореплаването като него, съвсем сам наред морето, преспокойно да се наслаждава на качествата на Вселената.

Не беше сам. Той долови присъствието на пасажерката си, както се улавят някои неща под прага на сетивните възприятия. Вдигна се на лакът и я видя на отвъдния борд, опасно близо до релинга. Стоеше над морето като привидение от моряшките легенди, като ония водни духове, които с появата си вещаят гибелта на кораба. Вятърът, позасилил се, люлееше къдравия край на късата ѝ нощничка. Беше устремена към луната и в следващия миг щеше да прекрачи през релинга, за да може яхтата да потъне безпрепятствено след нея.

— Алфа! — предпазливо я повика той.

Тя не се стресна. Босите ѝ крака уверено я донесоха при него, значи не бе изведена от луната за сомнамбулна разходка.

— Какво ви е?

— Нещо ме събуди.

— Аз бях, извинявайте!

— Вие?

Изотдолу носят ѝ стърчеше възголемичък, но то бе от жабешката перспектива, от която я гледаше, отбягвайки опасно близките ѝ голи бедра.

— Наложил се да мина през каютата.

— Не, не, друго беше! Аз бях глътнала приспивателно.

— Тогава е луната. А освен това отново се движим.

— Страх ме е! — извика тихо тя, а треперенето бе обзело вече и гласа ѝ.

— Няма нищо страшно. Приберете се, тука е студено. Аз ще затворя капациите на илюминаторите.

— Страх ме е! — повтори тя по-високо.

Никак не му се щеше да се измъчва с нейното присъствие в душната каюта.

— Трябва да остана на палубата, понеже сме на платна. — Той изведнъж се засрами от лъжата си, защото тази жена действително имаше нужда от помощ, и изпревари третия ѝ вик с отмятане на одеялата, — Елате при мен!

Тя без колебание се хвърли, до него на дюшека, цялата се опита да влезе в пуловера му. Студът на ужаса затресе всичко, с което го докосваше. Коленете ѝ го риташа, юмруците ѝ го блъскаха в ребрата, сух и горещ, дъхът ѝ обливаше шията му. Той подвигна одеялата зад гърба ѝ, насилствено пъкна ръка, за да легне главата ѝ по-удобно на рамото му, с другата още веднъж провери одеялата, подхвана с длан задницата ѝ, която се напипваше под нощницата като ледена буца, и властно придърпа скута ѝ. Преизпълнен от бащинска грижа, сгушваше в себе си уплашено и може би болно дете.

— Успокой се! Хайде, успокой се, нищо страшно не е станало, сигурно си сънувала нещо.

Не стоенето на палубата бе я изстудило така, приличаше на нервна треска. В подобно състояние изпадна преди години една от приятелките му, когато му съобщи, че го напуска, защото някакво много добро момче ѝ предложило да се оженият, пък той явно не държал на нея, щом още не ѝ е предложил. Тази поне не плачеше. Какво ли я бе изплашило толкова?

Утешенията му обаче засилиха треската ѝ, сякаш познатият глас — както при децата — освобождаваше страха от всичките задръжки на разума.

— Ей, юнга! Какво става с теб, я се дръж! Ще ме попкаеш.

Тя вече не го и чуваше — тресеше се, зъзнеше, скимтеше в опиянението на ужаса. Той грубо събра краката ѝ, които все така се мятаха в сляп рефлекс, и ги заклещи между крачолите на панталоните си. Замачка рамото ѝ, лопатките, слабините. За миг си спомни симпатичното събенчие на едната лопатка — на коя ли беше? — но това само ожесточи масажа му, докато заприлича на щипене, блъскане, побой. Мускулатурата ѝ обаче си оставаше вкочанена, а ръката му започна да отмалява.

Трябваше да я пренесе в каютата, да налее в устата ѝ коняк, чай да свари, но щом измъкна лявата си ръка изпод главата ѝ, тя внезапно се изпъна на гръб и като удавник се вкопчи в плещите му. Ноктите ѝ успяха да го одраскат дори през дебелата плетка на пуловера.

Загубил опора, той падна върху нея. Затисна я с цялото си тяло, а тя ненадейно, по твърде познат начин, се занаяжда под него. Той още по-свирепо я замачка сега вече със скута си, с корема, с гърдите — опитваше се да разбуди в себе си желанието, но мисълта, че това може би ѝ е нужно, за да излезе от истеричния си припадък, че ще бъде само лекарство, допълнително го скова. Имитацията на любов обаче видимо я успокояваше и той я продължи, докато не съзря устата ѝ широко раззината, захласната сякаш в последните мигове на любовното сливане.

Рече си, че и такова нещо не бе му се случвало. Без горчивина си го рече, защото тази тъмна уста повтаряше с благодарно откровение и много чар спазмите на скута под него. А в следващите дни и нощи той многократно щеше да се опитва да постигне — рядко с успех — този ѝ израз, който означаваше и щедро възнаграждение за усилията му. Сега обаче го спря странното светене на зъбите ѝ.

Дали от луната, слязла вече над сушата, дали от смесените отражения на морето и ветрилата, когато тя оголи зъбите си в признателна усмивка, те силно зафосфоресцираха като осветени от ултравиолетова лампа. Той опря длани от двете ѝ страни, надигна се. Мозъкът му трескаво затърси състава на зъбната глеч и оная част на лунния спектър, която би могла така да се съчетае с нея. Премести цялата си тежест върху едната ръка, а с другата подхвана брадичката ѝ, внимателно я занакланя наляво и надясно да установи дали ъгълът на осветяването също не играеше някаква роля.

— Стой така, не си затваряй устата!

Тя чак сега отвори очи.

— Как ви светят зъбите!

Щастлива почуда извираше и от синкавочерните ѝ ириси, от цялото ѝ призрачно лице.

Той засрамено се търкулна до нея, побърза да я сгуши както преди.

— Спи сега! Спи!

Тя послушно се огъна по него, цялата му се залепи и прекъсна безгласната му закана да пита химици и зъболекари с едно тихо, скорострелно: „Обичам те, обичам те“. След което тялото ѝ се отпусна в затрогваща мекота.

Той съжали, че не можеше да стане за огледалото, и отново се засрами. Проклетият му рефлекс се напъваше да разбулва едно чудо на природата, вместо да му се любува. Но какво беше тяхното участие в него? Защото... не, не беше просто отражение, нали той самият беше с гръб към луната! Имаше нещо, което сякаш бе индуктирало телата им за някакво собствено излъчване...

Сега ги обединяваше само нейната топлина — откъде толкова топлина след оня чудовищен студ! — и го упойваше с надеждата, че утре също ще има пълнолуние.

Бе заспал едва призори, изтощен от внимаването да не я събуди, та когато вантите изскърцаха, той не веднага усети примката на женските ръце. Чифт очи, отдавна будни, с утринно лъчезарие се смееха на педя от носа му.

Той скочи към мачтата, облегна се на нея, огледа ветрилата, розови като ябълков цвят от още червеното слънце, огледа палубата и спокойното море отвъд нея, подуши вятъра, демонстративно обърна гръб на лъчезарието, което продължаваше да го облива откъм примитивното им ложе. И — какво ли не прави човек в смущението си! — размаха ръце, клекна няколко пъти, хвърли се по корем, запъшка в прекалено енергични лицеви опори. Разбира се, когато мъж на неговите години прави публични лицеви опори, не му е толкова до гимнастиката, колкото да покаже своята неповяхнала сила. Защото сам е позагубил увереност в нея. Насред пъхтенето си обаче той чу заклинателния шепот: „Обичам те, обичам те...“, видя и магическото светене на зъбите ѝ, а това го накара да осъзнае смешното си перчене.

— Съветвам ви да направите същото.

Алфа прихна лекичко, неясно над какво, разпери голите си ръце и се протегна. Одеята подсилиха сладните гърчове на тялото ѝ. Толкова деликатно бе се държала досега — какво я прихващаше!

Тя като че ли прочете въпроса му и закри лъскавите си рамене, но гънчиците край усмивката и продължиха свенливо да намекуват за нещо си.

— Капитане, ще монтираш ли душа за своя мил юнга?

— Ако искате да поплуваме, вече е топло — предложи той без желание, защото това щеше да означава спиране на яхтата, пускане на котва, а заради нея — и на спасителната лодка, пък гимнастиката не бе разсеяла умората от мускулите му.

— Но аз не мога да плувам!

Тя така храбро бе се качила на борда, така уверено се движеше из яхтата, че засмяното ѝ признание го удиви.

— Сърдите ли ми се или... сте разочарован?

Дяволитите гънчици се скриха в очакване.

— Аз отдавна не храня специални надежди към хората, това ме предпазва. Ей сега ще монтирам помпата!

— Ама каква хубава истерия ви изиграх нощес, а?

— Игра ли беше? — спря се той.

— О, боже! Не помня някога такъв ужас!

— Но от какво?

— Не знам. Може би едва насън съм осъзнала бездната под себе си. Та аз и на кораб никога не съм се качвала!

Второто ѝ признание подканяше недоспалата му и необръсната мутра да се усмихне, да бъде добра. Но и добротата още не бе се събудила у него.

Той припряно извлече на кърмата помпата и душа. Доприспособена от него, моторната помпа с едно обръщане/на клапаните и втори маркуч се превръщаше в пожарогасител, който можеше да излива струята си и във вид на силен и едър дъжд през широката глава на душа. Самият душ се монтираше на

всеки пилон на релинга и той дълго търси най-скритото място, но по яхтата нямаше скрити места.

Когато най-после бензиновият мотор гръмна в ушите му, а на кърмата ливна дъждовният сноп, Алфа отскочи с весел писък. Той не бе усетил идването ѝ. Заедно с пешовете на непрепасания хавлиен халат тя притискаше към корема си голяма шуплеста гъба и шише шампоан. При отскока за миг го лъхна мракът на междубедрието ѝ — зеленикаво тайнствено, като малките подводни пещери, край които бе минавал с шнорхел и харпун.

— Готово, къпете се, пък аз ще се позанимая в каютата, да не преча — измърмори той и отнесе със себе си цветовете на луксозната хавлия, бухналата пищност на гъбата, сексапилните извивки на шампоановото шише, всичките неща, които трябваше да направят по-примамлива подмолната тайнственост на оня древен мрак.

А докато разтребваше каютата, все се напрягаше да си спомни рисувал ли бе някой междубедрието на жената по такъв начин. Навярно не, с изключение май на оня немец, Ернст Фукс ли беше, който обаче по бьоклиновски го пълнеше с гробищна мистика. Сигурно защото щеше да намирисва на съблазън, пък дявол знае по какви причини човекът е отделил съблазънта от красотата и я е анатемосал, макар тя да го е родила и тя да поддържа човечеството още живо, не красотата...

Утринният женски тоалет обикновено трае достатъчно дълго, за да смогне опитен самотник като него не само да оправи едно легло, да подреди масата за закуска, да свари чая. Едва тогава помпата най-после млъкна. Той влезе в рубката, за да даде възможност на пасажерката си да се облече, позанима се там с уредите — добро разстояние бяха изминали въпреки непретенциозния вятър. Не му трябваше много и да разбере къде се намираха. Вдигна стъкления таван на кабината, да я проветри, подаде глава навън и съзря пасажерката си все още гола да стои на противоположния на помпата борд, където дъските бяха сухи.

Тя бавно разресваше косите си и очевидно чакаше слънцето да я изсуши. Още ниско над хоризонта, то я обстрелваше като театрален прожектор. По неосветения ѝ гръб блещукаха водни зрънца. Гледана отзад, тя още можеше да бъде наречена момиче въпреки зрялата амфорна извивка на ханша ѝ. Краката ѝ като че ли не бяха съвсем прави, а ония кокалчета на стъпалата се виждаха и оттук. И той си рече в реда на предишните разсъждения за съблазънта, че мъжът се възхищава от Афродитите на Ботичели или Праксител, но това не му пречи с истинска страст да поръчва децата си при някоя трътлеста и плоскогърда мадона. На тази май и задникът ѝ беше с цял сантиметър по-ниско, отколкото би трябвало да бъде, въпреки дългите бедра.

Ръцете му си спомниха, че бяха докосвали всичко, което той разглеждаше сега уж като художник, и с трясък затвориха капака, та дано тя се сетеше да побърза.

Хавлиеният халат бе яко препасан, косата — стегната в кок, лицето ѝ сияеше с топла мургавина и толкова естествено хубава той за пръв път я виждаше. Тя мило се стъписа пред сложената маса.

— Но нали това е мое задължение!

— Много съм гладен. Хайде, сядайте!

— Така ли? — посочи тя с брадичка пазвата на халата си. — Няма ли прекалено да заприлича на семейна закуска?

— Облечете се тогава! — почти избухна той и изхвъркна от каютата.

Застана чак на носа на яхтата и се полюшваше заедно с него над порасналите през нощта вълни. Вятърът духаше с равномерна сила и яхтата развиваше не по-малко от десетина възела. Той обичаше да стои на носа ѝ в такова време, сякаш се носеше над вълните като върху тясната дъска на сърфинг, но сега се безпокоеше за пасажерката си. Нищо чудно, ако вълнението се позасилеше, да почне и да му повръща.

Тя го повика с едно „еоп“, объркала морските с планинските призиви, а гласът ѝ долетя успокояващо ведър. Бе обула белия си фланелен панталон, не този, който ѝ купи; още по-мекото бяло поло очертаваше медните монети на гърдите, подсилваше прохладата на шията и лицето ѝ. Чаят димеше в чашите. Той седна насреща и навъсен, защото сега трябваше да се брани и от полъха на уют, изпълнил цялата каюта. Не помнеше в брака си подобен уют, навярно тогава не му е бил и нужен. Неистово го гонеше нетърпението да направи нещо в науката, притискаше го срокът за докторската дисертация, а момичето, което бе го оженило за себе си, настойчиво го дърпаше в други посоки. По-късно той се и убеди, че е за предпочитане чистачката, която би могла да ти сготви два-три пъти в седмицата, без да те занимава с проблемите си.

Тази сега също очакваше да ѝ каже нещо — за хубостта ѝ може би, за намазаните филийки в чинийката пред него, явно подредени и цветово. Той каза:

— Да караме ли обратно, Алфа? Щом толкова ви е страх!

Цялото ѝ утринно великолепие рухна.

— Не знам защо стана така. Сигурно някакъв натрупан в мене страх е трябвало да излезе, изплаших ви сигурно.

— Възможно е вълнението да се засили, а морската болест...

— Няма да ми стане лошо, ще видите, натъпках се с аерон!

Той издъвка презрително заедно с поредния залък:

— Аеронът е вятър работа — а очите му бягаха от помръкналата ѝ хубост.

— Значи просто искате да ме изпъдите. Никак ли... Никак ли не ви беше хубаво?

— Кое? — изтърси той, провокиран от едно досещане.

Тя преобърна чашата си, скачайки в тясното пространство между масата и леглото. Той я вдигна, попи със салфетка разлетия чай, забърса цялата маса и едва тогава се сети, че и по-лоши неща можеха да се очакват от жена, която умееше да изпада в такива кризи.

Хукна навън, а моряшкият му педантизъм съгледа най-напред белезникавите петна от шампоана по дъските на кърмата.

Алфа стоеше на същото място край релинга, където бе ресала косата си, и се канеше да се дави. Раменете ѝ, затрогващо крехки в своята отпуснатост,

плачеха за милувка. Той ги обхвана с длани придърпа я полека към гърдите си, а тя с опрощаваща готовност се облегна на тях.

— Простете ми, аз съм един доста недодялан глупак!

Тя повика на помощ самоиронията.

— Така ми се пада, като сънувам разни работи! — Но още очакваше да я опровергае.

— Ще стане по-хубаво, ще видите! Много, много по-хубаво.

Тя се извъртя и като нощес завря нос в пуловера му.

— Ама наистина ли съм сънувала?

— Изглежда.

Тя се притисна още по-силно към него.

— Не знаете как ви светеха зъбите! Много странно беше!

— Това не сте го сънували. И вашите светеха.

— Истина ли?

— Наистина!

Тя замря на гърдите му някъде между сънуваното и несънуваното. Над кока ѝ морето усърдно диплеше времето с вълните си. Те идеха към яхтата, сякаш я наливаха със секунди, с минути, с часове, и всичките бяха пълни с обещанието да му разкажат какво точно е сънувала тя, защото той сякаш никога досега не бе изпитвал по-голямо любопитство. Може би затова и ръката му галеше вратлето ѝ точно с ритъма на вълните.

8

Не узна какво бе сънувала. Все му се струваше неудобно да я запита, а се боеше и от сравнението — насън тия неща обикновено се изживяват пароксистично силно, но то пък го предизвикваше да надвива любовника в съня ѝ. Съвсем бе се развихрила и лакомията на възрастта му, на тия комично объркани четиридесет години, които, дълбоко в себе си уплашени, гонеха рекордите на младостта.

Любеха се където сварят: върху тесния клин на носа на яхтата, който после ги приспиваше в люлката си, под сянката на ветрилата, в края на кърмата, където пак лежаха над вълните, а бялата диря на килватера сякаш бликаше от самите тях.

Вятърът отново спря, заедно със спрялото за тях време, но той не пусна котвата. Вече нямаше значение кое течение накъде щеше да ги отнесе. Танцуваха блусове и танга — радиото услужливо им ги предлагаше сегиз-тогиз, брояха през нощта звездите в очите си. Зъбите им обаче нито веднъж не засветиха така, макар луната да си беше същата, а той да изпробва всичките ъгли на лежане спрямо нея. Накрая професорът по квантова механика се предаде.

— Лесно им е на поетите, ще направят от това любовен символ и готово! А аз цяла нощ не спях.

— Нима не беше символ?

— Сега те обичам много повече — неволно изрече той думата. И по този начин „даде думата“ на обясненията, от които му се искаше да се предпази.

Тя отказваше да му повярва. Затова се била държала и като ненормална — от онова паметно изгонване живеела само с любовта си към него, а тази обич ѝ била мъката и опората през всичките години, без нея сигурно щяла да се изгуби в самотата си.

Той недоумяваше, че по-рано не бе забелязал тази разкошна жена, и не я лъжеше, не лъжеше и себе си, като я уверяваше сега в любовта си. Защото какво друго можеше да го устремява към нея с такава мъчителна изнемога на душата и ръцете, които се чудеха какво още да направят на това същество, та то да стане напълно негово?

Свикнал да търси формули във всичко, той бе извлякъл от непродължителните си любовни връзки и друг принцип: всеки човек идва на срещата с раница, пълна с грижи и проблеми, и нека не я стоварва на другия, защото трудно се прави хубава любов с две раници на гърба. Такова правило противоречеше на собствените му проповеди против модерното отчуждение, но го предпазваше от опасно скъсяване на дистанцията, от уловките на повторен брак. А сега той сам подканяше тази жена да му говори за себе си, макар да я слушаше най-често в полудрямката, когато набираще сили за следващото си връхлитане върху нея.

Изненада го — смяташе жените за неспособни така разсъдъчно да вникват в собствената си съдба. Може би затова и раницата ѝ доста му натежа, но все пак не го уплаши, защото Алфа изричаше своите си формули неангажиращо делово. Почти делово я запита и той кой е бил първият, сторило му се, че там лежи истинското начало на драмата ѝ.

Тя му отвърна с иронията на отдавнашно примирение:

— Един от операторите, един красавец, който се мислеше за прелъстител. Внушаваше ми, че трябвало да се освободя от девствеността си, ако искам да продължа в киното с нови роли. Не беше той виновен, разбира се, друго ме повреди тогава. И като жена ме повреди. Във филма играех само себе си, едно мило, очарователно глупаче, което изживява първата си любов. Режисьорът просто експлоатираше младостта ми, характера, възпитанието и сякаш всичко ми отне. Опитвах после да си стана пак обикновено момиче, каквото бях, да си върна собственото нережисирано от други отношение към света, уви! И досега в мен като че ли продължава да се обажда някакъв режисьор, който непрекъснато ми подсказва: това се прави така, а другото иначе и така нататък.

— Всички сме пълни, с разни режисьори — вметна той утешително насред откровенията ѝ.

— Не, не, представяш ли си, да изиграеш първата си голяма любов докрай, но без да я има, да я изиграеш дори в леглото? И да си останеш девствена! Представяш ли си какво остава във въображението на една хлапачка? Нещо такова изпитах, когато ми каза, че съм сънувала.

Той не пожела да си го представи, защото безпокойството му от съня ѝ отново се разбуди.

— И да не беше операторът, друг щеше да бъде, сама щях да го намеря! — продължи тя своята изповед към равнодушно ясното, наслушало се на всякакви изповеди небе. — Който и да е, какъвто и да е. И, разбира се, разочарованието става двойно. Ако бяха ми дали нови роли, може би щях да го преодоля, но така си останах без всякаква роля и в живота, за нормална съпруга даже не ставам вече. И сума ти години после не можеше мъж да ме докосне, без да изяде шамар. А се омъжих, след като и ти ми отказа някаква роля. Ей така, насила и от страх да не остана цял живот такава. И слава богу, за мъж, който си има по-важна работа, отколкото да се занимава с моите комплекси. Или да ми придиря, че не съм достатъчно нежна към него. Дано... проточи тя неочаквано и той не разбра истинска ли беше боязънта ѝ, или отново ѝ я диктуваше режисьорът. — Дано не си прекалено недоволен от мен! Ролята на юнга ми харесва.

— Глупости — подразни го шегата ѝ, която му прозвуча като обвинение. — И в любовта пак себе си срещаме. Другият не може да ни даде онова, което сами трябва да си дадем-

Но усети отдалечаването си — сякаш вятър повя в тясната пролука между телата им, а опитите му да изкупи с нежност предишните си диви нападения над тялото ѝ излязоха твърде вяли. Защото като че ли се потвърдиха подозренията му от какво бе избягала — от същото, заради което бягаха жените пък от него.

Леглото, събрало ги тази нощ, за да се опитат все пак и да поспят, бе достатъчно широко, но той с никоя жена не бе прекарвал цяла нощ в едно легло, освен с отдавна изчезналата от сетивата му съпруга, и скоро се събуди. Заслуша се в кроткото дишане край себе си, рече си насмешливо: Нима наистина си влюбен, стари глупако? Какво ти е предложила, което не си имал с другите жени?... И чувството за заплахата доизсуши в него онова, което не бяха изсушили любовта и алкохолът. Трябваше да стане, а щеше да я събуди. И в съня си тази жена бягаше от простора на широкото легло, и насън търсеше убежище в ръцете му. Ти си дисциплиниран, капитане, ще удържиш на думата си!

Нарече се „капитане“, а го чу от нейните сладостно меки устни. Никой не го назоваваше така. И за хората в пристанището си оставаше „професорът“, въпреки че от години вече бе капитан — собственик на голяма яхта, и по документи имаше право на титлата. Професоре, професоре, и любовта май си подбира само нужната ѝ храна. Рекоха ти покорно „капитане“ и ти се разплу като престояла пача!

Тази, която той в лекомислието на флирта бе обявил за алфа на нещо си, най-после обърна поне глава. От внезапния хлад, облял ключицата му, топлината в леглото нарасна до тропическа жегга. Той повдигна с крак завивката, да пусне и вътре малко прохлада, защото още не се решаваше да избяга, когато изведнъж нещо тихичко изсвири. Не разбра какво е, докато не се потрети. Като много далечно щурче в лятна нощ Алфа посвирваше с носа си. Оправда я: и у нея любовта бе пресушила всички лигавици, но не успя да прогони примитивно неприятната си изненада. Подхвана хълбока ѝ, той пареше нажежен, леко го надигна. Покорна и в съня си, Алфа се обърна към стената. Щурчето замлъкна. Той изчака, докато се убеди, че тя продължаваше да спи, и предпазливо стана.

В каютата беше тъмно, защото бе завесил илюминаторите. И тази нощ луната с неотслабнала свирепост изливаше кварцовия си блясък над морето. Дълго опипва масата за термосовата кана, пи направо от нея, като потискаше шума на големите си глътки, после още по-дълго не можа да улучи дупката, в която стоеше каната, за да не се прекатурва при вълнение.

Походното легло го прие с толкова блажена прохлада, че той забрави намерението си да прослуша движението на яхтата. Само му се стори в обзелия го унес, че някаква тръпка мина през нея, някоя дълга вълна, изглежда, защото иначе яхтата си лежеше все така отдадена на течението, без платна и котва. Като цунами, рече си той, макар в неговото море да нямаше цунами и той само от книгите да знаеше, че тези чудовищни вълни, които опустошаваха цели крайбрежия, в океана минавали почти незабелязано под малките плавателни съдове. Но имаше предвид внезапно връхлетялата го любов. И си рече още, вече отблъсквайки в морето на съня: Не, не, една съпруга, която така нехайно да си подсвирква с носа край теб!...

9

Викът ѝ „Къде си?“ не съдържаше невротичния ужас от предишната нощ. Тя го повтори, отново без да добави „капитане“, а нейното безпокойство би могло да се отнася и за друго. От ниското походно легло отвъд масата той не я виждаше. Надигна се, издърпа завеската на илюминатора над себе си и стъклото лъсна със сляпата светлина на запотено огледало. Съмваше се.

— Тук съм, спи, спи!

Тя седеше сомнамбулно изправена и той различи в жълтеникавия лъч на илюминатора напрегнатия профил на удивително младите ѝ гърди. Стана, наля вода в чашата и като седна до нея, направо я залепи на устните ѝ.

— Потъваме ли?

— Пий! — рече той с търпението на болногледач и усили натиска на чашата върху долната ѝ устна.

Тя пое няколко глътки, млясна тихичко.

— Имах чувството, че потъваме.

— А може би се издигаме — рече той, връщайки чашата при каната. Вдигна от пода нощницата, разгърна я и я нахлузи на врата ѝ.

— Защо избяга от мен? Ела пак.

Тя дооправи нощницата си и се изпъна чак до стената, за да му направи място, но щом той легна, мигом се завря в него.

— Нищо ли не усещаш?

Той стисна гальовно тънкото ѝ вратле.

— Усещам теб и усещам...

— Не, не, нещо става с нас! Отдавна го усещам. С кожата си и вътре!

Движим ли се?

— Съвсем полека, по течението.

— Накъде?

— Не знам. Тук има всякакви течения. Но не е ли все едно?

— Хубаво ли ти е с мен? — попита го тя, сякаш отговорът щеше да я избави от тревогата ѝ.

Той не се почувствува неискрен, когато отвърна „много“, и тя виновно изохка:

— Ама като никога не съм пътувала по море!

Дланта му се плъзна по гърба ѝ, спря се в под поясната гънка, откъдето и през нощницата извираше топличка съблазън.

— Още ме е страх — предупреди го тя. — Наистина ли нищо не усещаш?

За нейно успокоение той се отдръпна, послуша се. Дори дишането на морето, което в тия ширини никога не заспиваше напълно, не проникваше в душната каюта, но после в диафрагмата му повя студенина, като при потеглянето на експресен асансьор.

— Ей, ама ти и мъртвец можеш да заразиш с тия свои нерви!

— Става нещо, нали? — възтържествува уплахата ѝ.

— Нищо няма, мило! Да поспим още мъничко, а?

— Аз съм страшно чувствителна, същински медиум съм.

— Знаеш ли какво ги правя аз такива медиуми! — закани се той пресилено и за себе си, защото циничността беше му чужда.

Тя с колене и с длани се възпротиви на прегръдката му.

— Иди, моля те, виж какво става с яхтата!

Това го спасяваше от принудата да се насилва за любов и той скочи в панталоните си, излезе полугол навън.

Посрещна го необичайна утрин — без небе, без слънце, без море. А въздухът и дъските на кърмата бяха объркващо сухи. Защо не бяха изстинали през нощта? Защо дъските не бяха влажни от кондензираните изпарения, както винаги лете преди изгрева? Върна се за часовника си, оставяйки вратата отворена. Алфа отново бе се изпънала в настръхнала тревога към нахлулата в каютата светлина.

— Какво става?

— Нищо. Една лека мъглица. Пълно безветрие.

Той взе хронометъра си от масата, нахлузи тежката му гривна на китката и закопчавайки я, тръгна отново към вратата.

— Колко е?

Престори се, че едва сега поглежда.

— Спрял е! Пък аз се гордея с него, уж пилотски.

Нейното часовниче, което лежеше до хронометъра му, показваше същия идиотски нощен час и също вървеше.

При никакви обстоятелства не би могло да бъде толкова светло по това време, още повече — в мъгла! Носът му обаче не поемаше нито мириса, нито влагата на мъгла, и нищо не спираше погледа му, освен тази странна светлина, която сякаш се съгъставаше на няколко метра отвъд релинга и ставаше непрозрачна. Красивите линии, на яхтата, в които бе влюбен, се очертаваха в нея с моливна яснота, без сенки по палубата. Сигналните фенери светеха слабо, но

защото беше светло, иначе рубиновият им пламък си грееше абсолютно незамъглен.

Не помнеше в живота си такъв ден — ни на суша, ни в морето — и отново се загледа с недоумение в пилотския хронометър. Бяха разговаряли, бяха се милвали до късно, бяха спали — имаше чувството, че е спал продължително, и все пак не можеше да е чак до следобед на другия ден? С подобна плътна, равна по интензивност, жълто-оранжева светлина са пълни понякога ранноесенните следобеди. Но тя си имаше източник в небето, а тази тук нямаше. Там, където би трябвало да бъде слънцето, не се виждаше дори някое по-светло петънце.

Върна се и прекоси каютата нарочно бързо, изпреварвайки въпросите на пасажерката си с една попресилена деловитост:

— Щом не ти се спи повече, ставай! Аз ще се позанимая малко с навигация.

И затръшна след себе си вратата на рубката.

Тя бе изпълнена от същата мистериозна светлина, която, вместо да осветява, скриваше всичко извън яхтата. Той си пое дъх, стисна клепачи, отвори ги и бавно задвижи поглед по уредите. Часовникът на таблото показваше три и дващест и седем — с две минути бе напреднал от мига, когато го обърка ръчният му хронометър. Барометърът си стоеше на вчерашните показатели за устойчиво хубаво време, влагомерът отбелязваше загадъчната сухота на въздуха. Компасната стрелка обаче лежеше като закована в югозападна посока. Той завъртя пръстена му, но тя си остана неподвижна, почука с пръст по стъклото над нея — стрелката потрепна с нежелание и отново замря, сякаш цялата яхта бе легнала над магнитен полюс. В замяна на това жироскопът се въртеше бавно в обратния на часовниковата стрелка кръг. Стори му се, че дори се завъртя побързичко, щом той се надвеси над таблото с уредите. Провери го — наистина усилваше въртенето. Самолетни лупинги да правеше яхтата в момента, пак не би се въртял така налудничаво. Радарът беше мъртъв.

Опитният му ум вече отгатваше, че не ще намери разумно обяснение, но отварянето на вратата затисна надигация се у него страх. Алфа седна приведена на втората седалка и се загледа през широкото ветрово стъкло. Бе се облякла като за буря: в грубия моряшки панталон и свитера, които й купи в пристанището. Две капчици пот светеха позлатени над горната ѝ устна. Не издържа дълго и сякаш да не раздвижи странната застиналост на яхтата, пошепна:

— Нищо не се вижда. Къде сме?

— Не знам и не искам да знам... — изпя той, пародирайки оперна ария.

— Плаваме ли изобщо?

Бе се втренчил в полуделия жироскоп.

— Ти ще излезеш права. Плаваме, но надолу. Или пък нагоре.

— Капитане — устните ѝ бяха пресъхнали, едва ги отлепяше. — Май не си много весел. Какво става все пак?

— Ей сегинка ще разберем! — извика той.

Запалването функционираше безупречно и след секунди моторът равномерно заработи. Но никой от уредите не го отбеляза. Само жироскопът позасили идиотското си въртене, след като веднъж бе го усилил вече, когато Алфа седна край него.

— Я се разходи до кърмата. Надникни, но внимавай да не паднеш. Виж дали се върти гребният винт.

Нито той я нарече „юнга Алфа“, нито тя отвърна с „Ест, капитане“. Излезе прекършена, пазейки се да не удари глава в ниската рамка на вратата, докато той напрегнато следеше как ще реагира жироскопът на отдалечаването ѝ. Какво го бе прихванало да се занимава с хората? А компасът пък по какви причини бе се влюбил в тая никаква посока?

Щом долови стъпките и през отворената зад гърба му врата, той изключи мотора.

— Върти се — извика тихо Алфа. — Във въздуха.

— Глупости! — изкрещя той с оня затаяван досега вик на ужасено недоумение и скочи от кабината направо в каютата.

Блъсна хълбока ѝ, защото тя не смогна така бързо да му освободи пътеката край масата, и без да се извини, тичешком се озова на кърмата. Просна се по корем, провря глава под релинга над стръмно отсечената задница на яхтата и дъхът му си остана в смазаните на дъските гърди. Витлото още се въртеше, замирайки в инерцията си, и наистина се въртеше във въздуха. Вода под него също нямаше. Оголен, скосеният хек се спускаше към невидимия кил, забулен в същата мътна, жълто-оранжева светлина. Тя може би не беше и мътна, а просто погледът не срещаше в нея нищо материално, което да е наблизко.

Задавен от паниката си, той се извъртя по гръб и видя край себе си чифт боси женски крака. Запита нелепо, повече от потребността да отпуши гърдите си:

— Защо не си се обула?

— Топло е.

— Топло е — потвърди той и се надигна.

Тя му подаде ръка, а той се хвана за нея, макар да нямаше нужда от помощ. Искаше да усети плътта ѝ.

— Наистина ли висим във въздуха?

Бе ожулил и лактите, и голия си гръб на дъските, усещаше и пълната с живот женска ръка, но въпреки това рече:

— Насън всичко е възможно.

Познаваше сходни състояния, нещо като сън в съня: сънуваш цели събития, а едновременно с това съзнаваш, че спиш и можеш дори да бъдеш критичен спрямо тях. Но те се появяваха обикновено секунди преди събуждането, а сега той все не се събуждаше, колкото и да разтриваше с длан ожулената си гърд.

— Аз също си мислех, но щом и ти... Но това, това е ужасно!

Мургавината на лицето ѝ бе станала зеленикава от мистичната светлина. Страхът ѝ или още не беше достатъчно осъзнат, или бе вече неизразимо силен.

— Напротив, много е интересно!

— Божичко, какво ще правим сега?

Той пусна уж сърдито ръката ѝ, посочи към изчезналото небе.

— Щом в такъв момент предпочиташ да се обърнеш към него вместо към капитана си!

— Капитане?...

Той се плесна по челото.

— Сетих се! Ще закусваме. Или ще обядваме. Или ще вечеряме, щото май и времето е увиснало така във въздуха.

И за трети път побягна от въпросите ѝ, от собствената си палячовщина, с която искаше да я успокоява.

Тя дълго не дойде, та той бе вече подредил каютата, а чайникът на газовия котлон зъзнеше от готвещата се да закипи вода. Изглеждаше повече съсредоточена, отколкото уплашена, и той я посрещна с облекчение.

— Юнга Алфа, слагай трапезата!

Тя флегматично се отправи към долапа за чашите.

— Юнга Алфа, защо не отговаряш по устава! Пак ли да ти напомням за бордовата дисциплина?

Тя се обърна към него, позна, че се нуждае от помощ, и му отвърна с оная усмивка, която образуваше над лявата страна на устните ѝ чаровната двойна гънка. Но не смогна да доотвори уста и той също се отказа от изкуствената си бодрост. Мълчаха, докато заедно подредиха масата, не продумаха и докато тя наливаше чая, а той режеше хляба.

Въпреки че двете врати зееха отворени, в каютата не се усещаше никакъв полъх. Светлината нито се засилваше, нито отслабваше, във всички посоки цветът ѝ си оставаше еднакъв. Алфа първа се обади, непосегнала към храната.

— Разбираш ли нещо?

Той сдъвка залька си.

— Кого питаш, капитана или професора?

Тя въздъхна търпеливо, разбрала, че и капитанът, и професорът са еднакво безпомощни пред това явление.

— Яж — заповяда той и сам затыкна устата си с демонстративно голям зальк. — После ще мислим. Как препоръчваха някога докторите? Чист въздух, силна храна и спокойствие. Докато ги имаме и трите...

— Въздухът! Усещаш ли? Това е друг въздух. По-сух е и на нищо не мирише.

Той дъвчеше ядовито и не усети вкуса на въздуха. Побутна към нея панерчето с хляба.

— Намажи ми две-три филийки! — и се изкачи в рубката.

Радиостанцията беше достатъчно мощна и широкообхватна, но нито кораб, нито пристанище отговори на призивите му. Той потърси вълната на дърдорковците радиолюбители, които не млъкваха нито за минутка в денонощието, откакто системата от специални спътници пое изцяло приемането и препредаването на сигналите за бедствие. Пространството и тук се оказа пусто.

Цялата планета изглеждаше опразнена от вълнови излъчвания, а в станцията нямаше повреда, онзи ден смени акумулаторите ѝ. Вече далеч от брега бе говорил още веднъж и с познатия капитан от граничната охрана — да не му придирият много-много, ако случайно закъснее след обявения срок.

Той се надигна към вратата и подвижна на пасажерката си, която бе навела глава над чашата с чай, сякаш правеше инхалации.

— Пусни радиото!

Алфа пренесе транзисторния радиокасетофон от библиотечната ниша на масата, но той също не издаде звук. Дори не прачеше при смяната на станциите. Тя изтегли антената за късите вълни — и къси вълни нямаше в каютата. Сети се да натисне копчето за нощно осветление — скалата цъфна в смарагдовозелено, ток имаше. Къде тогава бе се дянал целият този бърлив свят, който без умора бълваше думи и звуци над планетата? За един физик това бе по-невероятно дори от висенето на яхтата му във въздуха.

Той остави станцията на приемане, върна се край масата и сам се зае с радиото. В касетофона имаше касетка, която веднага гръмна с един от сезоните на Вивалди. Побърза да прекъсне тая музика, донесена на яхтата, както месото в консерви, и отново опита с радиото. То продължаваше своето необяснимо мълчание. Изключи го и се загледа в жената пред себе си.

Тя предусети, че ще избухне под въпросителния ѝ поглед, и се зае да изпълни забравеното нареждане. Пръстите ѝ със ситно треперене заобработваха филийката хляб — маслото, конфитюра... Оставиха я доста грубо намазана, не както при вчерашната им закуска, поеха следващата филия.

Той вдигна каната да си налее чай и я видя да подскача в собствената му ръка.

— Капитане...

Той обузда каната, обузда и себе си.

— Каквото и да попиташ, ще ти кажа: не знам. Но засега, както виждаш, нищо не ни заплашва.

— Мислиш ли?

— Нали си медиум, предчувстваш ли нещо? Яж, ти казах! Това успокоява.

След погребение също се ядеше, но дявол да го вземе, и в най-дълбокия гроб сигурно щеше да проникне някоя радиовълна! Какъв беше тоя похлупак, който така непрозирно бе ги отделил от света?

— Алфа, не се бой, момичето ми! — опита той да заглади предишното си избухване, но гласът му излезе срамно жалостив.

— Мъча се — отвърна тя с нов опит за усмивка, която обаче не успя да образува потребните му сега гънчици. — Тук има ли такива триъгълници? Искам да кажа, като Бермудския?

— Теоретически всяко море може да ги образува, но ако имаш предвид някогашните митове и легенди...

— Все пак много неща си останаха необяснени, нали?

Той седна, защото краката му бяха съвсем отмалели, взе едната намазана филия, отхапа, съдържайки лакомията на страха си.

— Модерният човек живее в далеч по-страшен триъгълник. — Предпазливо съдъвка мъничката хапка, създавайки неволна драматична пауза. — Трите му страни са страхът, безверието и скуката. Ние тук сме избавени поне от скуката.

— Аз вярвам в теб, капитане! — Очите ѝ, разширени и плашещо тъмни, се силеха да го потвърдят.

— Е, видя ли! Значи ни остава само страхът. Ей сегинка ще се справим и с него! С една мисъл на Айнщайн. Ти сигурно я знаеш, пък и на мен ми е неудобно, защото вече съм я изтъркал от употреба пред студентите, но помага, помага. Най-прекрасното, което можем да преживеем, е загадката, казва той, тайнственото. Това е основното чувство, което стои край люлката на истинското изкуство и на истинската наука. Който не го познава, който не е способен вече да се удивлява и поражавя, той е мъртъв и погледът му за света е угаснал. А ние сме все още живи, нали?

Викът ѝ бе незасегнат от оптимизма на Айнщайн.

— Но това е пълен абсурд!

— В природата няма абсурди, мило, има само непознати за нас неща.

Абсурдите си ги създава човечеството, когато...

— Стига с това човечество! Какво ще правим сега?

Той се пресегна през масата, натисна ръката ѝ, укроти я.

— Иди на палубата! Ще пием уиски и ще се удивляваме на света. Хайде върви, ей сега ще го донеса. Върви, ти казвам.

Изчака я да излезе от каютата и отиде в рубката, за да включи сигнала за бедствие — с не по-малко абсурдната за един физик надежда, че това светлинно кълбо, което така плътно бе ги изолирало от външния свят, би могло едностранно да пропуска радиовълните.

10

Айнщайн положително не бе имал предвид такова удивление пред тайните на света — да си пиеш уискито и да цъкаш с език. Трябваше обаче да се отпъжда паниката, а човек открай време търсеше в алкохола и храброст. Наложил се да ѝ напомни, вече не на шега, че се налага най-строга дисциплина, че не той е измислил това изискване, измислило го е човечеството още на първата лодка, излязла в океана. Защото и ония, които първи са потеглили с еднодръвките си по море, са се сблъскали с не по-малко страшни за тях явления и бързо са се убедили, че няма друг начин да им се противостои, освен с разумно организирано поведение. Предложи ѝ да послуша музика, но веднага се поправи — трябваше да бъде тихо, за да се чуе, ако настъпеше някаква промяна. Препоръча ѝ да почете — имаше две-три книги в шкафчето, или да поспи — нали си носеше приспивателно.

Изпънала босите си крака, Алфа гледаше натам, накъдето нямаше какво да се гледа. Запита я дали го е разбрала, видял аметиста на очите ѝ да лъщи студен, без отношение към света, като същинския камък.

— Разбрах. Не бива да ти преча.

Тъкмо това желаше, но му прозвуча грубо.

— Напротив, ще ми помагаш. Когато възвърнеш самообладанието си. Затова най-напред ще вършиш послушно всичко, което пое като свое задължение. Ще готвиш, ще чистиш, ще бъдеш любезна и мила. — Преглътна „съпруга“ и чукна чашата си о нейната. — Нищо страшно не се е случило, мило. Нали влюбените все искат да избягат далеч от хората, да са съвсем сами? Впрочем най-напред се заеми с храната. Разпредели я на дажби, което подлежи на развала, напъхай при леда. А сега си пий уискито!

Той не ѝ каза какво самият ще прави, защото не знаеше, но не издържа повече от няколко минути в бездействие пред окаменялото недоумение на пасажерката си.

Радиото продължаваше да мълчи на всички вълнови обхвати. В този въздух нямаше като че ли и атмосферно електричество. Единствено жироскопът все така тръгваше в обратна посока, щом той се надвесеше над уредите. Дали наистина не отбелязваше изтичането на времето от телата им, според оная все още оспорвана хипотеза на Козирев, който я доказваше тъкмо с подобни експерименти? Жироскопът му винаги реагираше, когато край него се извършвал процес, дори най-проста химическа реакция, като топенето на бучката захар в чая. Реши да запише явлението и предишното му мъчително нетърпение почти заприлича на радост. Отдавна не бе записвал никакви свои наблюдения!

Върна се в каютата, измъкна от библиотечния шкаф листове и химикалка, седна край масата. Полудяването на компаса и жироскопа, влажността, невъзможно ниска за морски въздух, докато барометърът показваше по учебник нормално атмосферно налягане, поведението на часовниците, липсата дори на електричество в абсолютно оглушалата атмосфера около тях... Кога бе настъпило това? — навярно когато той си помисли, че под яхтата минава дълга вълна, а Алфа се е събудила с чувството, че потъват...

Спомена пасажерката си и се послуша — чак с клетките си усети смазващата тишина. В града и в най-тихите часове на нощта присъстваше шумовият фон на милионното човешко стълпотворение, в морето водата не преставаше да шушне нещо свое си и при пълната липса на вятър и вълнение. Той се изправи край масата, напълни гърдите си с тоя странно топъл и безвкусен въздух, изкрещя:

— Помоооо! Помощ!

Ушите му заглъхнаха от пронизващата сила на неотмерения вик, а Алфа почти веднага връхлетя в каютата.

Посрещна я с разтреперано хилене.

— Беше експеримент, прощавай!

Тя се олюля на прага, успя все пак да падне в ръцете му.

— Ох, да ти се не видят и експериментите!

— Прощавай! Исках... — Не помнеше вече кое го накара да извика. Май че си беше голият ужас от тишината. — Но така стана по-добре! Понякога един страх е по-добър от другия. Ти трябваше да излезеш от вцепенението си, разбираш ли? А аз действително имам нужда от помощ.

Извади корабния дневник, намери втора химикалка.

— Ще попълваш дневника. Виж от предните страници как се прави, но няма да го правиш така, само ще оставиш място за данните. Иначе записваш всичко, което се е случило с теб и с мен, от качването ни на борда. Всичко, което си забелязала и почувствувала; нервната ти треска онази нощ, светенето на зъбите ни, чувството за потъване или падане през тая, какво виждат очите ти, какво чуваш, какво ти казват инстинктите и каквото ти дойде наум за обяснение! И ако веднага не кажеш едно бодро и ясно „ест, капитане“, ще ти ударя шамар!

Тя не го каза, но и той не я удари.

— Необходимо е, разбери! Ако не беше и ти тук, аз самият нямаше да си повярвам.

Малкият ѝ нос, станал кално жълт, постепенно се приобщаваше към общия загар на лицето. Ето че и тънките му ноздрички потрепераха с оная страдалческа нервност, която бе го заинтригувала при запознанството им. Тя въздъхна.

— А двамата ще можем ли да си повярваме?

— Като прочета какво си написала, ще повярвам и на себе си. Хайде, съвземай се вече!

Той я помъкна обратно към палубата, както се води инатящо се дете.

— Ти май си щастлив! — просъска тя в сляпа злоба, когато я тръшна в шезлонга.

— Липсва ли ми нещо? Интересна работа, хубава жена, уютен дом! Мисля, че и ти като пишеш човек... Хартия има за цял роман. Ако щеш пиши и за щастието, щом толкова ти е ясно какво представлява.

Той дълги години специално бе се упражнявал да бъде добър към хората, да бъде правдив, с напредване на възрастта то се превърна за него дори в потребност, та веднага се възпротиви на индуктираната му злоба. Коленичи, обгърна с длани коленете ѝ.

— Какво щяхме да правим днес, ако не беше се случило това? Е, щяхме да се любим, но сигурно и то нямаше да бъде като вчера, защото сме уморени. Щяхме да ловим риба, да се печем на слънце. Все баналности, които всички са правили. А сега виждаме явления, които никога никой не е виждал, можем да си говорим за неща, които никога никому не са хрумвали. Защо бързаш да излезеш оттука, а? Дай да пийнем по глътка!

Той положи корабния дневник в скута ѝ, както се връчва на първолаче първата тетрадка, напъха чашата в ръката ѝ. Лицето ѝ с тикови потръпвания се бореше за усмивка.

— Ти наистина си щастлив човек!

— Ау! — друсна се той непредпазливо силно на дъските. — Чакай да ти разкажа нещо за щастието ми с жените! Преди два месеца без малко да ме загубиш, тоест нямаше да се състои това наше чудо. Влюбих се в едно момиче. Замъкнаха ме в една доста шумна компания, а то си седи кротко наред нея, усмихва се умно и нищо не говори, същинско ангелче! Понеже такива веселби бързо ми стават скучни, аз взех да го заглеждам и по едно време чувствам, че вече съм влюбен. И всичко ми харесва у него, и всичко ми се иска веднага да

почна да целувам. Особено ми харесваше нослето ѝ, толкова нежно носле май не съм срещал, но представи си сега: изведнъж се вторачвам в ноздрите му! Отвън тънки, а навътре силно надебеляват и дупчиците толкова мънички, ама невероятно малки, като на бебе. И почвам да сравнявам, разбираш ли? Тоя проклет мозък нали все трябва да върши нещо! Пръстите ѝ почти детски, изящни, но както ги гледам, дори кутрето не ще влезе. Ужасно ми се прииска да я накарам да си бръкне в носа, ама неудобно, дявол да го вземе! И си викам: не може еволюцията да не е съобразила размера на ноздрите с големината на пръстите, тук значи има някакво израждане...

Алфа вече се смееше, отгатнала края на историята. Остави чашата си край шезлонга, улови ръцете му.

— Ти наистина си щастлив човек! И аз ти обещавам, много ще се старая да не ти развалям експеримента. Колкото и жесток да е!

Той се вслуша в двусмислицата, но си спомни израза на Айнщайн и се зарадва.

— Ей, ама ти си чудесна! Точно така, ето го! Цял живот си съчиняваме природата, измисляме ѝ какви ли не образи, а може би това тук да е най-последно нещо истинско. Може би е решила най-последно да ни се покаже. Па дори и да си откъщава, няма ли право? Нека бъдем великодушни! Нека пък и тя да си поиграе малко с нас, няма да ѝ пречим! Заповядай, мила природо, съчинявай пък ти нас, щом ти прави удоволствие!

Пак си беше измислица, разбира се, и той го знаеше — цялото човечество вкупом в цялата си история не бе забелязало какъвто и да било по-специален интерес на природата към собственото ѝ чудато творение.

Алфа, също като него преди, се смъкна от шезлонга на колене, събори го, изпъна се върху му.

— Искам да се гушна мъничко. — И докато той наместваше гръб на коравите дъски, зашушна в ухото му: — Ако ти, ако ти наистина си такъв!...

— Алфа — замилва той косите ѝ с повече нежност и обич от всякога досега, подсилени от внезапното чувство за благодарност, че имаше сега кого да милва. — Алфа!

След малко тя отново вече можеше да се обърне към него с „капитане“.

— Ако излезем оттук, капитане, би ли си направил още един експеримент? Би ли се оженил за своята глупава Алфа? Или ще бъде прекалено жесток за тебе, а? Аз никога не съм срещала такъв мъж и никога, никога не съм обичала така един мъж. Не, не ми отговаряй, аз само така си приказвам! Още не мога да се отърва от баналностите.

Той изслуша твърде зорко цялата гама от интонации на шепота ѝ, помълча, отвърна с катедрен тон:

— Правилото в науката е такова: не почвай друг експеримент, преди да си докарал първия до успешния му или неуспешен край. Като капитан обаче... В открито море капитанът на един кораб е упълномощен да сключва браковете на пасажерите си.

— Капитане! — опита се тя да го възпре, но той вече бе изоставил преструвките.

— Ще направим така: ти ще запишеш наблюденията си в дневника, а аз ще се опитам още няколко часа да разбера дали природата е замислила и нещо друго, освен да ни ожени. После ти ще приготвиш сватбената трапеза, а аз ще се погрижа за документите.

— Ест, капитане! — смогна тя да произнесе, без въздух в гърдите си, смачкани от една прегръдка, която приличаше и на прощална.

11

Докато приготвяше надуваемата лодка, той разсъждаваше за страха и за отчаянието в ритъма на педантичната си сръчност, почти весело. Питаше се дали отчаянието не е единственото състояние на човека, в което той осезателно се докосва до вечността и до безкрая? Защо тогава трябва толкова да му се плашим? И се питаше още дали все пак Буда или кой там някога не е открил по-правилния път за преодоляване на отчаянието, като е предложил чрез медитация и съзерцание човекът да се сприятелява с непонятното вечно, вместо да му се опълчва с противодействия. А едновременно с това продължаваше да закрепя яко в лодката туба вода, туба бензин, дуралуминиевата тръба-мачта, ветрилото, пакет храна, компас, сигналния пистолет, въдиците, двете спасителни жилетки. Провери работата на извънбордовия мотор, върза го допълнително за лодката. Не се знаеше дали загадъчното въздушно кълбо нямаше така да ги плъосне отново върху водата, че да преобърне яхтата. Но пък отсега да облекат тия светещо оранжеви жилетки — прекалено комична щеше да излезе сватбата им!

На сватба и смърт, на сватба и смърт... неочаквано заповтаря мозъкът му екстазията повик на един поет, изучаван някога в гимназията, и заедно със стиха той се върна в каютата към онова, на което още се съпротивяваше. Колко измамен бе вече копнежът на прецивизирания човек за древната чистота на природата! Дори въздухът отдавна бе престанал да бъде за него само нещо за дишане, бе се превърнал в неотменимо място за срещи със себеподобните и в поле на надеждата, че все някога ще му донесе отнякъде си и гласовете на другите обитатели на Вселената. Защото тук, на своето смалило се кълбо, човекът бе останал вече без противници, но и без партньор. И гласове искаше да слуша човекът, не мълчанието на безкрая.

Само някое чудовищно силно магнитно поле би изличило така от въздуха цялото радиодърдорене на човечеството, би заковало компасната стрелка в непризнавана от нея посока. То обаче би унищожило и записите в магнетофонните касети, ще убие и тях, двамата, може би не изведнъж, но черният дроб би трябвало вече да сигнализира. А черният му дроб си се чувствуваше великолепно, дори когато той заби юмрука си в него. И цялото му тяло се чувствуваше добре въпреки смътната умора, резултат сигурно на любовните рекорди. Никога не бе любил с такава стръв... Но стига глупости,

професоре, записвай, записвай! Каква беше границата на поносимост на магнитното поле? Не, това сега няма значение, гравитацията виж, с нея виж какво е станало!

Макар да бе си останал нескопосен експериментатор, той помнеше каква наслада бе му доставяло на младини записването на наблюденията по време на семинарните упражнения и най-напред с нея се опитваше да зарази студентите си. Защото нали оттам е започнала някога истинската наука, от записването на наблюденията. Не познаеш ли вкуса на добросъвестното записване, не ще познаеш и радостта на науката. Първо записвай, после мисли, ако ти не измислиш нещо, друг след теб ще го измисли над твоите странички.

Умът му по студентски бързаше към обясненията, но той го възпираше, защото още дори предположение не би могъл да съчини, камо ли хипотеза. Риманова сфера? Някога Риман бе изказал предположението, че много силната гравитация би закривявала пространството, век по-късно Айнщайн го доказа като възможност за метагалактиката, но над това кротко и малко море... Впрочем, каквото и да бе се случило тук с гравитацията, то си оставаше немислимо за сегашните познания на човечеството.

Той се огледа из каютата за нещо, от което би могъл да се лиши, извади от шкафа първата попаднала му книга, но му трябваше и нещо по-тежичко. Надникна в кухненската ниша — чиния от алпака би летяла чудесно. Застана край релинга, хвана чинията за ръба и я отпрати в непрозирния въздух. Чинията се завъртя като диск по стръмна парабола, след около двайсетина метра обаче заслиза, постепенно усилвайки падането си, сякаш невидим конец я дърпаше обратно, и скоро се изгуби някъде под кила. Такава парабола сравнително лесно се изчисляваше, но тя се силеше да му внуши нещо абсолютно невъзможно.

Повтори опита с книгата, подхвърли я съвсем леко. Тя плавно отлетя на два-три метра и като бумеранг се завърна в плоска дъга, докато се залепи за борда на около два метра под релинга, сякаш стената беше магнитна, а този магнит бе — в състояние да привлича и хартия. Почти в същия миг от другия борд екна познатият удар на метал върху дърво.

Той притича натам и се втрещи. На метър под релинга, запоена с ръба за яхтата, лежеше чинията — направо да сипеш нещо в нея. Излизаше, че центърът на гравитацията бе се преместил в самата яхта. Е, и това ако не е природно чудо, здраве му кажи!

Обезсилен, мозъкът му лениво запремята всичките налудничавости, с които се занимаваше покрай другото съвременната физика: и опитите да се приложи квантовата механика при процесите в живите организми, и възможността човекът да имат собствен гравитационен център, и многомерните пространства, от които закономерно би произтичало нарушаване на причинно-следствената връзка, на всеобщата симетрия... Все очарователни главоблъсканици за мечтателния и склонен към спекулативност мозък на физиците. Но ако това светлинно кълбо действително имаше собствено гравитационно поле, то цялото кълбо би трябвало да виси в друго, външно поле

и тогава яхтата сигурно падеше нанякъде или се носеше като спътник в орбита около Земята, защото на самата Земя такова състояние бе немислимо!

Той се върна над останалия полупразен лист и конспективно си записа всичко, което бе му хрумвало. Отбеляза си и за подсещане: Спорът между Айнщайн и Бор! Принципът за неопределеност! Светенето на атомарния водород в силово поле! А отдолу подчерта въпроса, който сам си зададе: Не би ли могло това да е субективен ефект, на двамата едновременно, ейдетическа картина, нарисувана от предусещането на безизходица? И му тури три смешни въпросителни, за да възвърне заплашеното си от нова паника равновесие.

Качи се в рубката, извади бинокъла, огледа всички посоки, които му откриваше кабината. Въздухът навсякъде си оставаше еднакъв, сякаш отвсякъде го огряваха еднакво силни далечни слънца, и нищо по палубата не хвърляше сенки. Като в телевизионно студио при запис. Не хвърляше сянка и жената от шезлонга.

„В самотна къщичка със тебе да живея...“ — изтананика мозъкът му прастария шлагер, когато от малелите му ръце сведоха тежичкия бинокъл към прегърбената над бордовия дневник жена. Дори грозните кокалчета на краката ѝ видя в петнайсетократното увеличение, но усети, че му се искаше да бъде и занаятчият с нея, заедно с всичките ѝ неврози и кокалчета.

А колко малко я познаваше! Та и откъде, като нищо друго не бе правил досега, освен да я кълчи насам-натам! Дяволите да го вземат, отде се взе тоя звяр у него? Но мъжът на тия години май имаше нужда първо да обладае жената по всички начини, за да се увери, че е негова, и тогава чак се сети за душата ѝ. Разбира се, без да се запита какво им е на жените в тая първа фаза на опознаването.

Той се опита да прогони чувството си за вина чрез обобщаване — нима не са такива взаимоотношенията ни и с природата? Хилядолетия да я насилваме, да я режем и трошим, докато някой ден най-после се догадим, че тя може би има неразлагаема в реакторите душа, че за нея е невъзможно да се съди по откъснатите от плътта ѝ части. Не, за това йогите отдавна са се сетили и дай да не почваме пак с тях, скръцна той със зъби на собствените си юношески увлечения, захвърляйки непотребния в затворилото ги пространство бинокъл.

Пристигна на палубата, натоварен с три малки платна, с големия скицист, с кутиите бои.

— Записваш ли, юнга?

— Ест, капитане! — отвърна тя със същата насилена бодрост.

— А радостта не ти ли пречи да бъдеш обективна?

Все още се мъчеше да се отърве от гузността си, докато разполагаше багажа пред разкращения край мачтата статив, равнодушно попил в себе си напразните му вчерашни опити да нарисова портрета и.

— Каква радост?

— Нима жените не се радват, когато им предстои сватба?

— Ти сериозно ли?

— Капитанска дума на две не става, юнга.

Той присвиваше очи към отворената кутия с пастелите. Изпробва най-напред светлата охра в долния край на листа. Алфа мълчеше и той чу мълчанието ѝ чак след като, недоволен, бе сравнил вече размазаните няколко цвята.

— Налей ми, ако обичаш, малко уиски. Нали няма да ти преча?

Тя остави чашата край десния крак на статива, отметна коси и се загледа в растерно зърнистото, жълто-оранжево петно, запълващо листа.

— Какво ще рисуваш?

— Не се ли вижда? Класическия сюжет: китайки вадят моркови.

Тя не се обиди, но не се и засмя.

— Въздуха ли?

— Ъхъ. После ще рисувам и теб като младоженка. За документация. И всичко ще напъхаме в непромокаема торба, заедно със записките ни и ще го вържем за един спасителен пояс.

Тя погали тила му.

— Още ли искаш да се омъжиш за мен?

— Искам — отвърна тя и зачака, но той не се обърна, а откъсна листа от скобите и го захвърли край себе си.

Тогава тя се върна в шезлонга, а той закрепил едно от платната и съсредоточено заразмазва блажните бои на палитрата.

С тях бързо налучка приблизителния цвят — упражнението с пастела бе му помогнало, но щом запълни цялото платно, реши, че му трябваше поне още едно с тоя тайнствен въздух.

За него му стигнаха вече петнайсетина минута и три глътки уиски. То стана по-добро, а заедно с това разпали и жаждата му за рисуване. Облегна го на мачтата да съхне, върна на статива предишното и го видя: сега като грунд за картина, като небе — такова ставаше понякога небето след залез над житени блокове. И това небе отказваше сега да виси опразнено от всичко човешко, колкото и невидимите китайки да вадеха невидимите моркови в неговата жълтевина.

Той огледа отново унесената да препрочита дневника жена и за кой ли път страдащото му за хармония око преоткри деформираните ѝ стъпала. Изведнъж обаче пожела да ги нарисува. Два крака върху това небе, на легнал, или на човек, който може би се опитва да се изкачи по него... Та не беше ли изкуството и подсъзнателен стремеж да се освободим от дисхармониите, които ни мъчат?

— Моля те, изпъни си краката. Не, не така, извърни се с целия шезлонг, или по-добре седни на дъските и ги изпъни.

Тя мълчаливо изпълни странната му молба — вчера, бе я мъчил вече, въртейки я насам-натам в безсилието си, — а той нетърпеливо гаврътна цялото уиски от чашата. То навярно усили и размаха на четката. Очертанията на стъпалата излязоха прекалено едри, но това не го спря. Ръката му се движеше вече сякаш пряко неговите намерения, по собствени воля и усет. Рисуваше грубо, с глинесто жълтеникави, тук и там пръстеносиви до блатно синкави цветове. Криви пръсти, мазоли по тях, издути вени, възли, напираси да спукат

излинялата кожа. Оживяваха и уморено пулсираха чифт мъжки крака, избродили много пътища, стъпили сега с гордо нехайство върху необичайното небе. Може би бяха се само изпънали да си починат, преди да поемат и по самото небе, да смачкат и него с упорството си.

Забелязала, че отдавна е престанала да бъде модел, Алфа безшумно дойде зад гърба му, помълча, възкликна:

— Капитане, какво е това?

Той гледаше платното с внезапна отпадналост; лактите и коленете му потръпваха от бунтуващите се телесни токове, но имаше чувството, че е нарисувал най-хубавата си картина.

— Нaley ми малко!

Тя изтича за бутилката, сякаш го спасяваше от припадък. Разтрепераната чаша звънна в зъбите му.

— Какво ще кажеш?

— Много е страшна! Тези крака на цялото небе... навяват самота! Не знам, аз не разбирам много-много.

— Самотии са — потвърди той. — Но не са ли и силни, няма ли в тях съдба? — Отпи още по-голяма глътка, задави се и пресипнало се засмя. — Те това е! Защо ще ми рисуваш целия човек или портрета му? Нарисувай неговите крака и ще се види целият път, който е извървял в живота, си. Леонардо има едни ръце на старица...

Жената зад него бе обхванала с длани брадичката му, вдигна я нагоре и го целуна по темето. Заприлича на целувка на увенчание и той се извърна бързо, засрамил се от картината си. Утре щеше да я донаправи, ако още я харесваше. Но щеше ли да има утре под това безжизнено небе с неговата негаснеща светлина?

И се хвърли в прегръдката на целуналата го жена, с гръб към сторилите му се жалки в своята самонадеяност човешки крака. Затвори и очи, да не вижда небето, което бе рисувал с научна добросъвестност, защото то бе се спуснало сега и над рамото на жената, и бавно ги поглъщаше в себе си заради някакъв неосъзнат техен или на човечеството грях, може би тъкмо заради тази негова самонадеяност.

12

Двамата вложиха много такт да не заприлича необикновената им сватба на пародия. Той изрови старата си капитанска шапка — приятели му я подариха, когато купи яхтата, и я върза на мачтата, присъждайки ѝ ролята на бракосъчетаващия капитан. Шапката задаваше мълчаливо ритуалните въпроси, а той пръв ѝ отговори, за да покаже на младоженката, че ги е чул, следвайки някакъв стародавен ритуал.

— Да, искам я за съпруга. Ще я обичам, ще се грижа за нея, ще ѝ бъда верен.

Така го изрече, че веднага прогони комизма на стърченето им пред бялата някога, а сега мъдро посивяла капитанска шапка. В порив на признателност Алфа се притисна към хълбока му. Тя все пак бе промъкнала контрабанда на борда една вечерна рокля. Скъпо колие изтъняваше мургавата ѝ шия; подсиленият грим и сменената прическа — бе спуснала дългите си коси чак до раменете — бяха я превърнали в непозната жена, а вълнението ѝ на младоженка излъчваше непознато му очарование. Пръстите и на двамата леко трепереха, когато изписваха имената им под брачния протокол в бордовата книга, въпреки че той бе нарисувал вместо печат две сладникави сърца, завързани с веригата на котва, забита в празното пространство.

Алфа притискаше към гърдите си букетче цветя, направено от неповехналите стръкове на двата букета. Сред потискащата мъртвина наоколо той вдъхваше упования в живота. Бяха тук единствените все още живи същества, освен тях и единствени свидетели на брака им. Може би заради това по време на празничната вечеря или обяда — непроменливата светлина не определяше каква е трапезата им, а и сетивата им за времето изгубиха допира си с него — техните погледи често се срещаха сред пъстроцветието на букета, изправен в средата на покривката.

Когато той шеговито я подкани да го настъпи по крака при подписването на протокола, тя отвърна сериозно:

— Не мога да господарувам над такъв мъж.

И го изгледа с боязливо неверие в истинността на това, което извършваха.

— Хей, помисли си още веднъж, не е шега! Бордовата книга е официален документ. И при мъжа ти ще отида с нея!

— Ти ме настъпи — настоя тя, сякаш се боеше от собствената си непокорност. — Настъпи ме, моля те!

И чак тогава сложи подписа си до неговия.

Итанцуваха един валс, който намериха след дълго ровене из касетките, после той остави касетофона да свири каквото и да е, за да прогони засилената от собственото им тържествено мълчание тишина.

Алфа го попита наред този сякаш неестествен тука музикален порой и явно се чувствуваше виновна, че още се бои:

— Какво мислиш все пак?

— Остави сега! Каквото и да си помислим, ще бъде погрешно. Да приемем, че е Риманова сфера със сватба в нея. Истинският ритуален дом, в който природата бракосъчетава своите деца. Или Нирваната, абсолютното битие.

Тя рече малко нервно:

— Йогите едва ли си представят, че в абсолютното битие ще пият шампанско и ще се любят.

— Защо не? Щом в процеса на самоусъвършенствуване се отказват от всички сладости на живота, може би в абсолютното битие си наваксват. Е, сигурно не е шампанско — засмя се той. — За абсолютното битие трябва абсолютно питие. Какъв ли ще е вкусът му?

— Хайде и нещо по-сериозно, а! — примоли се тя и очевидно имаше нужда от такъв разговор.

— Ами че аз сериозно, булче мое! Познанието на нашата цивилизация си остава деструктивно, знаеш го. Късаме, режем, разбиваме, а по частите се мъчим да гадаем за цялото и все не стигаме до него. Пък не ни и пука много-много за цялото, защото постоянно успяваме да заставим частите му да ни служат. Не знаем какво точно е електричеството, но умеем да го караме и да ни свири, нали така? — посочи той касетофона. — Докато ония, в източния край на света, са търсили интегративния път. Мержелеят ми се в паметта две стихотворения, едно европейско и едно японско, за цветето. Жалко, че не мога да ти ги издекламирам, интересни бяха! Та в европейското поетът откъсва цветето и се радва на аромата му, на багрите, японецът обаче прави обратното. Той сяда на петите си край цветето и се мъчи да види отново целия свят през сетивата на това цвете, и като растение да съпреживее света.

Тя измъкна от вазичката едно стръкче и му го поднесе с шеговито възнаграждаващ жест. Той рефлексивно го помириша, повъртя го между пръстите си, после го върна при другите.

— Ти затова ли бягаш с яхтата си и се събличаш гол?

— И затова! Като ми омръзне безизходицата на нашите лаборатории, бягам.

— В другата безизходица — усмихна се тя.

— В другата. За разнообразие. Но може би правилният път е някъде по средата. За съжаление, според йогите, природата откривала истинското си лице само на усъвършенствалия се човек и нито, един от тия дяволи, дето са постигали абсолютното битие, не ти разправя какво е видял там. Самозащитна реакция на природата, казват. Тя не можела да се показва на сульо и пульо, затова отнемала способността на щастливца, който е постигнал единението си с нея, да предава истините ѝ на другите. Нашият сульо-пульо обаче настоява за формули. И моето жалко съзнание иска само формули и пак формули. Скучен ми е интегративният път, това е. Сядаш, кръстосваш си краката, избираш си една точка за гледане и... хайде, в абсолютното битие! Аз искам нещо да правя през тия петдесет-шестдесет години, дето са ни дадени да живеем съзнателно, и в това битие искам да го правя, колкото и относително да е! Но стига вече! Дай по-напред да се усъвършенствуваме като съпрузи!

Алфа пожела трапезата им да бъде вечеря, последвана от първата брачна нощ. Пожела си тъмнина. А той, отново против разума си, не ѝ предложи да спят в пригответената лодка.

Сякаш всичко, случило се в предишните дни, бе останало отвън каютата, отвън зазидалата ги тук стена магия. Алфа се изчервяваше, гънчицата над устата ѝ трепкаше в неподправен момински свян. Той залости външните капаци на илюминаторите, затвори двете врати. После опипом, по учестеното ѝ дишане, намери младоженката да стои с отпуснати рамене край леглото. Той също не помнеше какво бе правил в някогашната си първа брачна нощ. Тя му помогна да открие циповете по вечерната ѝ рокля. Ръцете им се блъскаха в тъмнината,

уплашваха се от докосването, насочваха се едни други в почти паническо взаимно разсъбличане. Телата им бяха много изстинали, когато най-после се побраха в леглото и сякаш бягайки от студа, се прегърнаха със същата безгласна паника.

Ако все пак е някакво локално закривяване на пространството... — помисли си той после, вече на заспиване. Но каква ще да е пък тая сила, да я вземат дяволите! И се надяваше поне за жената до него да е, било хубаво, защото в един момент бе осъзнал собственото си любовно усърдие като отчаян опит за забрава.

Събуди се в неопределим час, с болезнено отмаляване в гърба, което говореше за изтощителен сън или за дълго лежане в неудобна поза. Обърна се настрани и тогава тялото му настръхна от нечия чужда голота. Мигновено се разсъни: Защо Олга е още тука?

Рядко позволяваше на приятелките си да остават за цялата нощ в дома му, защото държеше сутрините да си бъдат само негови, дори неделните, в тях се занимаваше с извънуниверситетските си задължения. Та нали снощи всичко си беше както обикновено! Или може би е още рано? Но пък тая дълбока тишина настъпваше в жилището му само някъде между три и четири сутринта, когато градският транспорт и автомобилите още спяха.

Олга лежеше с гръб към него и той прекара длан по хълталите ѝ слабини, изтегли я по стръмното на хълбока. Изненадващо висока, тази стръмнина го накара да я атакува непочтително, грубо, като отмъщение.

Навярно без дори да се събуди, тя го улесни по начин, свойствен повече на дългогодишните съпруги. Изненадаха го и гърдите ѝ; отпуснати в обща посока, слели се една в друга, те също му се сториха по-едри. От това страстта му се засили, за сметка, естествено, на своята продължителност.

Олга почти веднага се обърна, бавно, като насън и се отпусна, сякаш нищо не бе се случило, но той я усещаше будна. Би трябвало тя да протегне сега ръка, да вплете пръсти в неговата и да я изпъне край бедрото си, за да си останат свързани и в краткия възстановителен унес, който обикновено следваше любовта им. Винаги го правеше и той обичаше тази ѝ привычка, а сега тя лежеше дебнешо неподвижна.

— Прощавай, че така... — рече той, но не потърси сам ръката ѝ. Пиеше му се вода, отиваше му се и до тоалетната.

Тя ускори дишането си.

— Спи, спи!

Той се отдръпна, спусна единия си крак в тъмното и тогава Олга изведнъж скочи нагоре.

— Кой си ти?

— Олга! — побоя се той да не ѝ е станало нещо от стресването.

— Каква Олга? Кой си ти? — почти изпищя тя над него, а гласът ѝ беше непознат, както преди бе му се сторило непознато тялото ѝ.

Той притихна в потресението си, в очакване някой да запали лампата, да изясни всичко. Веднъж в студентските години, отмъщавайки си за неговата

добропорядъчност и за ранните му успехи, колеги бяха го напили с някакви упойващи смесици и той се събуди в чужд апартамент, до чуждо момиче, съвсем гол. Не знаеше любили ли се бяха, но по всяка вероятност не, а момичето избяга разплакано, без да иска обяснения. Сигурно и него бяха приспали по същия начин. Но нима сега, когато е вече професор... Отровен обаче не се чувствуваше, както тогава, напротив, още звънеше в клетките му триумфът от насилническия любовен акт.

Непознатата повтори вика си вече в учтивата форма.

— Кой сте вие? Какво правите тука?

Наистина не беше Олга, но би трябвало той да я запита какво правеше в леглото му! Посегна към нощната лампа, не я намери и окончателно се обърка.

— Моля ви! Моля ви, ей сега! Аз също нищо не разбирам!

И се гмурна в тъмницата. Удари го нещо твърдо, заби бедрото си в някакъв ръб, ръцете му улавяха непрогледен мрак, а в гърба го пришпорваше неистовото пъхтене на непознатата. Побягна от него в противоположна посока, пръстите му болезнено се блъснаха във врата, напипаха най-последно дръжката ѝ. И тогава върху му се стовари светлината на един чудовищен ден. Отгоре на всичко пакостта бе станала през деня!

Примижалите му очи дълго разпознаваха нещо познато: кърмата на яхта, щръкналия над релинга душ, моторчето на помпата. Някой бе се къпал, защото по дъските се сивееха петна от сапунена пяна. Обърна се с мъничко облекчение, но сега пък го, блъсна писъкът на жената, заслепи го мълнията на тялото ѝ, която угасна под резедавия чаршаф. На пода имаше дрехи, мъжки и женски, омотани едни в други, също непознати, но го накараха да осъзнае и собствената си голота.

— Моля ви, аз...

Тя дозакри лицето си с чаршафа, а той на четири крака се промъкна край масата, дълго отстранява от панталоните някакви паяжинно тънки чорапогащи, пак на четири крака се измъкна да се облече зад отварящата се навън каютна врата. Чуждите панталони му излязоха, общо взето, по мярка, коланът трябваше само да се закопчае малко по-навътре от претритото от дълга употреба място. Възширочка беше и луксозната бяла риза. Но докато оправяше гънките ѝ около кръста си, изтръпна пред нова загадка. Без съмнение това беше неговата яхта, още не бе ѝ се нарадвал и постоянно я дооборудваше с помощта на признателни му студенти, под нея обаче нямаше море, а над нея нямаше небе. Нямаше бряг, нито хоризонт — навсякъде само една равна във всички посоки светлина с цвета на пронизвана от слънце чертожна хартия.

Предпазливо обиколи цялата яхта, но никой отникъде не скочи върху му. Гледката наоколо си оставаше същата, тоест нямаше никаква гледка. Единственото, което издаваше предхождащи събития, бе импровизираната трапеза на палубата. С прибори за двама, с преполовени бутилки от уиски и шампанско, с мръсни кафени чаши, с голям радиокасетофон край нея, с вазичка в средата. И нито следа от тия, които така бяха се подиграли дори с

капитанската му шапка, вързали я кой знае защо с канап за мачтата, цялата посивяла и в петна! А тази дивашка картина?

На статива — него той позна — върху фона на едно небе с околния цвят на въздуха стърчаха чифт стари, изкълчени от пътищата крака. Не бяха изопнатите крака на мъртвец, невидимият им собственик бе се излегал, може би за почивка, бе стъпил с презрителна сила в небето. До триножника на статива лежах още две малки платна, но на тях бе нанесен само грундът — в същия цвят.

Той повторно обиколи яхтата в търсене на кошунствувалия и по статива му художник, надникна в трюма, който му се видя прекалено натъпкан с разни не негови вещи, не посмя да рови под платната за укрилия се злосторник и пак се озова пред вратата на каютата. Сега тя бе затворена. Той натисна дръжката ѝ, но отвътре изкънтя вик.

— Обличам се!

Оттегли се на няколко крачки с надеждата онази вътре да му изнесе най-после обяснението и се загледа в приготвената за отплуване надуваема лодка. Не беше негова, такива се продаваха в чужбина. Но съществуваше ли някаква опасност, та бяха се погрижили и за сигурността им? И къде изобщо можеше да бъде спусната тази лодка, като под тях съвсем очевидно нямаше море. Яхтата висеше по необясним начин в някакъв огромен сух док, толкова голям, че дори стените му не се виждаха.

Чу стъпки, обърна се и не разбра с какво още изплаши непознатата. А тя така застина в смайването си, че му даде възможност да се успокои, да я разгледа. Елегантната вечерна рокля с мъка удържаше напора на силно младо тяло и гневно се бърчеше над пикантния замах на хълбоците. Деколтетото едва скриваше гърдите ѝ. След още няколко мига пожълтялото ѝ лице му се стори познато. Дали сега пък колеги — преподаватели не бяха му скроили подобен номер, за да го изложат? Тя бе отвърнала очи от него, ослепели от непонятна изненада, и още се боеше да му ги покаже.

— Не се ли познаваме отнякъде? — попита той и чувствуваше, че няма да изпита облекчение, ако тя го потвърдеше.

— Не разбирам, другарю професор! — викна тя гневно, а погледът ѝ мълниеносно разсече лицето му, за да потъне отново в светлинния облак.

— Значи все пак! — измърмори той.

— Но ние... никога... Аз само на вашите лекции! — възкликна тя към несъществуващото отвъд релинга море.

Пак някоя от тия проклети студентки, дето не го оставяха на мира! Но не го разсърди особено, защото дланите му си спомниха тия неукротими сега в задъхването си гърди и бедрото, заплашващо да скъса шева на скъпата рокля, и разни други неща си спомнях дланите му без угризение.

— Аз също не разбирам. Кажете, наистина ли и вие нищо не помните?

Смесицата ѝ от гняв, срам и боязън като че ли се уталожваше. Тя бързо се огледа, отвърна:

— Не, нищо! Къде сме? — А под кожата на мургавото й лице допълнително бликна малинова червенина, изля се чак в улея между гърдите.

— На моята яхта. Но вие май, както ви гледам, не сте се обличали като за яхта.

— Тези дрехи... Моите ги няма.

— Да, това ще да е остроумната страна на номера! И тези не са мои.

— Но моля ви, как е възможно! — почти изплака тя и той я усети вече като съюзник срещу неизвестните похитители, а непонятното позагуби плашещия си облик.

— Знаете ли какво, идете на палубата. Там има сложена от някого трапеза. Ще хапнем, ще пийнем и с дружни усилия ще си спомним какво са направили с нас. Идете, идете! Ей там! — посочи той, защото тя май не знаеше и какво е това палуба. — Аз ей сега ще дойда.

13

Уредите в рубката изглеждаха напълно умопобъркани. Компасната стрелка лежеше мъртва в невъзможна посока, а жироскопът се превърташе бавно и неравномерно обратно на часовниковите стрелки, въпреки че в яхтата не се усещаше никакво движение. Часовниците, ръчният и бордовият, показваха еднакво неразбираем час от денонощието, но къде бе се дянало собственото му сетиво за времето? Не се чувствуваше чужд на яхтата; тялото му бе свикнало на тясното и пространство, следователно би трябвало да е в сезон, когато предприемаше своите бягства далеч от бреговете на хората и незнанието. Защо тогава не помнеше кога е потеглил и откога се намира в морето?

Аварийният предавател бе включен на автоматичен режим и предаваше ли, предаваше своя еднообразен сигнал за помощ. Спътниковата система действаше безотказно и спасителите отдавна трябваше да са тук. Или въпреки сигнала не можеха да открият яхтата, както той дори през бинокъла не съзря нищо през тая светлинна завеса? А на прием радиостанцията не издаде нито звук на никоя вълна. В атомна война да бе погинала планетата, станцията щеше да реагира поне на атмосферното електричество!

Налагаше се по-енергично да се заеме с необикновеното явление, но мозъкът му бе станал чак сънлив от нахлулия в него смут. Той разтърка лицето си с длани и те застъргаха по избуялата брада. Тук като че ли се пръкваше някакъв споменен ориентир: бе решил този път да си пусне брада, а по време на учебните занятия нямаше да е прилично дълго да ходи небръснат. Не го искаше от суетност. Младоликите черти на лицето му го караха да изглежда ненормално млад за шеф на катедра, а вече пет години той продължаваше да е най-младият професор в столицата.

Слизайки отново в каютата, за да иде в кухненската ниша, той видя на лавицата изписани листа с положена върху тях химикалка. Помисли ги за оставено от шегобийците обяснение, но почеркът се оказа негов. А това, което на един дъх изчете, представляваше опис и конспект за размишления върху

наблюдаваните сега от него аномалии. Размишления, не по-малко налудничави от самите явления. Сбърканата отгоре година на датата и кашата на мисловния конспект говореха, че сигурно е бил доста пиян, но ако той е писал това, значи е пребивавал вече тук и сега само се събужда в същото положение, след някакъв безпамятен сън.

Описаното приключение с гравитацията все пак го заинтригува и той изтича навън. Надникна през левия борд — чинията наистина стърчеше като запоена с ръба си за хълбока на яхтата. На десния борд по същия начин бе залепена книгата. Постепенно цялото съдържание на записките, настанило се в мозъка му, натеза като нещо действително преживяно. Дори надничането през релинга към книгата сякаш се повтаряше. И жената, която се олюляваше край релинга на високо токовите си обувки, в нелепата бална рокля като че ли също по-отдавна лежеше в сетивата му, не отпреди час.

— Моля ви — заекна тя плачливо и не се готвеше да му прави скандал, но той я прекъсна:

— Погледнете там! Внимателно, да не паднете! Виждате ли нещо?

Тя послушно се наведе над релинга, отвърна без изненада:

— Книга.

— Значи, книга, а?

— Мисля, че е ваша.

— Сигурно, щом е на моята яхта. Но какво прави там?

— Не зная. Моля ви, имате ли тук тоалетна?

— На левия борд зад каютата — изръмжа той, сърдит на глупостта ѝ. Нима можеше така да се реагира на толкова естествено поведение на една книга?

Измъкна от лодката тръбната мачта, за да отблъсне или извлече книгата, и само с крайчеца на околото си зърна комичното гейшенско ситнене, с което младата жена се отправяше към тоалетната в дългата и тясна чужда рокля.

Книгата леко се отлепи, но пак се върна към стената на яхтата, привлечена от невъзможен магнит. Да, и това го имаше в записките! С мачтата обаче не можеше да се направи нещо повече и той потърси чепаретата си. И едва по-късно щеше да си спомни, че бе ги извадил направо от непознатата му лодка, с увереност, която доказваше, че сам ги е сложил там. Една от многобройните кукички бързо закачи платнения кант на книгата и ловко я плъосна като писия на борда. Беше добре подвързана, с ефектна корица, но той не побърза да я вдигне, защото отдалеч прочете името си, написано с кресливо ярки букви над заглавието.

Когато спътницата му в тая мистериозна ситуация се върна — някак много смутена, а за какво толкова се превземаше, всеки има нужда от тоалетна! — той протегна книгата към нея.

— Одеве казахте, че била моя.

Тя не я пое.

— Чела съм я.

— Как сте я чели, като аз никога през живота си не съм писал такава книга! — изкрещя той и тя отстъпи пред освирепелите му над настръхналата брада очи.

— Моля ви, моля ви!

— Какво ще ми се молите! Няма ли най-после да ми кажете защо сте тук!

Тя отстъпи още няколко крачки, позалитна в теснотата на полите си.

Уплахата ѝ го накара да се овладее.

— Прощавайте, ама съвсем ще се побъркам! Тука стават едни неща...

— Да, да, и аз нищо не разбирам — побърза тя да се съгласи. — Извинете, моля ви, не знаете ли къде са моите дрехи?

Въпросът ѝ му се стори толкова неуместен, че той едва не изрева:

— Сигурно където са и моите. Вървете на палубата, нали ви казах там да стоите!

И сам хукна към тоалетната, защото онова, което преди бе го подгонило от общото легло след необикновеното събуждане, замлъкнало наред с буркотията, сега изведнъж проплака за отдушник.

Тоалетната също го посрещна с изненади. Тавичката под огледалото беше претоварена — луксозен сапун, шампоан, чуждоземна четка за коса, кремове. До пешкира висеше красива дамска хавлия в бледозелени и лилави шарки. Защо се правеше тази идиотка, че нищо не знае, като е домъкнала на яхтата му всичките си джунджурии!

Изведнъж обаче разбра и защо тя се върна толкова смутена — не бе се справила с клозетния автомат. Той издърпа последователно двете ръчки, водата хукна водовъртежно надолу и почти веднага изплува обратно. Е, да, щом както го пишеше в записките, центърът на гравитацията се е преместил в самата яхта, това можеше да се предвиди.

Съзнанието му вече настояваше за примирие или поне да не се блъска така сляпо в неизвестностите, да прогледне за възможната им логика. Той се повлече към палубата, а като наближи свилата се зиморничаво в шезлонга жена, извътре го облъхна милозливото чувство, че идва при другар в бедата. Най-малко това прекършено глуповато създание би могло да бъде виновно за положението им. Седна край разположената на дъските трапеза, взе радиокасетофона и го включи — със същата увереност, с която извади чепаретата си, а апаратът беше му непознат. Уверен бе, че и нищичко нямаше да чуе, на нито един от вълновите обхвати, макар упорито да ги обходи милиметър по милиметър. Рече:

— Какво ще кажете за тази картина?

Тя плахо отметна дългите си черни коси.

— Като че ли съм я виждала някъде.

— Аха! Книгата сте чели, картината сте виждали...

— Моля ви! — рече тя за кой ли път, а необикновено едрите ѝ тъмни ириси плувнаха в сълзи, станаха още по-бляскави.

— Добре де, не помните ли поне откъде се познаваме?

Тя отвърна, сякаш не беше сигурна или премълчаваше нещо:

— Идвала съм на ваши лекции.

— Физичка ли сте?

— Биоложка. Но имам приятелка, ваша студентка.

— Значи се интересувате от физиката? — изпълни се той с подозрение.

Защо тогава висящата в пространството книга не бе я изненадала?

Наля си от уискито, помириша го със същото подозрение — уиски си беше, и се задави от лютивата му топлина.

— Да ви сипя ли?

— Не, не, почти не пия — кой знае защо пак се изплаши тя, после добави като в самозащита: — Аз съм съпруга на един биофизик.

— Аха! Кхъ, кхъ — задави се той сега пък от чутото име. Какво по дяволите бе правил с жената на този уважаван от него колега! — Не помня, сигурно отскоро сте женени.

— От една година.

— Не, имам чувството, че някъде по-отдавна...

— Може би сте гледали филма „В началото на пролетта“, аз играх в него.

Той се усмихна.

— Артистка значи? — с подтекста: Това обяснява поне лекомислието ви. — Вижте какво, така и така някой или нещо ни е събрало на яхтата ми, принудени сме заедно да си припомним някои неща.

Тя гъсто се изчерви, решила навярно, че той има предвид станалото между тях, и успя да го доразсмее.

— Слушайте, идете най-напред в каютата. В кухненската ниша ще намерите каквото е необходимо за по едно кафе. Но пестете водата, не се знае колко още ще бъдем тук! И никакви паники, никакви истерии, чувате ли? Ще ме слушате, иначе ще бия!

Тя застина в опита си да се вдигне от шезлонга.

— Как ще ме биете?

— Така! Едва Отскоро почнах да се упражнявам да бъда добър, та още мога да бия.

Изрече го, а наред думите си усети, като спомен и като копнеж, че някога е бил добър и великодушен, и справедлив към хората, без да се насилва.

Тя разбра шегата, но уплахата ѝ не се разсея, и сякаш поиска да го отклони от лошите му намерения:

— Не, не, вие сте добър и почтен човек. Всички ви познават.

— Добре, че поне вие ме познавате! Хайде, умирам за кафе!

Трябваше, разбира се, сам да го свари, той бе домакинът, но се налагаше да съживи тази жена, ако искаше да не му пречи. И да внесе ред в пребиваването им тук, та да може да се заеме с тая мистерия наоколо — примамливо светла, като всички загадки на природата. Той и на студентите си го внушаваше при всяка встъпителна лекция: Изличете от себе си клишетата на обикновения човек „тъмна загадка“, „черна тайна“ и така нататък, лицето на природата е приветливо обърнато към човека. Тя не му е враг, тя е готова да си

сътрудничи с него, само че ние още не разбираме тайните, които тя открай време ни нашепва в мозъците...

Изгледа продължително тялото на спящата се по палубата млада биоложка — да беше хвърлила поне тия кокили! — но то му нашепна по-други тайни. Странният светлинен облак около яхтата мълчеше с осезаема тежест и той пусна силно касетофона, за да противопостави музиката му на безчовечната тишина.

14

Тя отсъства прекалено дълго за сваряването на едно кафе, но бе се и преоблякла. Сега му се стори още по-близка в тази комбинация от бял фланелен панталон и бяло-розово поло, с бели платненки на бос крак. Полото открояваше с нова предизвикателност освободените ѝ от тесния сутиен гърди. И страха сякаш бе съблякла от себе си. Приличаше на жена, която в момента се безпокои само дали ще бъде харесана.

— Там има цял куп дрехи. Богата дама ви е била на гости. За съжаление с по-добра линия от моята.

— Нима не са ваши, Алфа? — усмихна се той, закривайки с длан корабния дневник на коленете си. Бе го намерил, захвърлен зад едно от платната с обработения грунд.

— Не, моите никакви ги няма.

— Наистина ли? А кога успяхте така приятно да напълнеете?

— Уф, след като се омъжих и нали по цял ден зубкам за държавните изпити.

Той все по-влюбено гледаше огъванията на тялото ѝ през златистите очила на уискито. И много му се искаше тя вече да си е спомнила ако не повече от него, то поне онова, което той откри в дневника.

— Значи намирате картината за хубава?

— Малко е страшничка, но е хубава.

— Кошмарна е! — рече той, макар да бе я приел за своя.

— Хрумването е оригинално. Нарисувай краката на човека и ще видиш целия път, който е извървял.

Точно това бе си рекъл и той преди малко, търсейки оправдание за неизвестно кога нарисуваното произведение. Засмя се:

— Вие сте чудесна, Алфа! По тая логика обаче е достатъчно да нарисуваш и само подметките му. Както и да е! Сядайте и пейнете глътка. Алкохолът развързва спомените. — Натика чашата в ръката ѝ, разтвори дневника. — И прочетете тука последните страници, докато аз си пия кафето. Ваш е почеркът, нали?

Неговите спомени съвсем не бяха се развързали така, както ѝ обещаваше, но прочетеното се снаждаше с някои неща, хаотично изплували в паметта му. Още при първото четене у него се засилиха усещанията, че действително е преживял описаното въпреки невъзможните дати над страниците, които отнасяха

всичко с години напред. Същата дата обаче стоеше с неговия почерк и над страниците в каютата, а в техния конспект имаше подчертана забележка: Би трябвало да се появи нарушаване на причинно-следствената връзка.

Това нарушение, което толкова очароваше ума на физиците, той умееше доста ефектно да обяснява на студентите, но то съществуваше само като математическа абстракция в света на микрочастиците, а ето че тук май се онагледяваше. В съзнанието му се омотаваха в мътна вихрушка неподредими събития от вчерашния ден с преживелици, които не знаеше откъде са се взели или са били сътворени от сънищата му. След като прелисти още веднъж спокойно книгата, носеща за автор неговото име, той прочете най-напред в нея желанието си да напише такава книга, натъкна се и на познати формулировки, а накрая, като абсурден спомен, в черепната му кутия се разположиха стаята в Почивния дом на учените, пишещата машина, танцът на пръстите му, които се опитваха да изразят неговото преклонение пред природата.

Търси най-напред емоционалното си единение с нея, съветваше той в предисловието въображаемия си млад читател, за когото пишеше книгата. Разчупи в себе си мисленето на прагматичния човек! Тъкмо онова, което ще ти се стори парадокс, може да се окаже закон на нейната логика, затова търпеливо се вслушвай в езика ѝ, не пристъпвай към нея с нож в ръка, обичай я и тя ще ти отвърне с обич... Все съвети, които сега хем му се струваха мъничко наивни с проповедния си тон, хем бе готов още утре да ги поднесе отново на студентите.

Слисаният шепот на жената в шезлонга го върна към все още необяснимото им съвместно попадане на яхтата.

— Изглежда, аз съм го писала, а на, никак не помня!

— Видяхте ли, Алфа! Напразно ме изкарахте виновен.

— Но защо ме наричате така?

Удиви се и той — бе го произнесъл съвсем механично.

— Не знам. Може да съм ви обявил за някакво начало, за начало на всичко това — замахна той с ръка, внимавайки да не разлее чашата си.

— Що за глупава шега — тоя брачен протокол!

— Нека не бързаме да определяме нещата. Тук някой си прави доста жестоки шеги с нас.

— Но аз съм омъжена! Нищо, нищичко не разбирам!

Не го разбираха и раменете ѝ, заоблени от полото в невинна безпомощност. Страдаха под него и гърдите ѝ от своето неразбиране.

— Пък аз, знаете ли, имам чувството, че е вярно и че някога много, много съм ви обичал.

— Моля ви! — извика тя, а сълзите ѝ рукнаха необикновено едри, с тъмни отблясъци.

— Алфа — повтори той името, оставил го само да се натрапва на езика му.

— На мен също ми се плаче. Хайде, стегнете се и нека по-трезво...

Препоръча ѝ трезвеност, а отново доля чашата си. Сигурно щеше да се напие и му се искаше да се напие.

— Простете — изхлипа тя. — В мозъка ми е такава бъркотия! — Заизбърсва очите си с ръкава на полото, подсмръкна в детински упрек:

— А на вас ви е весело!

— Защо не? Красива съпруга, уютен дом, предстои ми интересна работа...

Доизрече го и веднага го жегна неопределеният спомен, че скоро е казал някому нещо подобно.

Тя умееше не само да се изчервява, умееше и да се гневи.

— Престанете да пиете и направете най-после нещо!

— Вие го направете, пък аз ще ви гледам и ще си пия.

Усещаше тялото си младо, нетърпеливо, готово да се захване с работа, но алкохолът разместваше нещата в •измамно ясен ред, а шишето го привличаше все по-силно, както го привличаше и бяло-розовото видение в шезлонга.

— Недейте така, аз ви познавам съвсем друг!

— Сигурно — изсмя се той. — Щом и на катедрата сте ме виждали, и иначе!

— Не си въобразявайте нищо! Аз съм омъжена. Онова, по-рано...

Щеше да запита какво е било „онова, по-рано“ — много интригуващо се връза то в ухото му, но уискито отново го изпревари.

— Тогава за какво сте избягали от съпруга си?

— Измислете нещо, моля ви! — викна тя, подсетена, че я чакат. — Трябва веднага да си вървя.

— Измислете го вие!

— Вие сте учен, физик сте!

— Не, аз съм професор. Професорът само повтаря онова, което са измислили други преди него.

Позволяваше си такива шеги, защото още вярваше, че му предстоят велики открития. Сега обаче се наложи да удави горчилката в гърлото си с нова глътка. Непонятното не можеше да стане понятно, но можеше да бъде удавено.

— Искате да ви обясня какво е това ли? Добре, ще ви го обясня, пък вие ще ми кажете как да излезем от него. У Айнщайн има едно понятие „жесток експеримент“...

— Знам го — смръкна тя вътрешните си сълзи.

— Браво! Начетено момиче!

— От вас съм го чувала.

— Е, добре, значи — паметливо момиче! Представете си тогава: една чужда цивилизация ни е захлупила в малък гравитационен похлупак и ни е откъснала от света, та да ни изучава в изолирани условия, както го правим и ние в лабораториите си. Или не — развесели се той още повече, защото у нея отново се надигаше красивият гняв. — Може би случайно сме попаднали в някакъв шлюз към антисвета или към паралелния ни свят и сега неусетно се носим нататък. А най-вероятно е някоя летяща чиния, минавайки оттука, да ни е харесала, опаковала ни е в това загадъчно кълбо от светлина и сега ни отнася като експонати за тяхната зоологическа градина.

— Не знаех, че се занимавате и с научна фантастика.

— Всичко, мила Алфа, всичко непознато, в което си блъскаме мозъците, е фантастика. Пак у Айнщайн има една мисъл: Най-прекрасното, което можем да преживяваме, това е тайнственото, загадката...

Тя го прекъсна с огрубяло нетърпение: „Знам я!“

Но съществуваше ли някъде пиан човек, способен да изтърпи такова прекъсване?

— Ето че и това знаете! Да, съпругата е длъжна да помни какво ѝ е казал мъжът ѝ.

— Мисля, че го има като мото в книгата ви „Край люлката на истините“ — озъби му се тя.

— Книга, каквато също не съм писал.

— Друг ли ви пише книгите?

— Не ставайте зла! В моя мозък е същата бъркотия. Ето, като казахте сега заглавието... Може и да съществува такава книга, всичко вече ми се струва възможно.

Алкохолът по пиански изби в очите му, загледани в жълтеникавото дъно на опразнената чаша. Засили потребността му да прегърне тази жена или тя него да прегърне, да се скрие в скута ѝ от своята изнемога пред чудовищното безредие, настъпило така внезапно в спокойния му живот.

— Алфа, аз не ви излъгах одеде, когато казах, че много съм ви обичал. Целият го чувствавам, въпреки че не мога да го обясня.

Тя храбро го изгледа, но то бе опит да възпре надигащата се опасност.

— Бях влюбена във вас, наистина. Заразих се от общата лудост на студентките ви. Не мислете обаче, че искам да ви гледам и по бели гащи. Нали така ми казахте, когато дойдох в кабинета ви!

— И на вас ли? — смая се той. — Ех, майка му стара, такова момиче да изтърва!

И се надигна от дъските. Искаше да отиде за вода, но тя не го разбра.

— Това нищо не значи! Не си въобразявайте, че като сме сами тука...

— Доколкото си спомням, вече бяхме заедно, нали?

— Да, все гледате да ме унижите!

— А! Унижение ли беше? Та аз тогава за вас не бях аз, нали? Беше просто недоразумение. Следователно можем да го забравим. Да го забравим, Алфа — хвана се той отново за шишето. — И да потърсим новото начало. Или оная котва в бордовата книга, която в някакъв луд час е завързала сърцата ни.

Тя не прие поздравницата, още се надяваше да го отклони.

— Олга жена ви ли е?

— Приятелка. Но без особено значение. Приемете, че вече съм скъсал с нея. Иначе съм разведен и съм добра партия. Ама какви ги дрънкам! — извика той внезапно и се изстреля от мястото си към нея. — Та аз съм женен и съм женен за вас! Ей там го пише. И като съпруг...

Тя изпъна отбранително ръце пред себе си.

— Не понасям пиански приказки!

— О, мила, една съпруга трябва да се научи да понася!

Тя извика „Махнете се!“, но той бе уловил вече протегнатите ѝ ръце, издърпа я от шезлонга, хвърли я на гърдите си, неотмерено силно стисна кръста ѝ.

Тя се изви назад, отказвайки му целувката, и той ухапа щръкналото пред устата му поло. Тялото ѝ се вцепени от изненадалата го болка. Той напипа мекия пояс на панталоните ѝ, а звукът от скъсването му, докато го смъкваше надолу, оглушителна изстърга в кошмарната тишина.

— Гледат ни! — изхлипа тя.

Той възтържествува към липсващото небе:

— Гледате ли ни? Добре, гледайте какво правим ние, хората, гледайте как го правим!

И с трясък я събори на палубата.

Разбира се, не постигна нищо, въпреки че тя не му оказа повече съпротива. Навярно и за да изнасилваш се искаше умение, или по-малко интелигентност, или по-малко алкохол. Само изпонатърти коленете и лактите си на дъските. Но тя остана да лежи като изнасилена и той, внезапно изтрезнял, се почувствува нетърпимо гузен. Не посмя да стане, защото щеше да се изправи пред изцъклено отворените ѝ очи. Тя не посягаше дори да се прикрие, сякаш чакаше да довърши онова, за което бе се нахвърлил върху нея. Мълчеше пострашно и от мълчанието, захлупило ги отново с присмехулно светлия си капак. Дълго набира смелост да протегне пръсти към лицето ѝ. Беше мокро.

— Ще можете ли да ми простите? И аз не знам как стана, не бях на себе си. — Дишането ѝ избухна в ушите му. — Може би от страх. Не знам.

— А аз ви обичах! — викна тя в яростен укор и последвалият плач закънтя чак в дъските под гърба му.

— Алфа, моля ви! Моля ви, аз наистина...

Захласната в плача си, тя не реагираше нито на думите му, нито на милувките му, а когато дланта му предпазливо се спря върху устата ѝ, зверски го ухапа.

— Оставете ме!

Болката в дланта му засили след алкохолното изтрезняване. Видя се да лежи на същите дъски със същата жена, друга наистина не бе идвала тук. Бе я милвал, беше изобретявал за нея нежни, мили и докрай безсилни в изказа си думи. А този фенер на мачтата по същия безплоден начин бе сигнализирал за тях някому, който не можеше да възприеме червеното му старание. Какво тогава ги е събрало на яхтата, щом са си толкова чужди?

Тежката светлина проникваше и през клепачите му, подреждаше там с тръпнещия ритъм на болката в дланта детайли от събития, от собствените му преживявания, смъртно познати или непознати, а той ги отпъждаше със злоба, защото се озлобяваше на себе си. Глупости, любов! Да бяха се отбили в колибата на някого от рибарите... Чакай, нали и той самият имаше колиба! Да, всичко щеше да се свърши с изтичането на хормоните. Тя положително би избягала и с друго, щом я е напекло да бяга, той би си поканил друга, ако в същата степен му се е харесала. Хвърли крадлив поглед към голия ѝ, пихтиесто разтреперан от

хлипането корем — доста стандартна хубавица, оставиш ли настрана умението ѝ да хапе. Но и хапането не е нещо повече от безсилие.

Плачът край рамото му затихваше и той се дръпна още по-далеч от нея. Предпазливо разтърка лакътя си, погледна дланта. Трябваше да ѝ се сложи компрес, за да се разнесе съсирекът. Най-просташката жажда за удоволствие, тя бе ги събрала, но защо той, умният и предпазливият, бе ѝ се поддал? Нима още не бе се научил по-разумно да си взема удоволствията, да не допуска да го осакатяват? Защото заради тях и чрез тях ослепява съвременният човек за света, не от друго. Ако някога в джунглата салецът се е нахвърлял така върху някоя самка, от това са се пръсвали искрици-деца, за да осветяват още по-силно тъмата на планетата. Той е тичал после до припадък с копие подир сърните, а тя е вадела от земята сладки корени, за да поддържат и разпалват искрите, пръкнали се от огъня им. А те, двамата, обикаляха цял ден магазините, натъкпаха яхтата с деликатеси, за да станело приключението им по-красиво. Чиста патология! За да стане сега агонията им по-дълга, цял месец да трае, защото очевидно нямаше изход оттука. Природата е търпелива, тя ще си доведе своя експеримент до края, ще поиска да види и как се гърчат от глад, как издъхват от жажда.

— Капитане — като повеи го докосна плахият ѝ повик и чрез него той отново усети космическата тишина наоколо им. — Капитане!

Някоя жена не бе го назовавала така, а сякаш не за пръв път го чуваше от нейната уста.

— Може би съм сънувала, но аз те помня и друг, много нежен те помня. Сигурно аз също от страх така... Извинявай!

Той помнеше нежността си, но сега я мразеше, защото не успяваше да я свърже с жената, която целуваше рамото му, след като така животински бе го ухапала. Нежността ни е необходима само за да отблъсваме от време на време и от кожата си жестоката трафаретност на живота. За какво ще му се разкайва — той е, който постъпи с нея като пиян простак! Или и нейната памет се бе будила по същия начин, та се хващаше за отминалото?

— Аз пък ще те запомня с това! — вдигна той отмъстително дланта си над нея. Отпечатъците от зъбите ѝ върху подулата се възглавничка се наливах в мораво. Единият им ръб бе изцедил капчица кръв.

— Аз ли го направих? — изплаши се тя и посегна към ръката му, навярно да я целуне.

Той я дръпна. И въпреки че тъкмо в тая трагична безизходица не биваше да се лишава от съюзник и убежище, злобата му сякаш настоя да доубие всичко, което бе ги свързвало.

— Остави детинщините, ти си умна жена! Кажу кое те доведе на яхтата, трябва вече да си си го спомнила. Тук не ни остава друго, освен да бъдем искрени, преди да се е свършила водата.

Рече го и си помисли за водата в другия резервоар, който обслужваше тоалетната. Бе го напълнил оня ден с морска, защото пристанищната свърши. Кога оня ден? Нямаше значение, необходимо бе да измисли начин да я

дестилира. Може би в тенджерата под налягане и ако намереше някое маркуче за горния ѝ вентил... Така пропусна началото на признанието ѝ.

— ... Сигурна съм, че исках да те обичам. Няколко дена поне да обичам някого. Може би още... да забравя себе си. Или да намеря себе си. Искам да кажа, да видя дали в мен няма и нещо друго. Самото ми решение вече беше нещо по-различно, разбираш ли, даваше ми надежди.

— Мммъ... да! — измрънка той. Винаги се чувстваше виновен, щом усетеше, че някой очаква от него нещо, което той не е в състояние да му даде. — Звучи доста наивно. Хората съвсем откачиха, откакто всеки почна да търси себе си, вместо да си гледа работата. Аман от психоанализи! Прощавай, ама като че ли една яхта може да направи нещо повече от теб, освен плей гърла!

Тя рязко отскочи от него, легна по гръб, затисна с клепачи мократа още чернота на очите си. Беше целувал някога с упоение тези бледо мургави клепачи, прозиращите по тях сини жилчици, а сега те с нищо не го вълнуваха. Треперливата им безпомощност обаче му напомни за специалните упражнения по доброта, с които отскоро бе се заел. Отскоро ли? Пак тая бъркотия във времето! Ама че идиот! Поиска от нея искреност, а веднага я засече!

Алфа сякаш чу разкаянието му, не се обиди.

— За мен не беше развлечение. Никога не съм си позволявала подобни развлечения. Мъжът ми е вторият, не третият, но онзи веднага го намразих. Пък и ти не си плейбой, нали? Забрави ли каква радост беше, особено като правехме покупките, каква чиста радост?

— Вече помня и съм ти благодарен за нея.

— Защо ти на мен, тя си беше само моя. За теб беше обикновено приключение.

И успя отново да го разсърди, защото въпреки примирението в думите ѝ, чу баналната женска провокация.

— Добре, ще обсъдим и тоя въпрос! Хайде, облечи се!

Тя занахлузва легнала панталоните си, стана, обърка се от скъсаното им поясче и силно опъна полото надолу. После, като притискаше ръце отпред, сякаш я болеше коремът, тръгна боса към каютата.

15

Появи се отново на палубата, заменила скъсания панталон с пола, която откриваше голите ѝ нозе до над коленете. Той се вторачи в тях, сякаш ги виждаше за първи път. Тя изпъшка смутено.

— Уф, какво ще правим с тая тоалетна? И мивката се напълни.

Той скочи веднага, за да се изтръгне от магията на тия мургави колене. Все същият ли предсмъртен страх на клетките му събуждаше у него сексуална алчност, каквато никога не бе притежавал? Гузно се засмя.

— Да, не ни дават да се отървем от нищо свое. Ей сега ще приспособя нещо.

По-напред обаче се зае с дланта си. Компресът щеше да му пречи и той, след като я почисти със спирт, залепи на ухапаното място парче цитопласт, дебело намазано с благ мехлем — почти благоговейно вярваше в целебната сила на това народно лекарство. И през цялото време в него се вълнуваше едно очакване, сякаш с ухапането си Алфа бе му обещала и други, неизпитвани досега преживявания. Тя все по-властно и обсебващо нахлуваше в сетивата му с невероятни спомени, които в следващия миг ставаха вероятни, а в още по-следващия като че ли лежаха вече отдавна зад него.

Внесе разноликия ѝ образ в трюма, изнесе го обратно заедно с кофата. Милваше я, докато изпразваше един голям пластмасов чувал от разните уплътнители, възжа и по плюшкиновски натрупани вехтории, а чувалът му припомни някакво тяхно намерение да погребват тържествено, по стар морски обичай някакви вещи, но споменът си остана мъчително неясен, като анекдот, чиято поанта сме забравили.

В тоалетната отново го посрещна най-напред огледалото над препълнената мивка, отказала да отведе водата надолу, може би просто защото яхтата бе се превърнала в един малък непосреден космос. И отново го изненада лицето му — гладко и младо, въпреки най-малко петдневната брада. Бе как ще изберем това момченце за професор, засмя се пак академикът, научен ръководител и на двете му дисертации, ще трябва да назначим охрана, да го пази от студентките... Но той добре познаваше вида си, защо бе очаквал друго лице в огледалото? По дяволите, да се оправи сега с тоалетната, пък после ще се заеме и с това проклето време!

Кофата и чувалът обаче не излязоха сполучливо решение. Той постоя пред огледалото, жулейки с длан все още острата си брада, размекнат от сладостния сърбеж, с рееща се мисъл, която парадоксално го вдъхнови, напомняйки му, че всъщност и цялата планета вече е изпаднала в тяхното положение — да не знае къде да дене отпадъците си. Беше млада, пъргава мисъл, която го подгони към моторната помпа, в някакъв забравен момент монтирана да обслужва душа. Пренесе я пред вратата на тоалетната, завърза чувала на изходното ѝ отверстие, а края на всмукателния маркуч потопи в мивката. Щом моторът загърмя с мотоциклетен пукот, помпата за секунди погълна водата и я прати, в чувала. Повтори същото и с клозетната чиния. В трюма имаше достатъчно такива чували — не особено естетична операция, но щеше да върши работа!

Както всеки човек, чийто труд се осъществява в абстрактни сфери, изпита почти детинска гордост от изобретението си. Изпробва повторно системата, после отново влезе в трюма за дюшека, на който понякога спеше, бягайки от каютната задуха. А докато го напмпваше с крачната помпа, доста определено си спомни, че скоро бе спал на този дюшек и не бе спал сам на него. Но кога? Твърде подозрителна си оставаше тази безпаметност и у двамата: светлинният облак ли ги упойваше с нещо?

Алфа седеше в шезлонга с чаша шампанско в ръка, а той още не можеше да си спомни в кой момент и защо бе я кръстил така.

— Жадна съм — оправда се тя.

— Ще напълним термоса с чай, силен и горчив, така ще пестим водата. Ще ти покажа и какво съм направил в тоалетната. За съжаление, вратата не може да се затваря, но пък защо да пречим на ония да видят всичко. — Тази жена по особен начин го въодушевяваше и предизвикваше, въпреки че в паметта му като че ли лежах и лоши спомени от нея. Хвърли дюшека в краката ѝ, разположи се на него, наля си от шампанското. — Извинявай за одева! Така ме е срам, че бих се хвърлил от лодката, но ония ще ме върнат при теб. Като лайната ни — изрече той с несвойствено му сладострастие от цинизма.

— Моля те, не ставай пак груб! Не знаем какво ще стане с нас.

— Напротив, много е ясно. Накрая ще се самоизядем като древните корабкрушенци. Не можем да избягаме един от друг, мило момиче, това е. Наздраве!

— Толкова ли ти се иска да избягаш?

— На мен не, на теб ти се иска. — Той погали глезена ѝ, но тя дръпна крака си. — Седни до мен, а!

— Недей, моля те! Не мога така, повярвай ми!

— Преди можеше.

Това „преди“ изглеждаше много далечно, нереално.

— Не знам. И онова, дето съм го писала в дневника... Всичко като че ли е ставало с друга жена.

— Била си друга. Аз също съм бил друг.

Подхвърли го ей тъй, като начало за нов флирт, а веднага усети в него остротата на една констатация. Отново нещо осезаемо бе се променило между тях, докато изобретяваше своето съоръжение в тоалетната. Дори опитът му да я изнасили бе се оттеглил в замъглената далечина отвъд светлинното кълбо.

— Аз дълго не можех да понасям и да ме докосва мъж, след оная случка с оператора.

— Какъв оператор?

— Нали ти казах за филма, в който играх.

— Не помня, какъв филм?

Тя разколебано го изгледа. Очевидно се питаше дали не го е разказвала другиму. Това го накара да поразрови по-сериозно паметта си и може би от напрегането му се стори, че действително знае някакви нейни любовни истории.

— Омъжих се миналата година. От страх да не остана вечно сама. Себе си изнасилих.

— Май че не е било миналата година.

Тя се вслуша в себе си, почти изплака.

— Боже мой, какво е това? Нямах ли чувството, че е станало нещо и с времето?

— Една от хипотезите за него е, че то се съдържа и в самите нас, във всичко. Има си свой обективен ход, своя скорост, своя посока, свои енергия и плътност. Дори неодушевените предмети притежавали памет за него, но то течало само там, където се извършват процеси. Добре, ама ако то се движи

еднопосочно, само към бъдещето, това означава връщане към старите ни представи за него, нали? Така опираме до първоначалния взрив на Вселената.

Говореше, загледан в жълтеникавото нищо отвъд релинга. Трудно бе да се види ходът на времето в него. Яхтата заедно с пасажерите си приличаше на онези миниатюрни корабчета, затворени в жълтеникави бутилки, дето ги продават по пристанищата. Бутилка, люшкана от неосезаемо течение в безпосочието на Вселената.

— Според тая хипотеза, времето било организиращото начало на материята, то й е вдъхнало живота, то е богът, който ти призоваваш на помощ. Добре, но за да може да организира, то трябва да е еднопосочно, нали? И пак стигаме до представата за неравновесието на Вселената. И до въпроса защо пространството ще има три измерения, а времето само едно. Вярно, има някои доказателства, живите организми например, знаеш го, щом си биоложка, повечето са ляво въртящи. Твърди се, че те били ориентирани към положителната посока на времето. Нагодили се така, за да използват неговото течение като допълнителен източник на енергия. Това обаче за мен си остава нарушение на симетрията. Глупости, не само за мен! Искях да кажа, че ето тук и сега като че ли ставаме свидетели тъкмо на някаква симетрия. Ние с теб като че ли излъчваме в обратна посока погълнатото от нас време. Нали това искаше да кажеш? Впрочем, тая мистика, човешкият мозък винаги си е бил способен да се движи във всички посоки. Нашето съзнание не признава „сега“, то непрекъснато спомне назад и напред между спомените и виденията ни за бъдещето.

Така той говореше често и пред студентите си: с чувството, че теорията, която им обяснява, и собствените му възражения по нея са еднакво несъстоятелни.

Алфа го слушаше с вече познатото му, с вече обикнатото, затворено в решетките на кристала страдание на аметистовите си ириси.

— Уф, такава мътилка е в мозъка ми!

Той й прости, че не се включваше в разсъжденията му. Не й трябваша разсъждения, утеха искаше и обнадеждване.

— Няма ли все пак да седнеш до мен?

— Недей! — примоли се тя и явно бе готова да отстъпи, но той не искаше повторно да я насилва.

Отпи от виното — жълтеникаво и топло като въздуха около тях, постави чашата на дъските до себе си и се изтегна в цял ръст на дюшека.

— Не съумях да ти дам това, което ти беше нужно. А аз не помня сега някоя жена да ме е изпълвала с толкова радост.

Тя се размърда в шезлонга, но пак не дойде при него.

— И аз си мислех тогава: Какъв мъж! Как ме подмладява, как ме заразява с радост!

— А той излезе обикновен простак. Впрочем, кога тогава?

— Всички сме простаки — тъжно проточи Алфа и също като че ли не помнеше кога е било. — Не умеем да съхраняваме радостта си.

— Не можеш да я затвориш в консерва или да си я запишеш на касетка.

— А защо да не може? — плачливо се възбунтува тя.

— Ще я убиеш. Тя е нещо цялостно, живо, но иначе си права, за простаците. Или по-скоро: невежите. Защото къде е тая педагогика, която ни учи как да си опазваме радостта? Както и да е, продължавай!

— Какво?

— С откровенията. Кога започна да изчезва радостта? Признай, не беше ли само докато обзавеждахме яхтата, или пак нещо обърквам?

— При мен продължи още.

Замлъкването ѝ подсказваше, че не може или не желае да определи докога, но той настоя, подтикван от внезапната болка по нещо действително загубено.

— А кога изчезна? Спомни си, важно е!

— Не знам. Сигурно, когато разбрах, че сме стигнали до някакъв предел, че отвъд него няма друго, че ни са нужни специални игри, шампанско, ритуали, за да го продължаваме.

Той изтръпна от почти дословното повторение на собствените му одевешни мисли. Видя всичко, сякаш от височината на рубиновия сигнален фенер на реята, който бе забравил да угаси. Видя и целта на оная всепоглъщаща лакомия, на вихрения си устрем колкото се може по-скоро да направи с нея всичко, което вече бе правил с другите жени, та да стигне до нейното, до непознатото. А то сигурно и не съществуваше другаде, освен в илюзиите на хормона.

— Доста точно формулираш. Значи си правила всичко това и с други?

— Не забравяй, че съм омъжена! — остро му напомни тя, разбрала твърде стеснено подмятането. Обиди го.

— Все пак не се показва кой знае колко опитна. Или беше преструвка?

— Не съм. Ако съм се преструвала, то е било да се нагодя към теб. Она филм уби в мен жената. Или просто не съм родена за любовница.

Той извърна глава към нея. Щеше пак да я запита какъв е тоя филм и какво толкова може да направи в живота на човека някакъв си филм, но видя изотдолу бедрата ѝ, които напиреха с много сила в полата, усмихна се.

— Интелектът е противоположен на любовта.

Тя се наведе за чашата си, жадно я доизпи.

— То пък у мене един интелект! Сковаваше ме и мъката, че не съм в състояние да те любя така, както бях си представяла, че ще бъде, щом избягаме далеч от брега.

Тя като че ли помнеше повече неща, съживяваше и у него техните образи или образите на други общи преживелици.

— Веднъж зъбите ни светеха много странно...

Аметистите засияха от внезапния спомен.

— О, това беше блясъкът на моето тържество! Не ми го отнемай, моля те!

— Как да ти го отнемам?

— Ти все искаш да обясняваш нещата!

Той се засмя.

— Какво да правя? Трудно ми е да приема, че щастието може да избие и в зъбите. Значи истинско е било, а?

Питаше за светенето, но тя отново не разбра въпроса му.

— Там е работата, че винаги за единия нещата са истински, а за другия не чак толкова.

— Може би истинското щеше да дойде после, но тази история...

— Не знам — прекъсна го тя и облиза устните си. — Лошото бе, че ти вече не се радваше. Само беше обезумял от похот.

— Отгде извади сега пък тая попска дума! Нима едно силно желание...

— Прощавай! Имам един комшия свещеник. — Тя се смути за миг, сякаш се питаше дали наистина има такъв комшия и от него ли е чула думата. — Уф, това вино съвсем ме изсуши!

Той се надигна.

— Да ти донеса ли вода?

— Трябва да я пестим.

— Полага ти се. Награда за искреността.

— Ето че се обиди! Прав си, може би в началото винаги да е така.

Скочи енергично от шезлонга, избутвайки го с трясък назад, и веднага се разколеба в нещо си. Седна до него предпазливо, не съвсем уверена, че тъкмо към него бе тръгнала.

— Какво ще правим сега?

— Няма какво друго, освен това, за което сме избягали. А то се оказа, че не е...

Тя възпиращо натисна дланта си на гърдите му.

— Чудесно беше, капитане, наистина! Хайде, не стой така! Върви поне се обръсни.

Той с удоволствие потърка брадата си — остра, жива, откликваща със сладостен сърбеж. Но той самият жив ли бе? Брадата, казват, растяла и след смъртта...

— Не бива да хабя водата.

— Вземи моя дял.

— Решил съм да си пусна брада. По време на лекциите не е удобно.

— Много странно! Аз като че ли те помня и с брада.

— Още по-странното е, че аз самият хем съм сигурен, че я пускам за първи път, хем се виждам в спомените си с една хубава, лъскава брадичка.

— Обръсни я, моля те!

— Какъв капитан ще съм без брада! Хайде, погали я и ще се сдобрите! —

Той издърпа ръката ѝ, затърка в нея бузата си. Насилникът отново се надигаше в него, но един весел насилник. — Погали я, де! Погали я и тогава ще измислим нещо. Ако не друго, ще си съчиним една хубава приказка, с която... Е, ти май го каза оня ден.

Това „оня ден“ се разливаше замъглено в безвремието както всичко, случило се досега. Само онова, което искаше сега да се случи, изглеждаше ясно

и определено. Той се опита да я привлече върху себе си, но Алфа му се отскубна и опъна надолу ластичния колан на полото, за да скрие оголения пъп.

Той протегна ръка да напипа чашата край дюшека.

— Знам, че не ти се умира с мен. Ето тук е истинската истина! Някога, когато са бягали така, двамата са били готови и да умрат заедно, а смъртта им е била сладка.

— Легенди! — изпръхтя тя и пак облиза устните си с деликатно показване на езичето.

— Именно! Без легенди, мило, няма красота, а ние потеглихме с теб ей така! Това ни беше грешката. Вместо да си съчиним предварително една легенда, ние се запасявахме с кафе, с уиски... с хапчета против забременяване — наслука добави огорчението му.

— Не ги вземам вече.

Прозвуча му като опит да отблъсне упрека и той ѝ се присмя.

— Я! Че откога така?

Тя го изглежда почти с омраза.

— Откакто сложих подписа си в бордовата книга. Аз го сложих, ти ако не помниш, аз помня!

— Е да, нямаше вече смисъл! — насили се той да смачка внезапно си вълнение, не успя и обхвана с длани раменете ѝ. — Хей, ама ти си великолепна жена, знаеш ли!

Тя погали брадата му снизходително, сякаш му я прощаваше, сякаш и на себе си прощаваше наивната постъпка.

— Исках да имам дете от теб. Без ти да знаеш.

Той я гледаше с юношеско въодушевление.

— Може ли да сваля полото ти?

Тя се освободи от ръцете му и с щедър замах изхлузи полото, хвърли го чак на шезлонга. А той се задъха пред изваянието на гърдите ѝ като пред непознат природен феномен.

— Искам да те нарисувам. Ще позволиш ли? А, я да видя! — и с момчешки възторг я извъртя с гръб към себе си. — Ето ги, да, тука са!

Събенчието — както бе го кръстил някога, кой знае кога! — си лежеше, потънало в матовия космос на кожата ѝ, близко и далечно като всичките съзвездия в юлска нощ. И той го зацелува, всяка бенчица-звездица поотделно, още веднъж ги преброяваше с устните си, да се увери, че нищо не му е било отнето в тоя обратен ход на времето.

Алфа потрепера от гъдела, засмя се и падна по гръб на дюшека, заизхлузва платненките от краката си. Той захласнато наблюдаваше приготовленията ѝ. Нямаше и помен от предишното му нетърпение, но беше уверен, че занапред ще я люби, както никога не я е любил досега — вратата на забраняването преди зачатие сякаш бе зейнала насреца му като чудодейно спасителен изход. Любовта им преставаше да бъде баналното безплодно удоволствие, а той — повече от всички мъже — бе длъжен да създаде поне едно дете.

Бе заспал на дюшека за не повече от час и отново се запита коя е жената, която с такава детска всеотдайност бе потънала край него в съня си.

Самият той спеше твърде леко, затова не посмя да отпусне анатомическото си любопитство — крадешком, така оглеждаше някога и съпругата си в първите им следбрачни нощи. Тази също е била негова, доволството още мъркаше в клетките му, топло, светло, макар и неясно доволство като въздуха над тях. Но защо светеше сигналният фенер? През нощта навярно са се любили и сигурно цялата нощ, щом се събуждат сега. Къде обаче стоеше слънцето, та толкова равномерно огряваше необикновената златиста мъгла над яхтата? Гъста, топла, суха — такава мъгла за пръв път му се случваше. А миг след събуждането тя сякаш нахлу и в мозъка му; странни видения заплуваха из нея, момичето ли му е разказвало тия истории? Впрочем как ли й беше името, с „А“ май започваше? Ана, Анелия, Амалия, Аспазия... Е, Аспазия! Кой би кръстил дъщеря си на хетера, колкото и прочута да е била!

Обезпокои го необичайната следсънна амнезия, обикновено заедно с очите се отваряше и цялото му съзнание. Чак толкова момичета не бе имал, та да не помнеше имената им. Да е пил? Да, празната чаша още стоеше край дюшека, но не усещаше алкохолна умора. След оня случай много внимаваше с пиенето. Почерпиха се снощи с Петър и Стефан по чашка, но и момчетата са порядъчни. А защо не помнеше кога са си отишли? Не помнеше и дали монтираха, докрай автомата за вдигане на ветрилата... Монтирали са го, съоръженията на мачтата изглеждаха готови. Но кога ще е излязъл тогава в морето, защото едва ли са се любили на палубата в пристанището, па макар и през нощта? И как така е взел това момиче със себе си, като още щом купи яхтата, се зарече да не допуска жена на борда й.

Трябва да е бил доста омаян от нея, но и сега не намери възражения срещу й, нито разказание в себе си. Блаженство изпълваше не само тялото му — целият светъл уют на този тих и безлюден ден го караше да се чувства радостно влюбен. Академикът, който още в първия курс си го избра за любимец, с остаряването все повече говореше за физиката на жените, не за квантовата физика. Дали наистина е хубава една жена, бе му казал той веднъж, ще разбереш само когато я видиш как спи. Здравата тялом и духом жена в съня си става още по-хубава.

Познати и непознати, омекотени от удоволствието на съня, чертите на това лице едва ли биха могли да станат по-очарователни. И все пак как е възможно така пък нищо да не знае за нея? Вярно, модерната любов е такава — първо лягат заедно, а след това почват да се разпитват кой си, що си, но поне да си спомнеше кога и как са легнали заедно! Петър и Стефан да са му пробутали някоя своя приятелка, преди да си отидат? Изключено! Момчетата благоговееха пред своя преподавател: не бяха си позволили дори подмятане на женска тема, когато ги води оная вечер в барчето, за да им се отблагодари за подаръка, който

му правеха. Чакай, не се ли запозна с нея пред туристическата агенция? Имаше хубав гръб и едни особени бенчици на плешката...

Не можеше сега да провери дали е същото момиче, защото то бе вирнало мургавите си гърди нагоре. Малките им зрънца спяха същия бебешки сън. Прииска му се да ги докосне с пръст, както пипаме рогцата на охлюв, да целуне розовата мургавина на спящата бузка — да целунеш желана спяща жена сигурно е супер удоволствие, но той не се реши. Ако тя се събудеше и се хвърлеше на врата му: О, мили! — а той не можеше да си спомни дори името ѝ? Или още по-лошо: ако полу-равнодушно го запиташе: Кой беше ти, бе?... Дали да не се опита да улови съня ѝ? Дренки ще улови, с тия свои калпави пръсти! Де да беше сега тука Джорджоне, каква спяща Венера щеше да изпише! По-добре да се обръсне, докато тя се наспи, та и да му каже най-после какво точно е станало между тях. А че никак не е било лошо, е повече от ясно; с толкова сладък сън само добрата любов възнаграждава човека.

Изтърколи се към захвърлените встрани от дюшека дрехи — уж безшумно, а кокалите му изтрополиха с грохот на дъските. Странна тишина! Вярно, моторът не работеше, ветрилата са прибрани, но такава тишина морето никога не можеше да ти предложи. Вдигна се предпазливо с дрехите в ръце и не го видя. Нито от левия, нито от десния борд. Любовно уютната мъгла бе ги затворила като в слънчевотапетен будоар. Уют, уют, ама все пак трябваше да знае къде се намират!

Трапеза с празна бутилка от шампанско, от уискито имаше още няколко пръста. Неизмити чаши за кафе — единственото черно нещо наоколо сред белотата на яхтата беше кафеената утайка в тях. Пикник на борда! И от това ставаше картина — трапезата, спящото голо момиче край нея... Изглежда, все пак се е канел да го рисува. Двете платна с подготвения грунд издаваха такива намерения, отлично е постигнал цвета на въздуха. Тогава значи по-отдавна тънат в тази мъглица? А тия пък идиотски крака за какъв дявол ги е рисувал?

Паметта му се напъваше да подсказе някаква оправдателна идея, да му припомни, че всичко това наоколо съвсем не е ново за него или най-малкото, че и друг път по същия начин се е питал и че дори по същия начин е стърчал гол на палубата, край тази или друга някоя жена. Зад гърба му дюшекът изпъшка сладострастно, с мляскане целуна кожата на момичето и той побърза да закрие, както се изразяваше баба му, срамотиите си с награбената купчина дрехи. Рече тихичко: „Спи, спи, Алфа!“, и на пръсти с комично дълги крачки тръгна към тоалетната, питайки се откъде изскочи у него това шантаво име и дали баща ѝ не е бил преподавател по старогръцки език.

Едва не се спъна в необикновеното съоръжение пред отворената врата на тоалетната. Каква ли повреда го е принудила да прибегне до помпата, защото, да, самият той бе изобретил смешната система? И внезапно си рече: Абе, глупако, нали преди малко мина над вас една летяща чиния, хвърли ви набързо в своя гравитационен сандък и сега ви отнася към паралелния на Земята свят... Стъпи развеселен пред огледалото и този път го сепна собственият му образ. Можеше да се закълне, че там, на дюшека, беше брадясал, и сърбежа на бузите

си помнеше, а сега насреща му се кокореше тая досадно млада, педантично избръсната мутра, на която другите професори се присмиваха дребнаво отмъстително. Да, и времето! И времето, и причинно-следствената връзка! И всичко като че ли течеше, както напираше да изтече обратно погълнатата от него течност!... Не изпита обаче особена покруса, след като осъзна окончателно премеждието им. Със същата примамлива забуленост лежах в него и останалите загадки на Вселената, на голямата Вселена, и на малките вселени, частиците ѝ. А сред тях отново се обади тая палава и любопитна радост: имаше там една жена, която той обичаше и която го обича, и дори мигом да се озовеше при нея, прегръдката им пак щеше да бъде нова, всяка тяхна прегръдка щеше да бъде нова и първа в обратния ход на времето.

Повече го заинтригува сега собственият му мозък. Защо се подмладявах като че ли само телата им? Защо мозъкът им само временно се объркваше при преместването назад, но успяваше да отнесе със себе си усвоеното, да си остане неподвластен на това зачеркване на бъдещето? Как тая кашеста топка в черепа ни, колкото и да я свеждаме до енергийни и химически процеси, съумява доста суверенно да си живее по собствени закони? А защо тогава не долавяше обратния поток на времето в будно състояние? И защо подмладяването им става като че ли скокообразно, сякаш ония, дето са ги затворили на яхтата, ги дебнат само да заспят, та да си направят поредната шега? Или двамата просто не бяха обърнали внимание на ритъма на времето, улигани в любовта и единоборството си?... Да, всичко това трябваше да се добави към записките!

Той включи помпата, която погълна сапунената вода от мивката с воя на стартиращ мотоциклет, и се засмя. Алфа, като него допреди малко, сигурно вече си търкаше очите пред непознатото! Позасрами се от детинското си злорадство, но реши, че не бива да ѝ помага. За новите наблюдения, които трябваше да направи, щеше да е по-добре, ако установеше какво и в какъв ред ще се възстанови само в паметта ѝ.

Отивайки в кухненската ниша, взе записките от каютната маса, макар да помнеше вече почти всичко от тях. Докато в мозъка му зееха множество празнини от пребиваването им на яхтата, описаните научни абсурди устойчиво лежах по местата си. И нищо де го изненада, докато ги препрочиташе в очакване да заври кафето. Но и нищо друго не успя да прибави към тях, освен наблюдението си за не по-малко невероятното подмладяване на телата им.

Зърна я през кухненския илюминатор, облечена, да се отправя към тоалетната. Сънена още, главата ѝ повтаряше несигурните движения на невидимите крака. Отслабнало е, горкото, забеляза той и хукна навън.

— Алфа!

Спря я на крачка от помпата. Алфа не трепна от гласа му, но сякаш се побоя веднага да се обърне. После той видя в аметистовото сияние на очите ѝ, че бе очаквала друг мъж или може би не съумяваше да свърже повика с вида му. Усмивката ѝ, плаха или свенлива, много бавно образува ония гънчици над устната, които той бе готов неуморно да целува. Сграбчи я през кръста, вдигна я

и заедно с нея се завъртя на босите си пети. Тя издиша едно тихичко, примирено „ах!“.

— Кажи: обичам те!

— Обичам те! — пошушна тя, но май не ѝ беше съвсем ясно кому и защо трябваше да го казва. И като че ли още се боеше да се вгледа в него, за да разбере дали наистина този е мъжът, комуто е позволила да я принуждава към такива обяснения.

Той я пусна да стъпи — също беше боса.

— Върви сега да чишкаш! Не се притеснявай от тия машинарии. Ей там, червеното лостче на помпата, преместваш го и всичко е наред!

Тя силно се изчерви, така че той не можа да не я целуне, а радостта му бе нарушена само от безволието на тялото ѝ, от липсата на отговор. Но докато я гледаше как засрамено влиза в незатварящата се заради маркуча тоалетна, си помисли, че ето, да, ето това е първата му истинска любов! И че е любов, която нямаше да му пречи както жената, с която се раздели по-миналата година. Уф! Сега пък — по-миналата година! Това идиотско време... време беше да се заеме и с него!

Докато Алфа привърши тоалета си, той с пееща бързина изми чашите, изтърси покривката от трохите над релинга, а те, както трябваше и да се очаква, полепнаха по бордовата стена, за да потвърдят записаните вече опити. После с много вдъхновение придаде на подновената трапеза домашен уют. Защото и светлинната завеса, изтръгнала ги от света, вече не го плашеше, станала част от младоженския им дом.

Алфа стъпваше по палубата, сякаш минаваше по тясно мостче над планинска пропаст, но жената в нея бе се оказала несломимо храбра пред заплахата. Събрала черните си коси в буйно разресаната опашка на красив хищник, тя бе сложила и мъничко червило, което правеше устните ѝ още по-примамливи. Макар и нерешително, тя идваше на любовна среща — обещаваще ѝ я подредената трапеза, обещаваще я протегнатата му ръка, за която пръстите ѝ конвулсивно се хванаха и продължиха да я стискат така, докато той с менуетна стъпка я отвеждаше към шезлонга. Но не се отпусна в предложената игра. А в него подскачаше момчешкото желание да си поиграе още, да се пошегува с обърканата ѝ памет. Кафето пълнеше въздуха над трапезата им с възбуждащия мирис на този свят, не на паралелния, към който може би действително се носеха. Твърде устойчив бе ароматът му и той вече бе си помислил, че навярно и миризмите не можеха да напуснат яхтата.

— Хей, малката, как сме?

Тя седеше в шезлонга като ученичка с прибрани и засрамени от голотата си колене.

— Я ми кажи на колко си годинки?

— Трети курс съм, по биология — отвърна тя и всеки друг би решил, че лъже, за да поскрие от годините си.

— Аха — усмихна се той в хлапашко тържествуване. — И как така стана, че ние двамата тука така... а?

— Аз... дойдох в кабинета ви, колежките ме накараха.

— Ама на вие ли ще си говорим? След всичко, което стана?

Смехът му намокри очите ѝ.

— Не беше шега, от моя страна не беше, повярвайте ми! Момичетата разправяха, че сте казвали на всички...

— Е, това вече си го сънувала! Не помниш ли, че и тебе изгоних? И ти от отчаяние се омъжи за друг, но после избяга от него, защото говедото, вместо да си гледа работата, за която има толкова талант, все на теб си го изкарваше, че не го правят професор. Но ти избяга при мен и сега си алфата и омегата на моя живот, и на никакви доценти няма вече да те дам, така да знаеш!

Толкова слисана хубост не бе срещал и тя удави бликналата у него ревност към миналото ѝ, удави и надигация се протест на някогашното му решение да не се жени повторно, преди да е навършил петдесетте. Не дочака окопитването ѝ.

— Най-важното е, че наистина се обичаме! Останалото ще се нареди, не бой се. Пий си кафето, че ще изстине!

Тя много бавно събираше мислите си, сякаш не вярваше в тях дори и когато ги изричаше като настойчиво женско уверение, което иначе винаги можеше да разбуди у мъжа съмнения.

— Не съм избягала, защото сте професор, пък той не е. Изобщо така съм замаяна, че никакъв доцент не помня. Сигурно съм си го измислила, за да не бъда сама и отхвърлена, или пък съм ви излъгала, ей тъй, да запазя достойнството си. Аз бях много отчаяна.

Страхопочитанието на студентката към професора продължаваше да го забавлява.

— И значи ти от отчаяние дойде при мен, така ли?

Не беше само шеговито издевателство, мъжките му съмнения все пак бяха се доразбудили.

— Не, не — уплаши се тя от неразбирането му и това я направи по-храбра.
— Аз наистина ви обичах. Винаги само вас съм обичала, повярвайте ми!

— А оператора? А оня там, втория, не го знам кой е?

Тя отново се стъписа като избличена в лъжа, но след миг бурно възнегодува.

— Оператора не съм обичала. То беше детинска история. А другия ли? Другия само веднъж и веднага го намразих, защото... Нали ви казах, бях в особено състояние.

Той се отказа да я измъчва повече, защото измъчваше и себе си. Сръбна няколко пъти от кафето, търсейки начин да я въведе в невероятната им действителност.

— А не си ли спомняш кога и как се омъжи?

Тя повторно се изчерви.

— Прощавайте, аз не знам какво ми е...

— Какво ти е, Алфа? — акцентува той името ѝ.

— Не знам, главата ми...

— Не се стеснявай, по-близък човек от мен сега нямаш.

— Като че ли съм упоена. Ето на, като ме запитахте... Не съм ли омъжена за вас?

— Разбира се — отвърна той и му се прииска всичко друго по същия начин да е изчезнало от предишния и живот, единствен да властва там, но и собствените му преживелици още се блъскаха в същото безредие, та добросъвестният професор не можа да не се намеси.

— Само че преди това си била омъжена за друг.

— Точно това исках да кажа — пое тя с облекчение. — Нещо ми говори, че съм омъжена за друг. И се чувствавам много виновна.

— Пред кого? — настръхна той и веднага наруга нетактичността си.

— Ох, трябва да изпия по-напред кафето! Нямате ли нещо за главоболие?

— Пийни глътка от уискито, повече ще ти помогне!

— Благодаря, почти не пия. А уискито не ми е вкусно.

— Да донеса ли коняк? — каза той и чак след това си спомни, че наистина бе купил и коняк, макар да предпочиташе джина, защото в морето конякът минава и за лекарство.

— Не, не, някое хапче!

— Никакво хапче няма да ти дам, мило! Хапни няколко залька, пий си кафето, а аз през това време ще ти разказвам. Една приказка ще ти разкажа, в която няма как да не повярваме, колкото и абсурдна да е. Хайде!

Алфа послушно си взе една бисквитка, предпазливо я захапа, сякаш се боеше да не би да е също от недействителната приказка.

— Помниш ли как те заговорих пред туристическата агенция? Ти се питаше накъде да избягаш — поиска той да потвърди и собствения си спомен.

Аметистите ѝ недоумяваха.

— Туристическа агенция? Не, аз ви причаквах в кафенето, дето ходехте. Ние, жените, понякога сме много нахални, но нали ви казах! — опита се тя с усмивка да оправдае признанието си. Трохичка от бисквитата бе залепнала на червилото ѝ.

Той се зарадва, защото сам бе забравил пък кафенето.

— Точно така! Както казвате вие, студентите, ти ме свали в кафенето, при Чарли. Но приказката за Хензел и Гретел помниш, нали? Е, и ние тръгнахме с теб от това кафене ръчица за ръчица, като Хензел и Гретел, а една грозна вещица ни плени и ни затвори тука.

Млъкна, за да намери прехода към сериозното, но тя използва паузата за плахо кокетна женска закачка.

— И ще ни изяде ли?

— Няма да ни изяде!

Но колкото повече навлизаше в разказа си, толкова по-силна ставаше уплахата ѝ въпреки настойчивите му уверения в благополучния изход. Въобразяваше си, че я успокоява, а внезапно наскоро изкуствения си възторг пред загадката, с която се опитваше да я зарази, видя и себе си потопен и препариран

в голяма медена буца кехлибар. Като онези кехлибари, които пренасяха през хилядолетията мумийките на различни водни насекоми.

Въздухът наистина имаше цвета на светъл кехлибар, а момичето в шезлонга сякаш бе застинало вече в своята мумийна вечност. Той плесна гальовно голите ѝ колене. Бяха студени.

— Кажу ми, че ме обичаш!

Алфа не се съживи.

— Трябва да ме обичаш, чуваш ли! Трябва сега много да се обичаме.

Тя може би не вярваше в приказката за Хензел и Гретел, но в човекоядката бе повярвала, а той се почувствува толкова виновен и така силно я обичаше, че му стана нетърпимо да седи пред нея. Нахвърли се върху бисквитите, захрупа по две наведнъж, та чак оглуша от шума на дъвченето, но ирисите ѝ аметисти си останаха минерално безжизнени.

— Хей! — подвикна ѝ хрипкаво от залепените на гърлото му трохи.

Бе изпил кафето си и нямаше с какво да ги преглътне, посегна към уискито. Пи направо от шишето, отвори се — и вкуса на уискито бе забравил. Стомахът му пресрещна непривичното питие с киселинен взрив. Той изви ръка да потупа гърба си, където двете течности бяха се омотали в непреглътаемо парещо кълбо.

Едва тия му неволни маймунджилъци я изведоха от вцепенението. Алфа го изгледа дълго, но сякаш се питаше кой е мъжът насреща ѝ и какво може да се очаква от него. Той не помнеше някой някога да бе го гледал така отчуждено и скочи от дюшека.

— Виж какво, прочети она там дневник, бордовия! И продължавай да записваш каквото си спомниш, каквото си помислиш! Бъдещите ни деца трябва да знаят колко сме били щастливи. А твоят мил съпруг ще отиде да поработи, защото, нали, и парици ще ни трябва...

Алфа не отвърна с нищо и на изкуствено бодрото му вдигане на юмука за поздрав. Остави го да си отиде, изглежда преценила вече, че този мъж с нищо нямаше да ѝ бъде полезен.

Ако не беше избягал, сигурно нямаше да устои на същата парализа. Заподсвирква си, както децата свирят или запяват, когато трябва да минат сами през тъмно място, продължи да си подсвирква и над записките, докато забрави страха си и угризенията, че бе оставил момичето само. Дали това чудато въртене на жироскопа наистина не отмерваше хода на времето? Но на какви порции? Нямаше база за сравнение — часовниците едва-едва се придвижваха в посоката, дадена им някога от техния изобретател. Впрочем защо бе му хрумвало да ги накара да се въртят от ляво на дясно, а не обратно? Както и да е, сега трябваше да пита само собствения си биологически часовник, а него никакъв, го нямаше. Пластовете време в тялото му бяха се просмукали неотделимо един в друг. Какво каза Алфа — че е трета година студентка? При събуждането си той самият бе уверен, че едва миналата година получи развода. Но колко време бяха спали и в какви години са се намидали, преди да, заспят?

Мозъкът му продължаваше да си плува накъдето си ще в размътения поток на времето — една малка вселена, която отказваше да въведе ред в себе си и насмешливо произволно объркваше причинно-следствените връзки, както открай време обичаше да го прави, издебвайки човека в съня му. Сякаш си отмъщаваше, че тоя, в чийто череп е затворен, не го носи накъдето трябва, а непрекъснато насилва неговата същност.

Спомни си четеното за Бермудския триъгълник. Насред опроверганите или обяснени явления на катастрофите и изчезванията имаше факт от не толкова сензационните, който бе се заковал в паметта му на физик. Някакъв пътнически самолет изчезнал за десетина минути от обсега на поелия го вече диспечер и предизвикал тревога на крайбрежното летище. Пристигнал невредим, но никой в самолета не усетил закъснението, а всички със смайване се уверили, че ръчните и бордовите часовници в самолета показвали еднакво закъснение в сравнение с часовниците на летището. Стига да не е било вестникарска измислица, това произшествие говореше, че са възможни и на Земята локални закривявания на време-пространството, но тук нямаше десетина минутно забавяне, тук времето пренасяше в неуточними скокове телата им назад. Ако запитат сега него, професора по квантова механика, на колко години е, сигурно като първа реакция би се заоправдавал срамежливо или с присмех над вундеркиндството си, че толкова млад вече е професор. В съзнанието му обаче се блъскаха знания и опит, каквито не бе притежавал в оная възраст, а паметта му изтласкваше напред образа на друг човек — спокоен, сдържан, умеещ да потиска горестта на собствените си неуспехи чрез търпелива вяра в общото бъдеще на своята наука, още способен да се радва на мъничките постижения, които се пръкваха в тоя или оная институт по света. Не, никак не се снаждаше този обичан от студентите си професор със сегашното професорче, чиято мисъл от време на време се переше и кукуригаше пискливо като ония пекински петлета, които в детството му съседите отглеждаха в двора си за забавление.

Зрелият професор съзнаваше безсилието си пред непроницаемото светлинно кълбо, опитваше се и да обуздава скорозрейката двойник, но младокът не умееше да чака, настояваше да повтори записаните опити или може би да ги потрети, да ги почетвърти? Състоянието на гравитацията той провери сега, като върза на двестаметровото рибарско влакно тежичко алуминиево канче и го запрати в кехлибареното пространство. Канчето не разви и половината влакно, сякаш му пречеше смолистата гъстота на невтвърдения още кехлибар. Описа несвойствена за тежестта си плавна парабола и бавно запотъва към кила на яхтата. Чак след минута издумка някъде долу, може би в самия кил, а влакното се отпусна. Звукът обаче, също ограничен в разпространението си, пристигна на палубата с екота на далечен топовен гърмеж. Без съмнение някой наистина бе натикал гравитационния център в самата яхта.

Той изтегли канчето и докато мереше на лакът влакното, възликува: Майко мила, какви прелестни идиотщини! Ако не е обезумял, ако само не е обезумял — какви нови бездни се откриват зад тези явления! Отново и отново поколения

физици ще си блъскат главите над тях, отчаяно ще погребват старите знания, слепешката ще търсят нови пътища за мисленето си...

Преседя над записките, докато го заболяха коленете от прегъването, защото зрелият професор и вундеркиндът ненадейно бяха се споили от хазартната страст да разиграят всичко, което носеха в себе си: теории и хипотези, формули и модели. Разбъркваха ги, както се разбъркват зарове в шепи, и ги хвърляха на масата с надеждата те да образуват приемлива комбинация. И пак, и пак, докато упорството и на двамата постепенно отстъпи, залъгвайки се, че сигурно би успяло, ако не му липсваха тези или онези данни, такива или инакви уреди.

Не се призна за победен младият професор. Просто трябваше да изчака новите хрумвания или новите явления, които непременно щяха да раздвижат застиналата проклетия. Бе си купил яхтата именно за да бяга с нея при непознатото. Да бяга от грубостта на делника в поезията на природата, от злите и завистливи колеги, попарващи устрема му към доброто, и от вечно хитруващите студенти, въобразяващи си, че лесно ще излъжат младия си преподавател — при светло забулените истини, които го очакваха. Тук, в морето, бе очаквал да зърне истинския лик на природата, в себе си да го намери — ту чрез съзерцателна всеотвореност на душата, ту с дръзкия устрем на невинната си вяра в теоретичните методи. И ето че още не бе разколебана тази му вяра, защото, застанал на прага на каютата, с омекнали от умората колене, той извика към кехлибарената вечност пред очите си: Хей, не си ти това! Още ли ще си играем на жмичка? А затичвайки в ситен крос към палубата, за да се раздвижи, вече се и насърчаваше с прастарото утешение: Още, разбира се! Играта продължава и ще продължава докрай, не, не докрай, до безкрай! От тебе ребусите, от нас химикалките и давай весело напред...

17

Запъхтяното му пристигане я вдигна от шезлонга и той я награби, но сякаш целуваше статуя.

— Нито стотинка не успя да изработи твоят бездарен съпруг, мило!

Вкоравените ѝ рамене го накараха повторно да се разкае, че бе я оставил сама, вместо да я включи в усилията си да оживи поне върху хартията тая гибелна безжизненост. Нежно я запобутва към дюшека.

— Ела да си починем! Не бой се, искам да кажа, от мен. Ела, всичко ще ти обясня, ще видиш, че няма нищо страшно.

Нямаше какво повече да ѝ обяснява, но трябваше да пъди тишината.

Тя като че ли изпадна в безсъзнание, толкова тежко стана тялото ѝ, докато я полагаше да легне. Подложи ръка под тила ѝ, не успя обаче да я привлече към себе си. Главата ѝ натисна мускула на ръката му с каменна тежест.

— Страх те е, нали? И мен ме е страх, мило, ужасно ме е страх. Но нали този страх вечно ни владее и горе. — Отгдето накъде пък „горе“, да не би да се намираха някъде долу, като в приказката за Долната земя и Горната?

Мъдрият професор очакваше и от инстинктите си да му подсказват нещичко. Свободната му ръка сама се смъкна по гърдите ѝ, отмина непримамена от тях и поиска да се скрие между бедрата ѝ, но те, студени и корави, не я допуснаха.

— Помниш ли, ти ми каза веднъж, че съм те бил отървал от страха? Когато те запитах не те ли е страх от яхтата, щом не знаеш да плуваш, ти ми каза, че по-рано винаги те е било страх, ей така, най-общо, от хората, от бъдещето, а сега при мен не. Помниш ли? — Тя вероятно не го слушаше, но то не угаси порива му. — Е, добре, това си е пак същият онзи страх, дето винаги си го носим и горе, непрекъснато, само че там ние му противопоставяме шум, деятелност, развлечения, алкохол, музика, та да го заглушаваме, а тук останахме насаме с него. Но нима ни е непознат? С какво толкова е по-нов или по-различен? Това си е пак извечният човешки страх от смъртта. Но я си спомни! Животното се бои само от реалната опасност, а детето, още щом осъзнае себе си като индивид, вече осъзнава и своята преходност. Индивид, разбираш ли? Само интелектът, който се усеща противопоставен на света, може така да се бои. Ама защо ти приказвам тия баналности, ти сама си ги знаеш! Исках да кажа, нека уважаваме този свой страх! Той ни е направил хора, той ни вдъхва потребността да познаем света, и мечтата ни дава, и способността да побеждаваме, доколкото изобщо побеждаваме нещо на тоя свят.

Тя най-после се размърда, но нищо от катедрения му оптимизъм не бе стигнало до нея, защото изхлипа:

— Страх ме е.

— Еее — сгуши я той под мишницата си. — Аз какво ти разправях досега? Не съм ти казвал да не те страх. Казах ти да уважаваш страха си, да го почиташ и да не му се боиш. — Усещаше, че говори нелепости, усещаше обаче, че му е необходимо да ги изрича. — От смъртта те е страх, мило момиче, нали, не от нещо друго, но нали тая същата, ама съвсем същата смърт ни чака и горе! — За трети път „горе“! — преброи онзи в него, който продължаваше да дебне в очакване на новите явления. — Само че виж колко сме по-щастливи, какъв късмет извадихме! Ние вървим към нея по един много, много по-интересен път, не по тривиалния, през умората, през болестите и остаряването. Тук няма автомобили да ни осакатят, няма рак, няма какво да ни направи грозни и немощни, и виещи от болка. Напротив, ставаме все по-млади, по-хубави! Знаеш ли, че когато се любим, жироскопът там май се върти по-бързо и затова така скокообразно... Впрочем сигурно затова и аз все отново и отново те желая, като по-млад, по-силен, с нова и нова обич.

— Искам те! — пошушна тя внезапно на мишницата му, но в тази тишина то прокълтя там като в пещера.

Щеше му се да не е в тесния смисъл на думата, още имаше нужда да заклина смъртта с лирика и формули, но тя повтори „Искам те!“ — а тялото ѝ недвусмислено го затърси. И не му остана друго, освен дълго и мъчително да разбужда в себе си онова, с което току-що бе се похвалил — питайки се едновременно коя всъщност го искаше сега и дали е прилично за една студентка

трета година така безцеремонно да принуждава мъжа. Толкова дълго и мъчително, че по някое време, навярно осъзнала отчаянието му, тя го блъсна от себе си, скочи над него и засмяна, разцелува задъханите му гърди. После взе полото си и енергично ги заизтрива от потта. Думите ѝ заотмерваха ритъма на масажа:

— Помниш ли как ни светеха зъбите в оная нощ? Сигурно това е било началото, сигурно целите сме светели така и сме напълнили всичко около нас със светлина. Нали ти сам казваше, че е възможно самите ние да сме предизвикали това явление! Не може да свърши лошо нещо, което започна с толкова светлина, нали, мили?

Той искаше да ѝ бъде признателен за утехата, но оня, мъдрият, пак се запита откъде у едно младо момиче такова умение да се справя с неуспелите мъже? Нима бе го излъгала, че е имала само трима в живота си?... Докато паметта ревниво му напомни, че в този обратен път, който така вдъхновено бе възхвалил, те отнасяха със себе си и вече натрупаното, придобитото, изживяното. Но докъде щяха да стигнат така? Щяха ли да се превърнат в деца, в бебета, в ембриони? Ембрион, пълен със знанията на зрелия мъж, ембрион професор по квантова механика, ембрион чудовище?....

— Не бъди тъжен, капитане! — рече тя накрая с поизчерпана радост и уморено се отпусна до него. — Недей, защото ти не знаеш колко тъжно умея да плача! — Попритисна се нежно, доверително и ето че очите ѝ наистина намокриха рамото му. — А знаеш ли одеде какво си помислих, когато ти... Е, нали ще ставам биоложка, защо да не си го помисля? Представих си, че се намираме в един голям, голям жълтък, а ние с теб сме клетка и сперматозоид, които сега се оплождат, и от тях ще разцъфти един нов живот, цяло ново човечество, някъде там из космоса, защото някой се е отчаял от човечеството и ни отнася на друго, по-хубаво място, за да го пресъздаде... Нали може да е и така, а?

Подобно видение наистина можеше да има само някое влюбено и самонадеяно момиче, не невротизираната, болнава жена, която кой знае кога бе избягала на яхтата му. Отвърна предпазливо, да не развали видението ѝ:

— Аз дори го вярвам, мило!

— Е, видя ли! — зарадва се тя с откровеното щастие на дете, в чиято приказка най-неочаквано са повярвали, а в следващия миг отново го изненада неприятно. Цялата се разпери, красиво и безсрамно, към жълтъка над тях. — Хайде, нарисуйвай ме така, ей така! После ще сложим картината в найлонов чувал и ще я хвърлим в морето. Да види Земята майката на бъдещото човечество, да си я има за спомен и назидание.

Почака да чуе отговора му, но професорът знаеше, че няма къде да хвърлят картината, и се мъчеше да си спомни дали не би се намерила на яхтата подходяща тръба, с която да направи нещо като малка ракета, за да пъкне в нея съобщението. Може би с барута от десетината сигнални патрона щеше да пробие гравитационната стена...

— Ставай, ставай, стига си се излежавал!

Той се изправи без желание, облече се. Имаше време за опита с ракетата, дори е по-добре да изчака, докато започнат да ги търсят, а момичето се нуждаеше сега от внимание. Неуспялата артистка май още вилнееше в нея, сигурно е могла да стане добра артистка с това си умение така внезапно да се превъплъщава от един в друг характер. Жалко, че не бе гледал филма ѝ!

Лениво обърна статива към дюшека. Погледът му се спасяваше от самоопияненото безсрамие на тялото ѝ при боите. Старият художник, който някога преподаваше на такива като него в кварталното читалище, им втъпяваше, че моделът сам налагал техниката. Хубава приказка, но това му налагаше сега да я гледа, а той се срамуваше. И защо? След като няколко пъти бе ѝ се заканвал да я рисува актово, осъзнал безсилието си пред портрета, защо тъкмо сега тялото ѝ не го привличаше? Заради неуспеха ли одеде, или обратното?

На един конгрес в чужбина се запозна с фотографа на известно илюстрирано списание, пиша по чашка заедно, момчето, интелигентно и забавно, не беше обикновен репортер. Показа му изключително интересни снимки — художествени търсения из вихровите движения на материята; имаше чудесни находки. След третата чаша измъкна и не по-малко великолепни актови снимки, а в разговора — като художник с художника, — защото така разговаряха тогава, между другото му каза, че никога не успявал да направи хубава снимка на жена, с която вече е спал.

— Облечи се и седни в шезлонга!

Сякаш я изтръгна от сън. Тя рипна засрамено, нахлузи полата, прикри гърдите си с мръсното поло и побягна към каютата. Но не беше му се разсърдила — новата пола и блузката говореха за старание да му се хареса.

— Трябваше нещо по-светличко, тая блуза...

Лилавото убиваше мургавината ѝ, която той — чак сега го забеляза — особено харесваше.

— Всичко си измачкал — напомни му тя.

Опита се да гледа само над якичката ѝ. Как да рисуваш тука, дявол да го вземе, като нямаше никакви сенки! В царството на сенките. Една легенда го нарича царство на сенките, друга твърди, че душите там нямали сенки, там, на отвъдния бряг на Лета, по чието течение плуваха сега.

— Дай полупрофил!

Алфа извърна глава, но силуетът пак не се очерта — от всички страни светлината имаше равна интензивност. И Леонардо да си... Рембранд пък хептен щеше да я закъса с неговите светлосенки! Трябваше да потърси онова, което извътре да раздвижи иконното безсенчие. А защо пък да не опита като икона?

— Право към мен! Ама не ме гледай така, хубаво се отпусни! Мисли си за нещо възвишено, за новото човечество си мисли!

Тя се усмихна като Богородица, отрекла се от вярата си. Я да я накара пак да се съблече! В тия нейни гърди имаше повече святост, отколкото сега в лицето ѝ. Нима тялото ѝ е по-малко чудо на природата от това, с което тя ги нападна така коварно? Леонардо защо не е рисувал актове, само анатомически скици? Не,

не е само до времето работата, единство на научното и художественото, дренки! Никога нямаше да стане що-годе свестен художник, и учен нямаше да стане, макар че с толкова овазии миналата година го направиха професор. Сега пък — миналата година! Хайде, съвземай се вече! И у Леонардо си е било чисто раздвоение. Дори той си е блъскал титаничната глава в него, все е бягал ту от едното, ту от другото, все не е смогвал да завърши изобретенията и картините си, колко от картините му са завършени? На пръсти се броят.

— Капитане, схващат ми се вратните жили — обади се Алфа. — Вратните и развратните.

— Не съм ти казвал да не се движиш — измърмори той разсеяно, но шегата ѝ все пак бе докоснала съзнанието му. — Хей, аз не те знам такава!

Тя очевидно се поразсърди, че не бе оценил играта ѝ с думите:

— Ти изобщо не ме знаеш.

— А казваше, че си имала само трима мъже...

— Трийсет.

— Какво трийсет?

— Мъжете. Толкова са.

Той не ѝ повярва, продължи да изостря върха на напоената четка в ръба на палитрата, подхвърли, колкото да не остави провокацията ѝ без отговор:

— Защо тогава ме излъга?

— Не е ли все едно дали са трима или трийсет?

Тонът ѝ — тя сякаш на себе си задаваше тоя въпрос — го накара вече да я погледне, но погледът му се уплаши от самовглъбената злоба на очите ѝ, потърси убежище в другото ѝ лице, чийто овал напираше да изплува из готовия иконно-златен грунд на платното.

— Иди свари чай! Ама силен, горчив, напълни термоса!

Алфа рипна от шезлонга и му остави облекчението да бъде истински насаме с нея. И като убождане болезнената и внезапна истина, че човекът е безпощадно сам пред праговете на познанието, дори когато е свързан с най-интимни връзки с другите човеци. Той стисна клепачи, стисна зъби, опитвайки се да забрави и двете — с прадревния човешки инстинкт да удавяме безплодните си въпроси в samozабвенна деятелност.

Лицето ѝ върху платното бързо се отърси от иконната си неподвижност, разигра се като дете, оставено за кратко без строгия контрол на намръщен родител. Пръскаше сенки и цветове наоколо, смееше се, плачеше, колко тъжно умееше да плаче! Беше младо, ласкаво, искрящо... Кривеше се с нервно разтреперани ноздри, ставаше измъчено, с кални ями по бузите, ужасяваше се от нещо си, после се размекваше в сладостна след любовна нега, за да се затвори пак така изненадващо, да страда и да търпи запъхтените му усилия над тялото ѝ...

Доизпълваше вече второто платно с едно от нейните лица, когато тя крадешком запристъпя по палубата с двулитровия термос в ръка. Зърна само по женски деформираните ѝ стъпала, видя ги в паметта си значително, уголемени, като на оная картина, която още не помнеше в какъв умопобъркан час бе

нарисувал, и рефлексивно обърна първото платно, облегатото на мачтата да съхне.

— Не бива ли да гледам?

— Налей чая и седни!

Тя се стараеше да прави всичко безшумно, но дори босите ѝ ходила мляскаха оглушително по дъските, докато тялото и се огъваше и навеждаше с толкова девича прелест, че той за минутка се захласна по него. И в новото ѝ лице, след няколко още целувки на четката, бликна ярко безименно щастие, чийто извор сякаш не лежеше другаде, а в самата младост на кожата. Той се самовъдоушеви:

— Ван Гог бил казал: Предпочитам да рисувам окото вместо една катедрала. А тия твои очи ще ме накарат сто катедрали да рисувам. Не се сърди, че бях груб одеде, ама като не съм никакъв художник! А за добрия портрет най-много пречи самият модел, мило. Той обърква художника, макар и неволно. Той иска да бъде представен по-хубав, по-благороден или пък, ако има самочувствие, да го нарисуваш иска какъвто си е, но в същото време да го оправдаеш, че е такъв. Така си е, не съм го аз измислил: моделът се оправдава, художникът обаче иска да обвинява...

— В какво ме обвиняваш? — попитаха тихичко втвърдилите ѝ се устни, но може би бяха се вкоравили пред горещината на чая, който дори парата си не успяваше да вдигне в този иконен въздух под лицето ѝ.

— Не те обвинявам, а ти цитирам какво съм чел за портретите. Когато някой не може нещо, цитира другите. Нали това правя и като професор.

Той поработи още няколко минути, преди да се обади пак:

— Големият портрет е познание и присъда, мило. Лоши са ония художници, които се отказват от ролята на обвинител, които ласкаят, раболепстват...

— В какво ме обвиняваш? — повтори тя и сега, като че ли очакваният отговор бе по-важен за нея отпреди.

— В това, че те обичам! — рече той и отвисоко пусна четката в гърненцето, плъсна палитрата до него. После седна на дюшека пред чашата с недимящия чай.

— Да надникна ли?

— Има много да се доработва.

Алфа стоя дълго зад статива и той не дочака реакцията ѝ.

— Сигурно се питаш сега такава ли си и защо съм те видял такава, но хората обикновено не се познават, даже инстинктивно предпочитат да не знаят нищо за себе си. Говорил съм с психиатри, много бил разпространен патологичният страх от огледалото, а това е показателно, нали?

Щеше още да философствува, но разбра, че се оправдава.

— Мен не ме е страх.

— Хубава си, затова. Па и закъде е една артистка без огледалото.

— Никаква артистка не съм! — сопна му се тя и се върна в шезлонга.

— Е, и аз не съм никакъв художник! В теорията на полето има така наречените ненаблюдаеми величини, а твоята душица, мила Алфичке, за мен е пълна с тях, та не бива много-много да ми придиряш.

— Нищо не съм казала — потвърди тя, че човекът, изглежда, все пак предпочита да си остане ненаблюдаема величина. — Портретът е хубав. Наистина!

Уверението ѝ прозвуча прекалено настойчиво, за да не го засегне. Мястото в душата му, където допреди минутка вилнееше образът ѝ, бе станало пещерно студено и празно, а в тая кънтяща кухня като отровен, газ нахлуваше една озъбена неприязън към модела, който, отказал да прилича на портрета си, преспокойно си пиеше чая.

— Не е реалистичен, не личи, че си имала трийсет мъже.

— Вярно е, не личи — съгласи се тя със същата заядливост.

Той се запъти да обърне към нея другия портрет — доста по-различен от втория, но се отказа.

— Наистина ли са трийсет?

Алфа прихна злорадо:

— От трийсет повече ли се ревнува, отколкото от трима? Ако знаех...

— Но защо трябваше да ме лъжеш?

— Ти в нищо ли не си ме излъгал? Флиртът винаги си е едно взаимно льготене, цяла надпревара кой повече да излъже.

— Аз пък си въобразявах, че нашето не е само флирт — изстина той пред внезапното им раздалечаване, тъкмо сега, когато прегръдката бе единственото им убежище.

— А какво друго може да бъде? Един банален опит да избягаш от себе си. Ти сам го каза веднъж, нали? — Явно се насилваше да го произнесе пренебрежително, подчертавайки равнодушието си със съсредоточено отливане от чая.

— Твоят трийсет и първи опит. Наистина трябва да ти е станало вече банално!

Той се отдръпна до самия релинг, а светлинната стена пред него се изправи като гигантско платно, върху което се разкривиха и заgrimасничиха множеството лица на жената зад гърба му. С какво толкова я разсърди тоя портрет? Отмъщаваше ли си за неумението му или чрез него той неволно бе ѝ открил нещо, което тя искаше сега да отрече, та да разсее някакви негови илюзии? Но не, за всичко друго можеше да бъде отричан портретът, само не че е нарисован без обич и вдъхновение, дори прекалено много обич има в него, та чак го разваляше. Кой знае, може пък и за вдъхновението, както и за любовта, да е нужно по-напред да си повярвал в една самоизмама.

Запита я гърбом, мъчейки се да потисне онова, което още настояваше да я мрази:

— Много ли ти се ще да се скараме?

— Ти искаш да се караме — остро го простреля, отговорът ѝ. — Не е ли възможно да си казваме истините и без кавга?

Той се обърна, избъбри безпомощно, в детинска самозащита:

— Ама за какви истини говориш! Какви истини са тия твои трийсет мъже! А и ти ме излъга, нали?

Тя отново вдигна чаената чаша с вбесяващо усмихнати гънчици над устната си.

— И да не са трийсет... не са и трима. Само не ме карай сега да ги броя!

Като че ли окончателно намразваше тая жена в шезлонга, който като трон — допълнително я отделяше от него.

— И кога успя да ги натрупаш толкова?

— Вторият и третият са трудните, останалите идват лесно — отвърна тя с предишната усмивчица, а зад признанието ѝ лежах не само подсещането, че той е в числото на лесните, но и действително повече мъже, отколкото бе му съобщила в началото.

Краката му леко потрепераха, докато клякаше край термоса, и ръцете му трепераха, когато си наливаше още чай. Изправи се бавно, бе препълнил чашата, и с тежка, зиморничава умора я отнесе на кърмата.

Постави чашата на самия ѝ край, седна край нея и повеси крака под релинга над бронзирано зеления мъртъв гребен винт. Вместо да се наливаше с тоя гъст като отрова чай, щеше да е по-добре да легне в каютата и да спи, да спи, докато се събуди в друго време и сам, все едно кога и къде, но се налагаше да будуват пред тая неизвестност. А защо — след като тя вече не го плашеше?

Бе опрял чело на тръбата на релинга, със затворени очи, в очакване чаят да изстине, и не ги отвори, когато чу шляпането на боси крака зад себе си. Унесът му беше още твърде дълбок.

— Слушай! — ливна над главата му разпенената ярост на някаква съпруга-простачка. — Ако това ми е най-големият грях, ако това толкова... Ще ти кажа, щом настояваш. Имаше такъв период. Но ти си виновен за него, само ти! Щото, когато и ти ме прогони, аз хукнах като ослепяла насам-нататък. Може да е било от отчаяние, или да си доказвам, че не съм жена за отхвърляне, или да те забравя, или дявол знае какво. Слава богу, не трая дълго, защото се намразих. И тебе намразих. И още те мразя. Чуваш ли, мразя те! Мразя те!

Последния си вик тя избълва на срички и така силно, че гръмналите му уши пропуснаха шума на отдалечаването ѝ, със закъснение доловиха нейното отсъствие.

Заповяда си великодушие — щом бе хлътнал в неблагоприятното да подпише брачния договор в бордовата книга, налагаше се да изтърпи някоя и друга младоженска кавга. Но никога не бе му и хрумвало, че е възможно някой да го мрази. А сигурно е имало и още има. Ония анонимни обаждания по телефона, когато така бързо стана професор, па и след това... Псувах го на майка, наричаха го бездарник и леке — той лековерно ги отминаваше като вулгарни прояви на завистта. Защото действителната му вина лежеше години по-рано, когато отстъпи пред настояванията на професора си да участва във фалшивия конкурс за асистентското място, знаейки предварително, че то е за него отредено. Беше си недвусмислен заговор срещу Зетов, безспорния физик на

последните три випуска. Докато той представляваше само един многознайко, симпатично вундеркиндче, което заслепяваше непроницателните с разнопосочните си дарби. Единствено професора сигурно не бе заблудил, професорът от Зетов се боеше, не от него, затова си го избра и за протеже по тая тъжна за университета традиция професорите да посочват за свои приемници по-безплодни от себе си хора, които да не заличат техните бледи следи.

Но трябваше ли и тогава да се чувствава толкова виновен? Все едно, на тази катедра щеше да застане друг, не Зетов. Дори с цената на по-добри условия професорът щеше да го отстрани от факултета. Което и стори, като го изпрати в чужбина, в международните центрове, където единствено е възможно днес да се прави голяма физика. Така и в двата случая съхрани маската си на покровител.

Не, Зетов също нямаше основание да го мрази. Редките им срещи си оставаха изпълнени с доста сърдечна колегиалност и ако някой би могъл да бъде обвинен в притворство, това беше самият той, защото продължи да се състезава с него. Зетов имаше респектираци трудове, имаше си удовлетворението да бъде уважаван член на колектив с международен авторитет и не се нуждаеше от боришкането за евтина популярност, в което той се бе самовъвлякъл.

Така си беше — но защо го осъзнаваше чак сега? От мига, когато „спечели“ конкурса, той продължи вече истински да се състезава с него, за да докаже и на себе си, че действително е заслужил катедрата. Той воюваше не в науката, не в лабораторията, а там, където действително щеше да победи — в душите на студентите и с броя на книгите. А в постоянното си старание да изглежда друг в очите на хората сигурно бе забравил кое в него е истинското. Тия мъчителни упражнения по гражданска доблест, по доброта и красноречие не му бяха чак толкова необходими, за да стане любим преподавател, с тях заличаваше навярно спомена за своето мижитурство.

У всеки амбициозен светец плаче некадърният грешник. Но нима все пак не беше нужен, на студентите поне, именно такъв — предрешен, след като сам не знаеше вече какъв е истински и дали от истинското в него обществото би имало някаква полза? Ако стърчеше сега самичък в това светлинно кълбо, ако нямаше пред кого да се преструва на храбър, на умен и вярващ в добрия изход, ако разрешеше на червея в гърдите си да се гърчи от ужас пред непонятното, щеше ли да е по-достойно за човека? Та нали от тоя ужас бе изплувала у Алфа и омразата като краен продукт на всяка принудителна равносметка — трябва някого да намразиш, за да не зачеркнеш себе си. Не, не биваше да я оставя сама с тоя злополучен портрет, който бе я накарал да се види измамница... И въпреки уж сполучилия опит да отхвърли още веднъж вините си, той се повлече към нея като прегърбен от грехове, босоног божигробски пилигрим.

Алфа спеше. Проснала се без завивка на дюшека, изтощена може би от равносметки и омрази, тя бе отнесла в съня си и страданието. Пресните му следи още държахха скулите ѝ вкоравени, стичаха се в хлътналите улейчета около устата, пулсираха в ямичките на отметната шия.

Обиден от неочакваното ѝ заспиване, той се почувства окончателно отблъснат, а би трябвало да се зарадва — то потвърждаваше, че конфликтът ѝ с него не е толкова дълбок. Разумното бе да я събуди или да я пренесе в лодката — за какво толкова грижливо я зарежда, но предпочете да остане край нея. Привлече едно леко одеялце и легна предпазливо, с предпазливо покълващата надежда, че омразата ѝ все пак не е била истинска. Та нали преди няколко часа бе го обичала със същото вдъхновение, с каквото той рисува портретите ѝ! Или всъщност отдавна е угаснала, а обратно течащото време също бе я пренесло през някакъв някогашен час, когато тя е имала нужда да го мрази.

Алфа се обърна, почти сладострастно праметна ръка през гърдите му. Кого ли прегръщаше сега? Пошушна ѝ:

— Събудих ли те? — и дооправи одеялото зад гърба ѝ.

— Мъничко.

— Извинявай, но трябва да съм до теб, та ако стане нещо.

— Знам, капитане, ти ще ме спасиш.

Каза го сънливо — нежно, а му се стори подигравка.

— Добър плувец съм и мога да спася човек... при нормални условия. Още ли ми се сърдиш?

Доразбудена, тя прибра ръката си, сякаш да прецени дали не бе сбъркала с импулсивната прегръдка.

— За какво?

— Ти си права. Аз наистина не съм това, което изглеждам. И непрекъснато лъжа хората. А най-много ги лъжа от катедрата — отвърна той, загледан в светлинния облак над яхтата, макар да знаеше, че зад него няма никакъв всевластен да опрощава изповедник.

Алфа издиша треперливо, като при вътрешен смях.

— Видя ли, че апостол Павел е прав! Човекът е една голяма лъжа. — И весело върна ръката си на гърдите му.

— Алфа, аз убих едно дете!

— А аз две! — притисна се тя към хълбока му.

— Как две?

— Два аборта имам.

— Това е друго — пообърка се той. — Не, това е друго. Слушай, искам да ти го разкажа, никому досега не съм го казвал!

Алфа още по-уютно се донамести край него, а дланта ѝ майчински легна на бузата му. Изглежда, не бе му повярвала.

— Бях още студент. Минавах веднъж край канала, долу под факултета, имаше там едни тръби над него, от парно ли, водопроводни ли, отдавна ги няма вече. Три деца балансираха тогава по тях и правеха разни маймунджилъци, пък мен тоя семействър ме друсаше една доста силна невроза, от прозорец не можех да погледна надолу, без да ми се завие свят. Ако видех дете на висок балкон или човек на някой покрив да си оправя антената, всичко в мен се разтреперваше. И тогава така. Викнах им да се махат оттам, а едното, стресна ли се, не знам какво стана, май че само се обърна да ми се изплези, но загуби равновесие, подхлъзна

се и падна точно във водата. Аз обезумях просто обезумях! Закресях за помощ, а хора никакви, беше рано следобед. Презглава се изпързалих надолу, до самата вода, целият бях се изпожулил, но тогава не знаех да плувам и... не посмях. Водата преобръщаше детето съвсем близо до брега, па и каналът е тесен, знаеш го, макар тогава да беше придошъл. Трябваше просто да изтичам десетина метра по-надолу, да нагазя в плиткото и да го пресрещна, но нали ти казвам, съвсем си бях изгубил ума, само крещях и плачех. А те така и направиха, първият, който дойде, нагази и го хвана, но беше късно. От „Бърза помощ“ казаха, че сигурно си е ударило главата в цимента при падането. Но това пък трябва да е било благоприятно, да не нагълта така бързо вода, ако е изпаднало в безсъзнание. Значи няколко минути по-рано да бяхме го извадили... Не знам, аз поне така си мисля. И все това си мисля. Толкова години оттогава, а тоя кошмар... Още не мога да застана край река, без да не видя и дете в нея. Записах се веднага в плувни курсове и никога нищо не съм правил с такова отчаяно усърдие. По-късно изкарах и курсове за спасители, и скокове от кула тренирах, и тая яхта, и всичко... Само и само да побежда тоя свой мижитурски страх от водата.

Той млъкна, почти така отмаял, както след самата случка, но още прослушваше думите си, за да чуе дали правдиво бе я разказал, или неволно се е обаждала в тях и оная коварна себичност, която винаги и за всичко се самооневинява.

Извърна глава чак когато усети тежестта на женската ръка върху гърдите си. Алфа отново бе заспала, без да му даде прошка. Той поиска да се възмути, но изведнъж сам рухна в себе си от нещо още по-чудовищно: рухна пред собственото си заспиване, връхлетяло го като упойката на операционна маса. Сякаш самото време се стовари с водопаден удар върху му, зашемети го и го понесе нанякъде в непрозирно мътния си порой. Той смогна още да си помисли, че може да е и към смъртта, но и тя вече не го плашеше.

18

Събуди го удар в стъпалото. Той се надигна, ослепял от внезапен лъч, но същата тежка и мътна светлина не позволи на съзнанието му да прогледне. Дланта му бе потънала в податлива материя.

— Хей!

Повторният ритник улучи пръстите на крака му и той се сгърчи на дюшека.

— Ставай!

Така го събуждаше някога един от старите войници, когато биваше дневален — малограмотно садистче, което искаше постоянно да тържествува над първенеца от математическата гимназия и шампион в международната юношеска олимпиада по физика. Той политна да застане „мирно“, обаче пръстите на левия му крак огънаха с протестната си болка чак коляното. И го събудиха.

Пред него не се хилеше старият войник с рижавокафявите, сякаш винаги мръсни мустаци. В дебнештата стойка на лейтенантче, готово да изреве следващата си заповед, пред него стоеше двајсетинагодишно момиче —

разрошено, в омачкана лилава блуза, в размъкната пола. Зад гърба му, нарисувана върху осветена декоративна стена, минаваше бялата линия на корабен релинг.

Той рефлексивно извърна глава, сторило му се, че някой го напада изотзад. Нямахше никой. Бели дъски, опрели в същия нарисуван релинг — тясно сценично пространство, изобразяващо палуба на малко корабче. В средата му стърчеше мачта, над реята ѝ червен сигнален фенер анемично се напъваше срещу хилядите херца, на невидимия прожектор. Статив, картини някакви, зиналата тишина на огромен празен салон.

Непознатата чакаше нещо от него, но той не знаеше каква реплика е длъжен да произнесе. А нямаше кой друг да го е ритнал така, освен тия платненки на босите ѝ крака. Пак ли оня проклет сън, който упорито го измъчваше дълго след като защити дисертацията си! Пак ли го избутваха внезапно на някакъв подиум, а той щръкваше онемял пред препълнената зала?

— Кой си ти? — прогърмя с театрален драматизъм гласът на артистката.

Промълви името си и добави, че е доцент по физика, надявайки се общественото му положение да го защити пред непонятната гавра. Момичето реагира почти като стария войник.

— Мръсник! Какво си правил с мен?

Не за пръв път се сблъскваше с неверието на хора, които заради младостта му отказваха да повярват, че наистина е доцент, но тук недоразумението придобиваше чудовищни размери.

— Какво съм направил?

— Ти ще кажеш! Хайде! — Очите на момичето се доналяха с кръв. — Свиня такава!

— Но моля ви! Аз...

— Няма какво да се молиш! Казвай как се излиза от тука!

Той безпомощно се огледа, очаквайки и нов удар. В прожекторния кръг, откъснал декоративната палуба от околното пространство, нямаше дори сянка или по-тъмно петно някъде. Плътната светлинна завеса го затваряше като в кълбо заедно с това съвсем не артистично освирепяло същество.

— Но аз не знам къде сме! — извика той, двойно повече ужасен от внезапно усетените празнини в паметта си. Също както на подиума пред сънуваната непозната аудитория.

Ръката му, потърсила носната кърпа, бръкна в празното. Непознат пуловер заби със студени тръпки в кожата му старата си прежда. Надолу се спускаха също непознати джинси от грубо сиво кадифе. Смъкнатият цип зееше озъбен и той светкавично събра пръстите си пред него. Нима отново бяха му погостили онзи пиански номер от студентските години и отново цвилят от възторг в просташките си компании?

— Повярвайте ми, аз...

— Стига се прави на идиот!

— Ама отгде накъде разговаряте така с мен! — Възмущението му изхлипа като проплакване. — Коя сте вие изобщо?

Тя се дръпна на полукрачка, присви към него необикновено тъмни, свирепо бляскави очи. Имаше чувството, че мъчението трае вече часове, а нито се събуждаше, нито някой идеше на помощ. Би трябвало може би сам да я нападне, да ѝ лепне един шамар, та всичко да застане най-после на мястото си, но той никога не бе посягал да удари жена. Единствената, която предизвикваше понякога у него такова желание, бе собствената му млада съпруга с детинските си глезотии и капризи. Непознатата обаче, изглежда, прецени най-после, че той стреснат мухльо едва ли ще е способен да направи това, в което го обвиняваше, и неверието ѝ поомекна

— Слушайте, вие наистина ли не знаете къде сте?

— Нали Ви казах!

— И никога не сте виждали, това тук наоколо? — замахна тя към висящия напред светлината декор.

— Никога, повярвайте ми! Аз не разбирам... Нещо е станало с мен, главата ми бучи, замаян съм. В безсъзнание ли съм бил? Нали вие ме... — понечи да каже „ритнахте“, а рече: — събудихте?

— Седнете! — заповядаха му по-спокойно, но си беше заповед.

Нямаше друго място за сядане, освен голия надуваем дюшек, откъдето бе го вдигнал ритникът — платнения шезлонг момичето запазваше за себе си. Край дюшека бе разположена покривка с мръсни чаши за кафе, за чай и вино, чинийки е изсъхнали остатъци от храна. То се наведе над нея, при което блузата се поотвори и той зърна мургавите склонове на хубави, млади гърди, но те само го накараха повторно да усети собствената си голота под чуждия пуловер.

— Казах ви да седнете!

Внимателно подгъна крак, улучи ръба на дюшека.

Пръстите му се обадиха с тръпнеща болка. Взела двете чаши едновременно, непознатата миришеше ту едната, ту другата, оглеждаше ги.

— Нещо да сте слагали вътре?

— Какво да съм слагал? Нали ви казах!

Тя продължи да изследва с носа си цялата трапеза.

— Да сме пушили нещо?

— Аз не пуша. Кажете... Ако вие знаете, кажете къде се намираме, моля ви!

— Сам виждате! На някаква яхта — отвърна тя, вторачила се в утайката на кафето, сякаш четеше там бъдещето му.

Едва ли друг отговор би го озадачил повече, макар декорът, всред който се намираха, наистина да приличаше на голяма яхта.

— Значи вие сте сигурен, че ние с вас не сме пили нищо подозрително, не сме пушили...

— Ама аз изобщо не ви познавам!

Тя завърши разследването си, отпусна се в шезлонга, не забеляза вдигналата се над бедрата ѝ пола. Погледът му панически литна към остъкления преден край на каютата, който все така призрачно нереален се извисяваше над тях. Зад стъклото на кабината зееше същата мистична пустота.

— Къде ви е паспортът?

— Тези дрехи не са мои, не знам.

— Че кой тогава ще го е направил?

— Но какво е станало?

— Глупак! — изригна непознатата, а очите ѝ пак се обагриха в малиновочервено и бяха май единственото нещо тук, способно да мени цвета си.

— Нали ти казах, намираме се на някаква яхта и аз... Някой се е гаврил с мен!

Викът ѝ не беше повече обвинение към него, но той се вцепени. Значи този път бяха решили да провалят и университетската му кариера.

— Студентка ли сте?

— Първа година.

Измеренията на заговора го вдигнаха решително от дюшека.

— Може ли да огледам?

— Никой няма, разбира се.

Той разкриви лице, стъпил на ритнатите си пръсти, погледна за обувки — никъде по палубата нямаше обувки, и закуца край релинга да търси входа на каютата, очаквайки всеки миг да го застигне нова заповед.

Нищо не го спря, освен някаква моторна помпа, чийто маркуч влизаше в полуотворената врата на малка тоалетна. Помпеното устройство явно заместваше нефункциониращите ѝ механизми, но доколкото отвъд релинга нито се виждаше, нито се чуваше море, то бе разбираемо. Той се огледа, защото нуждата му да я използва стана нетърпима, а вътре си спомни, че бе се събудил с разтворени панталони — разтворени пак от неизвестните похитители, да го zlepоставят. После премести пусковата ръчка на помпата, подскочи от взривния грохот и върна лостчето.

Студентката мигом дотърча и той виновно посочи непрозрачния пластмасов чувал, който мърдаше оживял от нахлулата в него вода.

— Уф! — въздъхна тя. — Ама че шум!

— Извинявайте!

Думата също изгърмя в ушите му, пръснала се под тежестта на необикновената тишина.

— Разбрахте ли нещо?

— Не, аз...

Тя тръгна покрай каютната стена към кърмата. Навярно искаше заедно с него да повтори търсенето.

— Навсякъде гледах. А най-странното е, че висим във въздуха.

— Как висим?

— И витлото, и то.

— Винтът — поправи я той. — Гребният винт ли? — и едва по-късно, вече наведен над задния релинг, щеше да се запита откъде му е хрумнало да я поправа, като нищо не разбираше от моторни яhti.

Изпод силно скосената кърма наистина се подаваха стоманените лопати на могъщ гребен винт. А подпори никъде не се виждаха. Надолу се простираше

същата гъста, сякаш зърниста светлина. Не, не беше най-странното, че висят във въздуха, още по-объркващо бе, че гледката му се стори позната и не го изплаши.

— Приготвили са ни дори лодка. Всичко има в нея, а не сме в морето. Пак подигравка някаква!

— Къде сме тогава?

В нито една от посоките не прозираше какъвто и да било ориентир. Цялата яхта — нищо не хвърляше сенки по нея, дори около момичето нямаше и следа от сянка по белите дъски — продължаваше да виси сякаш безплътна в центъра на светлинното кълбо. Виждаше ли човек изобщо сенки в сънищата си?

— Вие рисувате ли? — остави го тя сам да си отговори на въпроса къде се намират.

Той се дообърка.

— Само така, любителски.

— Аха!

— Защо? Ааа, там имаше статив! Не е мой.

— Кой тогава ме е рисувал?

— Вас? Не, не! Повярвайте ми, аз портрети не мога забавлявам се с разни измислени видения. — И пак се изплаши. — Нещо неприлично ли?

— По-неприлично от това!... — избухна отново студентката, но с отслабнала ярост.

— Вие също ли така се събудихте?

— До вас лежах.

Каза го почти с омерзение и той побягна към отворената врата на каютата. Още от прага съгледа под масата чифт мъжки маратонки и купчинка изписани листа край термосовата кана. Химикалката затискаше листа в приковаващ диагонал.

— Някакви научни записки — поясни зад гърба му студентката, явно огледала всичко, докато той бе спал. — Нищо не им разбрах.

— Не сте ли физичка?

Този въпрос отдавна напираше в него, за да доочертае границите на инсценирания скандал.

Тя отвърна, че е биоложка, но то вече не го интересуваше, защото отдалеч позна почерка си. Залитна към масата, стъпи лошо, почти извика.

— Какво ви е?

— Кракът нещо... — седна той на табуретката, отмалял от болката и непонятното, което с нова сила изригва пред очите му още с първите редове на записките.

— Прощавайте!

— Знаете ли... Ще ви помоля, ако може, оставете ме малко сам, а?

Тя посрещна молбата му с нов изпитателен поглед, увери се може би, че няма къде да избяга, връцна се на прага и изчезна в безсенчието.

Някой доста усърдно бе кощунствал чрез неговия почерк с цялата физика — дивотии, представящи се за научни размишления! Омешали в спекулациите си цял куп почтени теории и хипотези, те настояваха, че ги потвърждавали разни

смехотворни опити с книги, с чинии и жироскопи. Ония, ако наистина са се гаврили със студентката, не бяха пощадили и неговата душа. Сигурно са си послужили и с някакви инжекции — чел бе за такива, — които отслабват волята, засилват внушаемостта. Как иначе тези нелепости ще се наслагват без съпротива в мозъка му, ще му се струват дори познати? Така посрещаше човек абсурдите само в съня си. Или когато вече е обезчувствен от тях.

Светлината, спуснала се като кехлибарена завеса пред вратата, изглеждаше точно такава, каквато бе описана в началото на записките. Той я погледна, усъмнил се вече и в способността си да възприема реалностите, но все пак се реши да изкачи стълбицата към командната кабина. И тук нищо не го стресна: нито таблото с множеството уреди — то му напомни пилотска кабина, — нито закованата в немислима за геомагнитното поле компасна стрелка, нито жироскопът, който, вместо да спи в мистичната неподвижност на яхтата, с приветствено усърдие се завъртя, щом го приближи. И това го имаше в записките, лежеше, кой знае как, но сякаш по-отдавна, и в паметта му!

Закуцука навън без каквито и да било опити да размишлява, поспря се само за да се запита кое се наричаше ляв борд, кое десен и още с първото си навеждане към релинга откри неестествено залепената за бордовата стена, само с ръба си, металическа чиния. Случайността ли бе го довела точно над нея? Не, чинията спокойно се намести сред останалите абсурди и също не предизвика съпротива в сетивата му; те твърдяха, че им е стара познайница.

Върна се в каютата, окончателно смазан от лавината непонятности. Рефлексите му на изследовател обаче го потеглиха обратно към записките. Той вяло се опита да вразуми тия свои рефлекси, разправяйки им, че е недостойно за един доцент да се занимава с подобни неща, че не им се полагат младежките лудувания, особено откакто академикът бе му подметнал, че се кани да се оттегли от професорската дейност и ще настоява да дадат катедрата на него. Въпреки това те отправиха ръката му към малката ниша между вградените шкафове, защото там имаше книги, а в записките бе писано и за опит с книга.

Прииска му се да падне заедно с книгата, в пълно безсъзнание да падне, но само седна отново на табуретката. Със сензационно едър шрифт на корицата бе изписано неговото име. Никаква сила обаче не бе вече в състояние да го накара да отвори тази книга, защото уплахата му бе се съживила — вече не уплаха, а смъртният ужас, че написаното в нея ще му се стори точно така познато, като и залепената за борда чиния.

— Хей, как ви беше името? — студентката бе застанала край вратата с някакво ново лице. — Тази книга ваша ли е?

Слепият му бунт блъсна книгата по плота на масата, събори записките, разпиля ги между масата и кревата. Тя притича да ги събере.

— Не казахте ли одеде, че така се казвате?

Дори настойчивият поглед на необикновено тъмните ѝ очи не успя да го раздвижи.

— Аз май съм ви чувала. Пък може и да съм ви виждала, не знам. Една приятелка, тя е физичка, ми разправяше, че имало един млад професор... Всичките там били влюбени в него.

— Моля ви! — най-после изкрещя той. — Само не ме изкарвайте и сексуален маниак, моля ви! Оставете ме!

Тя сърдито плюсна на масата пред него друга книга.

— Добре! Ама прочетете и това! Прочетете да видите! А яхтата значи е ваша!

И с тържествуващ гняв напусна каютата.

19

Нуждата от помощ скоро го изведе на палубата. Някой трябваше да му подсказе нещичко, да му предложи отправна точка за по-разумно мислене, а друг на тази призрачна яхта нямаше.

— Вие ли сте писали това в дневника?

Студентката лежеше в шезлонга още сърдита заради изгонването.

— Ако вие сте писали останалото.

— Почеркът прилича на моя.

— Ама пак ще кажете, че нищо не помните, нали?

— Пак ще го кажа. Та аз съм женен! И никога не бих си позволил такова нещо! — дообясни той на първата и усмивка, която, изглежда, означаваше: Е, жена ти тогава ще ти отмъсти и заради мен!

— А аз мога да си го позволя, така ли? — озъби се студентката.

— Не исках да кажа това.

— Съветвам ви повече да не казвате неща, които не искате да казвате.

— Слушайте, ние с вас все пак...

Все пак яхтата е ваша, нали?

Тя сигурно имаше същото право на обяснение, но не схващаше ли това проклето момиче, че заедно трябваше да търсят обясненията! Сетил се за документите •на яхтата, той откри при тях собствения си паспорт, удостоверение за капитанска правоспособност за моторни яхти до еди-колко си тона, постоянно разрешително за излизане в открито море. Всички документи бяха издадени на негово име, носеха неговия подпис и някакви фантастични дати, лежащи в бъдещето. На снимките изглеждаше по-възрастен, но несъмнено бе той. Нима наистина трябваше да приеме смешното твърдение в записките, че времето ги връщало назад?

— Принавате, че сте ме отвлекли, нали?

— Ама за какъв дявол сте ми! — избухна той наред колебанията си дали да й каже за документите.

— В корабния дневник, който държите, драги ми доценте, стои вашето име като собственик! — съобщи му тя нещо, което той вече знаеше, но отказът й да разговарят разумно озлоби и него.

— На вас, ако ви се е прищяло да бъдете отвличана...

Тя скочи от шезлонга, прекатури го.

— Я го повторете!

И той побърза да ѝ обърне гръб, върна се на кърмата.

— Такива... такива мазни като вас знаете ли колко са ми противни! — изкрещя подире му студентката.

Чак раменете му потрепериха от обидата. Та студентите го обичаха, а младежта не греши в преценките си, какво си въобразяваше тая простачка?

Седна в единия край на кърмата, защото каютата го плашеше с удушливите си загадки. Облегна гръб на релинга и се опита да възстанови чувството си за време, но обидата го застави да продължи мисловните си речи в своя защита. И пак не усети появата на противното същество, цъфнало пред него, както изобщо бе се пръкнало в живота му.

— Ало, доцентът, измислихте ли нещо?

— Като го измисля, сам ще дойда.

— Не се сърдете, не исках това да кажа!

— Тогавя следвайте собствените си съвети.

Тя дълго мълча, така че той все пак вдигна поглед към нея. Посрещна го изненадващо мила усмивка с някакви палави гънчици вляво над устната.

— Исках да кажа: такива, дете всички се влюбват в тях. Напатила съм се от такива. Но съгласете се, като си помисли човек, ако всичко това е вярно, може и вие, нали, в това състояние...

— Какво аз?

— Може вие да сте се гаврили с мен.

— Не почвайте пак, моля ви!

— В съда всичко ще се разбере! — рече тя по-скоро с някакво сладострастно любопитство, отколкото в истинска закана, но обвинението ѝ беше прекалено гнусно за неговото морално самочувствие.

— Махайте се от тука, чувате ли! Веднага се махайте!

Тъпанчетата му изпукаха от вика и заглъхнаха. А тя само надменно завъртя полата си и влезе в каютата. За да довтаса отново след десетина минути, премятайки демонстративно дълъг кухненски нож.

— Какво, ще разговаряме ли сега?

Той скочи на крака, но релингът не му позволи да се дръпне още назад.

— Не си играйте!

— Ще ви заколя, ей! — вдигна тя ножа, а веднага след това изпищя.

Писькът ѝ, дълъг и пронизителен, съпроводи падането му, сякаш го издаваше собственото му тяло в предсмъртния си миг. Тръбата на релинга като че ли сама бе се забила под кръста му, превъртя го над себе си и го обърна надолу с главата. Тилът му глухо издумка в бордовата стена.

Точно така я усещаше в началото: отделена от тялото, главата му сама полетя нанякъде. Той замаха ръце, пръстите му болезнено изтропаха в нещо кораво и гладко, опитваха да се забият в него. Тялото му, останало някъде там горе, все още викаше и крещеше, докато той най-последно прогледна в пожарните отблясъци пред очите си. Падането стана осезателно бавно, а ноктите му

допълнително го забавяха с конвулсивни дращения по бялата стена. Сякаш бе скочил в дълбока, топла вода, чиито пластове оказваха своята съпротива. Не за пръв път бе скачал така и не само от кулата на плажа. А и стената се напипваше като хлъзгавия цимент на плувен басейн. Окопитил се, той залепи длани в нея, сви крака и успя да се обърне, без да напуска спасителната ѝ близост. Викна:

— В трюма има въже.

То се запуска неочаквано бързо над него — малката пакостница и сама бе се сетила къде са въжетата. Безпокоеше го само още възможността да се хлъзне под извивката на корпуса, към кила, и да се отдалечи, но въжето се залюля току над челото му и той го улови.

— Навийте го на тръбата!

Изкачването беше лесно. Босите му ходила залепваха по стената, но горе студентката в бурно престараване го хвана под мишниците, силно го дръпна към себе си, загуби равновесие, падна на гръб, а той се стовари върху нея.

— Божичко, божичко, какво щях да направя! — зарева тя, като хапеше врата му с обезумели целувки.

Той натисна раменете ѝ, откъсна се от прегръдката, разтреперан от умората и паниката, с парещи от въжето длани. Малката се гърчеше в епилептично разкаяние и за миг го изкуши също да я ритне.

— Хайде стига! Нищо нямаше да стане, стига, ви казвам!

Хвана я за тънката китка и грубиянски я вдигна от дъските, защото нервните ѝ гърчове се силеха да му напомнят нещо, което сякаш някога бе преживял, а искаше да забрави. Студентката обаче не се задържа на краката си и той я подхвана през кръста, поведе я към каютата, питайки се злорадо къде е останал целият ѝ досегашен курназлък. А вече на прага ръката му се заизпълва с топлината на безпомощното кръстче и с мъничко бащинска грижовност.

Положи момичето върху леглото, напълни чашата от термосовата кана, която стърчеше в ложето си на масата, натика стъкления ръб между тия розово мургави устни, които в своята страдалческа отпуснатост изглеждаха сега привлекателно нежни.

То лакомо изгълта водата и веднага разпери към него бляскаво мокри очи — с толкова бързо въздействие на водата досега не бе се сблъсквал.

— Ама аз се шегувах! Как можахте да си помислите?

— Нищо не съм си помислил.

— Чакайте! — улови то ръката му. — Не ме оставяйте, моля ви!

Същинско дете си беше и го доизпълни с бащинско всеопрощение.

— Какво? Ще преговаряме ли сега?

— Отгде да знам, че сте такъв страхливец. Пък аз си падам малко артистка.

Той изтръгна ръката си от нейната, но момичето скочи подире му.

— Не ме слушайте какво приказвам, чакайте! Така съм объркана самата! Седнете тука, до мен седнете, моля ви!

Той приседна на половин метър от нея, но тя все пак достигна ръката му, издърпа я към гърдите си и легна отново на възглавницата.

— Кажете, че ми прощавате.

— Добре де, прощавам ви.

— Не така, искрено! И ме погалете! Погалете ме, иначе няма да престана да плача. — И тя наистина вдигна ръката му към бузата си.

— Доста сте претенциозна!

Дланта му настояваше да се разнежи от хладната гладка кожа, очите ѝ обаче продължиха да го смущават. Това момиче имаше очи като пръстена на жена му — много едър, много тъмен аметист. Купи ѝ го за годишнината от сватбата, а бе го харесал заради странния му блясък, в чиято кафяво мораво глъбина сякаш лежеше някакво страдание. Но като че ли и друг път бе срещал такива очи, и не толкова отдавна.

— Прав сте, аз съм един съвсем изпортен човек! — рече студентката, а страдалческият огън на аметистовите ириси се обгради от венец нови диамантено зърнести сълзи.

— Е, чак изпортена! — възрази той, но бе склонен да ѝ вярва, защото все по-силно му се струваше, че вече си е патил от някаква такава жена. — Ще ми позволите ли сега да запиша нещичко ей там? Няма да излизам от каютата.

Тя още притискаше ръката му към бузата си и му беше неудобно да я дръпне.

— Какво ще пишете?

— Трябва да опиша падането си. Не заради, вас, не бойте се! Беше много особено падане и като че ли потвърждава ония там наблюдения.

— Значи вярвате на записките, така ли? — пак се изплаши момичето и махна ръката му от себе си. — Но тогава значи и онова в бордовия дневник може да е вярно!

Той побърза да се изправи с облекчение от възвърнатата свобода.

— Не знам. Знам само, че като добросъвестен учен... Искате ли да сваря кафе, видях в шкафа. Ако сте гладна, има там разни работи.

— Не, не, може да е отровно!

— А! Кому е притрябвало да ни трови?

— Може да има нещо друго. Нали и двамата сме като упоени, нищо не помним? Или смятате, че онова там, за времето, също е вярно?

Очите ѝ сякаш знаеха повече от него и той се обезпокои от това тяхно знаене.

— Употребявали ли сте опиати?

Момичето така настръхна, че нямаше нужда да отговаря.

— Одеве много вещо душехте чашите. Не крийте нищо от мен, чувате ли! Трябва да разберем тази мистерия.

— Само веднъж — призна си студентката след кратко колебание. — От любопитство.

— Доста опасно любопитство!

— Знам. Бях много отчаяна.

— От какво?

— Това не ви засяга.

— Сега всичко ме засяга, девойче — изрече той внушително от висотата на доцентството си. — И вас засяга всичко мое.

— Ама да не искате да кажете, че аз съм ви упоила и отвлякла? — възмути се тя така пламенно, че той не можа да не продължи думите ѝ.

— Точно така! И вие сте се гаврили с мен, не аз!

Аметистите забравиха страданието си, заискриха с кехлибарени искри.

Той се заслуша в биологичния си часовник — календар, който беше пообъркан и от ръчния му часовник, и от оня в командната кабина.

— Вярно, аз много обичам да се гавря с физици. Кажете, нямаше ли нещо от вас в гимназиалния учебник?

— Една малка глава на края.

— Ама беше най-хубаво написаната, помня я — зарадва се тя. — Наистина ли сте професор? Толкова млад?

— При нас стават подобни недоразумения — понавъси се той и чак след това я поправи. — Доцент съм.

А не беше ли вече професор или се обаждаше убедеността му, че ще стане?

— Защо недоразумение? Вие сте толкова умен и...

— Откъде знаете?

— Ха де! — засмя се момичето — Имам такова чувство. Добре, другарю доцент, сварете кафе. Уф, как съм гладна, и жадна съм, а пък ми се спи, спи...

И сладостно се протегна в леглото. Направи го с безгрижието на малко момиченце пред татко си, а като че ли и друг път, и по друг начин бе се протягала пред него. И той побърза да се скрие в кухненската ниша.

Не искаше да мисли за нея. Или поне не през погледа, с който бе наблюдавал протягането ѝ. Лесно ѝ беше на тая хлапачка! Сигурно младостта я караше да приема така леко целия тоя абсурд, че да му разиграва и разни детинщини отгоре на всичко! Дали все пак не е участвувала в някакъв заговор с опиати?

Цялото му тяло също настояваше за сън, като след денонощно изтощение от нещо си. Плашеше го, макар да имаше обяснения — малко ли неща му се случиха! Че и това падане! Налагаше се да го опише, подробно, с възможно най-точното възстановяване на усещанията. И да го добави към ония идиотщини. Когато един учен не може сам да стигне до някоя истина, длъжен е поне добросъвестно да описва фактите!

Но факти ли са това? Не приличаше ли раздвоението в мозъка му на оня шизофреничен рев, който временно предизвиква и ЛСД — чел бе за такива опити на психиатрите с доброволци. Странното бе, че тъкмо сегашното му състояние, уж реалното, уж действителното, макар и лениво поради тая умора, постепенно отстъпваше на спомени, които не бяха се случвали в живота му и по време можеха да лежат само в бъдещето, а му се натрапваха като преживелици.

Добре де, доцент ли съм или съм професор, писал ли съм онези книги или не съм ги писал, и само съм мечтал да ги напиша? Къде сме сега, накъде отиваме, отиваме ли изобщо нанякъде, питаше се той, а много по-късно осъзна,

че едновременно със сънливите си въпроси спокойно и сръчно бе забъркал кафето в голямото джезве, а ръцете му сами бяха знаели кое къде се намира из вградените долапчета и цялото му грохнало тяло носеше в клетъчната си памет познаването на тази призрачна яхта.

Лесно бе да се твърди, че всеки човек във всеки свой миг представлявал съвкупност от своето минало и родените от желанието му видения за бъдещето, че от тази мешавица се състои нашето сега. Защо тогава си оставаше копнежът ни по ясения и стабилен миг? Кой беше казал: „Обичай мига“? Е, да, на думи и епикуреец да си е лесно! Но я обичай мига, когато насреща ти ще се зададе онова зло и диво момиче?

Пак стигна до студентката, вирайки се в надигащата се пяна на кафето, и пак се опита да избяга от нея. Отказа се да си зададе и въпроса кои са тогава те двамата, кой е той, коя е тя и къде в действителност се намират. Но на физика в него подобни състояния не бяха чужди, често ги предъвкваше пред студентите.

Когато пуснеш един електрон през процеп на дифракционната решетка, ти не знаеш в кой край на мишената, към която го изстрелваш, ще попадне. Само гадаеш, като врачка, по теорията на вероятностите. А самият електрон знае ли го? Или той също се примирява с оня пък принцип, който физиката нарече Случайност на избора? Питай го, драги, електрона питай знае ли си мястото в пространството и посоката, в която е тръгнал. И само след като чуеш отговора му, ще узнаеш дали законите, които си измисляте, са обективни или са самооправдания за собствената ни неопределеност!... И дали човекът не открива във Вселената тъкмо такива закони като Теорията на относителността или Принципа за неопределеността на Хайзенберг именно защото той самият им е подчинен и затова субективно ги разпространява върху цялата Вселена?...

Лелеее, от такъв неопозитивизъм дори Хайзенберг би се обърнал в гроба! — пожела си той да му стане весело, но вече бе се изплашил от неочакваната насока на мислите си — философии, каквито сериозен физик не би си позволил. Дотолкова се уплаши, че мозъкът му съвсем се разплу в умората, приличаща на светлинната мъгла, изпълнила през илюминатора и кухненската ниша. Застави се да бърза: да сипва, да реже, да маже, да подрежда за оная глупачка, която хем го целуваше, хем искаше да го заколи. Никога не бе се виждал така близо до полудяването, но го спасяваха ръцете му със своите сръчни и бързи действия и със странната си памет, която напевно му разправяше стари приказки: как по същия начин, но и с много обич са приготвяли неведнъж закуска за една жена с тъмни аметистови очи, как тя също така неведнъж се е гърчела в тези ръце с тревога, с обич и сладост. И когато ръцете му най-после понесоха табличката към каютата, той очакваше да види тъкмо тази жена.

Момичето, което я пое, нямаше нищо общо с нея. Освен очите, освен може би здравата мургавина на кожата... Бе се маскирало в панталони от грубо кадифе

и дебел моряшки пуловер. Изглеждаше малко смешничко, но не му стана симпатично, защото аметистите бяха пълни само с лакомия.

— Облякох се като за яхта — рече то, а устата му вече бе пълна с парчета луканка.

— Не ви ли е горещо? Там видях и други дрехи.

— Има хубави тоалети — първокурсничката дъвчеше като махленско хлапе на улицата. — На жена ви ли са?

Той пренасяше своето кафе от другата страна на масата.

— Нямам жена.

— Ха! Нали казахте...

— Казал съм! Казал съм! — изкрещя той. — Оставете ме най-последно, малко на мира!

Тя замълча, но доста закачливо се усмихваше, когато, натрупала върху филийката хляб още няколко парчета салам, седна на леглото. А усмивката ѝ пак намекваше за някакво потайно знаене.

Той се настани зад кафето си, привлече записките, под тях имаше няколко празни листа. Опита се да изложи усещанията си при падането, което потвърждаваше наблюденията в записките — ако разбира се, и то не е било въображаемо заедно с всичко наоколо. Прелисти ги пак, а съдържанието им се зананизва в логически ред, и в реда на добре разположени във времето спомени, които злорадо му се захилиха: преживял си ни, преживял си ни, ха да те видя сега!

Студентката дъвчеше неприлично шумно, а сръбването ѝ от горещото кафе сякаш изстърга по гърба му.

Той я изгледа свирепо.

— Извинявайте! Да изляза, ако преча? — поруменя тя и така насилено бавно, със стиснати устни, се помъчи да досдъвче залька си, че той ѝ прости.

— Хранете се! Има време! — а споменатото време го накара да се престраши. — Кажете, според написаното тук би трябвало някои неща... Искам да кажа, как сте със спомените?

— Благодаря, добре съм.

Хлапашката ѝ непочтителност отново го засегна.

— Не можем ли да разговаряме човешки?

— А вие да не би да искате да кажете, че и онова в дневника, като тия ваши записки...

— Нищо не искам да кажа. Само ви попитах. Трябва ни някаква обща отправна точка. Ако и във вашето съзнание, както в моето — от предпазливост да не я раздразни отново той обърка словоредата, — ако има общи неща, да приемем все пак...

— Няма все пак! И не си правете никакви илюзии! — чак се изпоти момичето в своята враждебност. Над устната му се появиха ситни капчици пот.

Сигурно имаше предвид само любовната част на загадъчното им бедствие, а тя и за него изглеждаше по-недействителна от останалите абсурди — те поне все още лежаха пред очите им. Рече с откъснута студенина, защото одева

прекалено силно бе го заболяло, че не завари в каютата другата жена с аметистови очи:

— Никакви илюзии не си правя. Щях да кажа, че ако това състояние продължава така или ако времето действително ни връща с такава скорост назад, ние просто скоро ще умрем.

Искаше да я сплаши, а сам потръпна от логическия извод, който до този момент не бе му хрумвал.

— Всеки умира сам за себе си — издъвка студентката презрително. — Имаше такъв роман.

Той рипна от табуретката.

— Ама защо, по дяволите, съм длъжен да умирам във вашата компания! — и се заизмъква от тясното пространство между масата и шкафа.

Тя подвикна зад гърба му.

— Ей, много сте обидчив! Чакайте, имам една идея!

Извърна се без желание, но нямаше и къде да отиде. На палубата го чакаше само онова, през чиято светлинна завеса сега надничаше единствено смъртта.

— Аз не вярвам, че ще умрем. Лодката не е приготвена случайно.

— Лодката означава и реална опасност. Каква ви е идеята?

— Идеята ми е... — тя с демонстративно блаженство отпи от кафето си, а над устната ѝ се появи много чаровна двойна гънчица, която обаче пак не го изненада. — Идеята ми е да не ми се сърдите. Аз съм малко особена, затова така.

— И аз съм особен! — върна ѝ той сърдито.

Тя прихна:

— Да, ама аз съм феминистка!

— Затова ли искахте да ме колите?

— Кой знае колко глупава ви се струвам, а?

— Достатъчно.

— Видяхте ли! Но за да бъде глупава жената, виновни сте само вие, мъжете.

— Нека оставим сега споровете за еманципацията! Имаме си по-важни проблеми.

— Седнете! Моля ви, седнете! Защо не се храните?

— Не съм гладен — изръмжа той, усетил колко е гладен.

— Един залък макар! Нужно е, не знаем какво още ще се случи с нас.

Хайде, моля ви! Поне кафето си изпейте!

Той щеше да се върне на масата, но този път го спря нейният внезапен прескок от безпардонното поведение към една позната му сякаш само от собствените копнежи женственост. Тя бе смекчила и разхубавила чертите на лицето ѝ, а в аметистите лъсна с нещо, с което приличаше на мъка и обич. Под смешните дрехи дишаше вече тялото на жена, не на самообявилата се за феминистка — хлапачка, когато тя със зряла мекота в движенията стана, хвана го под ръка и го поведе обратно към табуретката.

— Не виждате ли, че това, моето, е самоотбрана.

И като да потвърди думите си, веднага мина от другата страна на масата, засмя се обаче със същата нова за нея женственост.

— Дайте, професоре, да напълним, тая тишина с нашето дъвчене, мляскане, сърбане, с нещо човешко да я напълним, щото ще полудея!

Тя бързо подреди върху намазаната с масло филия няколко резенчета луканка и му я поднесе.

— Ако аз съм полудяла, вие, умният, трезвият, вие полудели ли сте? Могат ли двама едновременно да полудеят, и то по един и същи начин, едно и също нещо да халюцинират, а? Тогава какво излиза? — Огънят на риторичността още повече я разхубави. — Добре, защо времето ще връща само нас назад, защо не влияе на яхтата, на тая луканка, на маслото? А защо вие пишете там, че мозъкът оставал неподвластен, защо тогава... Впрочем главата ми наистина е пълна с разни идиотщини. И по-стара се виждам, дори омъжена се виждам, аз, дете не мога да понасям мъж да ме докосне!

— Чак такава феминистка ли сте? — не повярва той, защото си беше направо безбожно тази внезапно цъфнала женска красота да е останала непогалена.

— Уф, и аз не знам вече каква съм! — изпъшка тя, навярно от бързината, с която бе натъпкала стомаха си, защото се издърпа назад и подири опора в стената. — Аз се виждам омъжена, вие побързахте да се отървете от жена си... Хайде, отговорете ми на тия въпроси!

— Не мога! — отвърна той и радостно си спомни, че наистина се е отървал от жена си.

Образът ѝ още повече се отдалечи, прогонен сякаш от думите на студентката, други жени излязоха напред, натрапваха се в прегръдката му. Той сдъвка първия залък предпазливо, да не вдига чак толкова шум, отпи от кафето, набра кураж.

— Олга ли се казвате?

— Защо Олга? — удиви се момичето.

Сам не знаеше откъде му хрумна това име, вдигна рамене.

— Такъв хаос е в мозъка ми!

— Хей, аз съм ревнива! Казвайте бързо коя е тази Олга.

Приличаше едновременно на забавляваща се хлапачка и на истински ревнива жена.

— Имаше май някаква Олга, ама като не помня! А вие нали уж...

Феминистките ревнуват ли?

— Сега се уча да бъда феминистка — засмя се тя, сепна се, аметистите явно се объркаха сред множеството видения, нападнали я вкупом. — А субективен ефект да е това, цялата тази история?

— Какъв субективен ефект?

— Ние двамата да сме го предизвикали, съзнанието ни, искам да кажа. Или пък в някакво особено общо състояние... Чела съм за йогите...

— Йогите не могат да се пренасят колективно в тяхното абсолютно битие — прекъсна я той, за да не му изтърси още някоя такава глупост, но всъщност се

бранеше. Одеве в нишата сам бе отблъсвал от себе си атаката на разсъждения за образа на Вселената като субективен ефект на човешкия мозък.

А отгоре на всичко сякаш не за първи път разговаряше с това момиче и за абсолютното битие на йогите.

— Добре де, професоре, хем вие сте писали ония там хипотези, хем не ги приемате — настоя тя за отговор и пак го нарече „професор“, но не шеговито, а както се обръщат хората към действителен титуляр.

— Един професор може да си позволи всякакви щуротии, аз съм още доцент.

Тя не разбра самоиронията му.

— А като доцент какво ще измислите?

И струпа двете възглавнички една върху друга, изтегна се отново в цял ръст на леглото, готова да слуша. Сега обаче грубите панталони и грубият пуловер кой знае как я правеха съблазнителна.

— Има си предостатъчно фантазори сред физиците, та не е нужно и аз...

— Да, ама сега е нужно, разберете! Щом не приемате моята хипотеза за субективния ефект, кажете вие тогава какво е!

— Тя ваша ли е? — подигра я той.

Малката феминистка му се сопна в предишния си маниер:

— Защо да не е моя, сама си я измислих! А вашата каква е?

— Нямам, казах ви, но щом ви се слушат щури хипотези, имаше една за фридмоните...

— Ще се сваря в тия гащи! — разкрачи се тя доста неприлично, издърпа широките крачоли настрани. Май не ѝ беше сега до никакви хипотези.

— Че свалете ги.

Тя сърдито го изгледа и отново се превърна в предишната хулиганка.

— Предупредих ви да не си правите никакви илюзии!

Явно заради него бе се бронирала с тия дрехи.

— В това ли се изразява феминизмът, да подозирате мъжете в неща, които лежат само във вашата глава?

Не, оная, зрялата жена, още се обаждаше у нея и се засмя с малко глезено превъзходство:

— Ах, че сте зъл! Нищо, прощавам ви. Та каква беше хипотезата?

— Ще изляза за малко.

— Къде?

— Да се поразтъпча. Много ми се спи.

— Не ме оставяйте сама, моля ви! — изплаши се малката феминистка. —

На мен също ми се спи.

Той примирено седна отново на табуретката отвъд масата. Трябваше да се борят против съня, за да видят какво още ще стане. Тая неподвижност нямаше да трае вечно я! Слабо ли беше кафето или още не бе започнало да действа?

— Значи сте феминистка? И какво всъщност означава това?

— Ама не ме разпитвайте като телевизионен журналист!

— Чудно момиче сте! Настоявате да седя при вас, а отказвате да разговаряме.

— За някои неща не искам. Хайде, разкажете ми за файнманите.

— Фридмоните — поправи я той.

Тя се напрегна да си спомни нещо.

— А файнманите какви са?

— Няма такива. Има Файнман, известен физик.

— Той ли ги е измислил?

— Фридмоните ли? Не, хипотезата е съветска.

— Че откъде се взе в главата ми тогава тоя Файнман?

— Има прочути лекции. Те и у нас са преведени.

— Ама аз нищо такова не съм чела! — тупна тя с досада по кревата. — Както й да е! Та какви са тия фридмони?

— Няма да ви кажа, докато вие не ми разкажете за феминистките! — изненадващо и за себе си влезе той в нейния маниер на разговаряне.

— Но аз и за тях нищо не знам! Казах го одева ей така! — Сигурно забеляза неверието му и добави с трогателна изповедност: — Просто искам да намеря мястото си в живота извън сферата на мъжете. И без тяхното заробващо великодушие.

— Доста е наивно, но за вашата възраст... Сигурно сте преживели някое разочарование.

— Не едно. Впрочем това не ви засяга. Аз свърших, хайде!

На него обаче не му се изнасяха лекции. Още му се спеше и повече го забавляваха нейните приказки, които вече съумяваше да слуша със снизхождението на възрастния.

— Значи ще ставате биоложка?

— Мисля да специализирам поведенческа психология на животните.

— Е, да, това е разбираемо. Като феминистка поведението на мъжете сигурно не ви е интересно.

— Не се обиждайте, ама животните наистина, са по-интересни! Наскоро гледах един филм... За Галапагоските острови май че беше.

Тя повдигна смъкналите се възглавници, намести гърба си по-удобно. Младото й тяло непрекъснато шаваше — с крака, с ръце, с рамене, с мимика, пълнеше каютата с живот, който отблъскваше заплахата на безжизнената светлинна завеса пред отворената врата.

— Имаше там едни малки албатроси, Впрочем не съм съвсем сигурна дали бяха албатроси или буревестници. Едни такива, с дълги кльошави шици и сплескани човки, грозни, колкото си щат, а няма да повярвате какво богатство на чувствата у тях! Мъжките така нежно ухажваха дамите си, истинска прелест! Представете си, понеже тоя остров е съвсем гол, само скали, мъжкият прелетя над хиляда километра през океана до друг остров, за да й донесе едно клонче! Добре, ама ония, дете не им се лети хиляда километра, го нападнаха да му вземат клончето, та да го дадат на своите дами! Той се би с тях, успя все пак да си го опази и така изискано го положи в краката на любимата си, че да ревнеш

от умиление! А тя, разбира се, като истинска дама, го погледна само с едно око, уж снизходително, но вече беше готова да му стане жена. Не, не може да се разкаже, трябва да го видите тоя филм! И други такива неща имаше в него, много интересни!

— И какво стана с това клонче, гнездо ли направиха?

— Не.

— Тогава за какво ѝ е?

— Как за какво? — размърда се младото тяло от досада, цялото искаше да се напъха в дюшека.

— За какво ѝ е, щом то дори и косвено не влиза в сферата на жизнените им потребности?

Момичето още повече се ядоса заради попарения си възторг.

— Албатроската иска клонче и толкоз! От хиляда километра донесено.

— Но нали при животните всичко е обусловено?

— Ама какво има тук за неразбиране! Преди хиляда или преди сто хиляди години някоя албатроска може би е получила такова клонче от своя ухажор. Той сигурно не е притежавал иначе кой знае какви мъжки качества и това го е направило изобретателен. А жестът се е харесал на другите албатроски и оттогава всички искат клонче. Искат нещо, дете го няма на техния остров, професоре! Не е ли ясно?

— Албатроската взе ли го? Не показаха ли дали все пак не им служи за нещо?

— Показаха! После тя го пердашеше с него, когато той ѝ задаваше глупави въпроси.

Този път не го спряха нито уплашените ѝ викове, които сега изглеждаха престорени, нито нейните гротесково пресилени извинения. Озова се чак на носа на яхтата. Сам срещу загадъчния светлинен облак и закотвен в центъра на някаква немислима локална гравитация, която не позволяваше сякаш и на обидата му да отлети нагоре. Неочаквано закопня за морето. Така бе копнял някога да си има лодка, да излезе сам в морето, да се съблече гол, гол срещу цялата Вселена! Този копнеж никога не бе го напускал и сега се превръщаше във видения — като че ли действително бе стоял така и неведнъж, повдиган от вълните, омагьосан от безвремието им, с весела лудост предизвикващ загадките.

Ако би чул и най-тихия плисък, сигурно би скочил с главата надолу. Би потъвал, докато Вселената забучи в ушите му, би плувал после до изнемога, докато се нагълта със солената ѝ течност, но давейки се, щеше да усеща, че живее, че е той, че е цялостен дори в наивитета си или с онова, което на тая дивачка се струваше глупост. Защото сега се надвикваха у него и други мъже, цяла тълпа мъже: един крещеше от обида втори обаче злорадстваше от висотата на друга възраст и положение: Хак ти е!... А трети ликуваше, сякаш бяха му се обяснили в любов, и настояваше да се върне, за да наплеска и нацелува малката феминистка.

Яхтата — чак за такава не бе имал дързостта да мечтае — висеше препарирана в своя облак като красива бяла пеперуда, закована върху сусамово

жълтата дъска на хербария, като експонат в нечия колекция. Нищо друго не се разиграваше в нея, освен дребнавите заяждания на двама млади, които, вместо да се любят, смехотворно воюваха помежду си пред лицето на присмехулната Вселена. Да, да, не равнодушна, както обикновено я назовават — само един велик присмехулник би могъл да изобрети такава ситуация! А и студентката, която се зададе иззад каютата, опитвайки се да съживи мъртвилото с подобие на усмивка, само засили трагичния му комизъм е уж моряшките си дрехи...

21

Тя силom напъха пръсти между ребрата и ръката му, овеси се по съпружески на нея, но не успя да обедини различните мъже в един.

— Хайде вече да не се сърдим, а! Казах ви, страх ме е от вас. За мен вие сте част от цялото това нещо. Трудно ли е да се разбере?

Страхът не беше труден за разбиране. Ако окончателно приемеше за истина връщането им във времето, не би било трудно да разбере и поведението ѝ с тия внезапни изблици на женска зрелост и знание, неприсъщи за хлапачка — първокурсница. Тогава би се примирил и е множеството мъже в себе си. Но как, по дяволите, да го приеме? Вярно, разни теоретични модели се силеха да докажат, че като следствие от Общата теория на относителността е възможно такова закривяване на пространството, при което времето да тече в произволна посока, но подобно явление и теоретично е вероятно само някъде из прословутите черни дупки в Космоса или в чудовищната плътност на неутронните звезди, а на Земята — в реакторите за елементарни частици. Ама да се разхождат, двама нещастници така напред-назад из времето, по палубата на някаква си яхта.

— Елате, елате да ви покажа нещо! — задърпа го тя към статива. — Вижте ги! Нищо ли не ви говорят?

Двата портрета, облеgnати на мачтата, го гледаха с почти същите аметистови очи. В едните обаче имаше сгъстено до бездънен мрак страдание, а кехлибарено — слънчевите отблясъци на другите изригваха екзалтирано жизнелюбие. Бе разсъждавал за двата варианта на това лице, но в спомените му го нямаше, там тежеше само сладостта на невидимото ѝ тяло.

— Не смея да се погледна в огледалото — рече тя. — Струва ми се, че ще се видя такава.

Той щеше да изтърси: да не би да си въобразявате, че сега сте по-хубава? Но не го каза. Измъчваше го непривично силната умора, още го глождеше и обидата.

— Тази тук е нарисувана все пак с любов — посочи тя единия портрет, почака малко и добави: — Не ми отговаряйте! Аз самата не мога да си дам отговор на нищо.

Продължаваше да го държи под ръка и пуловерът бе стоплил ребрата му до нетърпимост.

— Хайде да седнем, едва се държа на краката! Нека аз в шезлонга, той дюшек само като го видя, и ми призлява!

Това вече приличаше на провокация и той не издържа в нарочното си мълчание.

— Толкова ли съм ви противен?

Тя вяло се засмя.

— Не бе, професоре, доспива ми се. Кажете, не сте ли ми казвали, че ме обичате?

Въпросът ѝ го блъсна, когато той вече се отпускаше да седне, направо то събори върху дюшека.

— На вас?

Гънчиците над устната и се опънаха.

— Не сте, разбира се. Добре, а какво мислите за дневника? Оттам излиза, че сме съпрузи.

— Но аз вече съм женен, казах ви!

— Ха! Нали бяхте разведен?

Обърка го пак не само напомнянето, объркваше го двойно това, че тя все повече заприличваше на жената от портрета. Но нали човекът в един портрет никога не е реален, в него винаги се съдържа и самият художник? А не можеше да я разгледа добре, защото тя упорито бе се втренчила в него.

— Сега и аз не знам какво съм, но вероятно ще се разведа.

— Заради мен ли? — повиши тя импулсивно глас и побърза да изпревари отговора. — Не, вие никога няма да напуснете една жена заради друга. Можете да го направите само заради себе си.

— Толкова добре ли ме познавате вече? — защити се той с лъжлива подигравка; бе се усетил разобличен.

Наистина се готвеше да напусне жена си не заради друга, а заради капризите, с които грабеше времето му от работата над докторската дисертация. И заради това, че само месец след сватбата беше се превърнала в друг човек. Той още обичаше спомена си за годеницата и този спомен, вероятно вече допълнително идеализиран, го отчуждаваше от съпругата, пречеше му понякога дори да легне с нея, като непрекъснато набиваше в очите му разликите. Да, спомените можеха и да разделят, не само да обединяват. Както сега. Бе попитал одева с надежда това момиче за спомените му, а щом се оказа, че наистина имат общи спомени, стана двойно по-трудно да се доближат един към друг. Портретите там, и двата се изправяха като непреодолима стена между тях.

— Нали разправят, че хората в беда се опознавали? — пригласи на иронията му студентката. — Тъжно е, че не можем да се обичаме, професоре. Пак ли не разбирате? Не тъжно, страшно е! Особено сега.

Той чу само нейното признание и то почти го зарадва.

— Ето, значи и вие не можете! — Използува сгодата да я погледне в лицето, но видя там жената от спомена си, не първокурсничката.

— Това е страшното, я! — рече жената от спомените му. — Имам чувството, че съм ви обичала много и истински, а сега сте ми точно толкова далечен, колкото и операторът, когото избощо...

— Какъв оператор?

— Не съм ли ви разказвала? Е, няма значение!

Тя осъзна вероятно, че наново го е засегнала или пък добросъвестно искаше да уточни: — Не чак толкова, де! Той отдавна не съществува за мен, а вие седите тука и ме карате да се питам мога ли да ви обичам или не мога.

Въпреки насмешката ѝ в гърдите му като лък се огъна едно очакване. Сигурно би било пикантно да помачкаш под себе си една такава дива феминистка.

— И какъв е отговорът?

Тя лениво се позасмя.

— Няма. Или още няма. Но слушайте, вие сам одеве казахте да приемем, че времето ни връща назад. Значи трябва да приемем и брачния договор там, и какво излиза? Че с мен ще се развеждате сега, не с жена си. Забавно положение, нали?

— Когато се наруши причинно-следствената връзка...

Очевидно не я интересуваше този толкова основен закон на Вселената, прекъсна го бързо:

— Нека тогава впишем в дневника, че сме се развели, а!

— Това ли най-много ви плаши? Шега някаква! Хлапашката ѝ пламенност я надигна от шезлонга.

— Не е било шега, професоре! Вие не сте способен на такива шеги. Я си представете, че изведнъж всичко се върне обратно и ние се окажем наистина женени?

Стори му се, че вече той владееше положението.

— Лесна работа! Ще се разведем.

— Но ако аз тогава ви обичам?

— Хей, ама вие ме затрупвате с хипотези, които са по-невероятни от всичко наоколо!

Тя осъзна, че ставаше смешна, облегна се, потърси защита в ново нападение.

— А вие защо не правите никакви опити да разберете тая мистерия? Какъв сте такъв физик?

— Безсмислено е.

— Как ще е безсмислено? Не знаете ли какво е казал вашият колега Айнщайн? Най-голямото щастие, което можем да преживяваме, това са тайните на природата...

Той извика насред неточния ѝ цитат:

— Откъде знаете това?

— Чела съм го някъде.

— Спомнете си, важно е!

— По-важно е, драги професоре, вие да се осъзнаете като учен, ясно ли е! — също извика тя и рипна от шезлонга. — Хайде, елате да ми разкажете за файн... не, фридмони ли бяха? Ама вътре, тая светлина тук ще ме подлуди!

Пътем той притвори защитните капаци на илюминаторите и каютата ги посрещна със здрач, който им се стори освежаващо хладен. Беше готов да ѝ разкаже всичко за фридмоните, само и само да я отклони от досегашния разговор. Защото и любовта бе от същия род явления, които си остават неясни, каквито и красиви теории да съчиняваш за тях.

Всъщност хипотезата за фридмоните лежеше като инертна купчина наред пороя от знания в главата му, не бе взела досега участие в сферата на неговото мислене. Смяташе я за твърде произволно прикачена към някои интерпретации на статистическия характер на законите на квантовата механика и теорията на относителността. И все пак запознаваше студентите си с нея — като с куриозен пример за това как съвременната космология позволява и дори ни задължава да мислим парадоксално. Сега, естествено, трябваше да я изложи опростено, да онагледява неща, които за човека, чиято представа за пространството е изградена единствено върху сетивния опит, си остават докрай непонятни.

Студентката пак се настани на кревата, забравила страха си от лягането, и пак бе заприличала на първокурсничка. Той я накара най-напред да си представи малка част от триизмерното пространство, примерно колкото яхтата заедно със светлинния облак около нея, и мислено да вижда една сфера, чийто радиус и повърхност бихме могли да измерваме непрекъснато. Класическата стереометрия в този случай ще ни доказва, че ако радиусът на тази сфера расте, ще расте естествено и нейната повърхност, тоест сферата ще се издува. Но ето че според общата теория на относителността нещата са съвсем различни. Когато плътността в такава сфера притежава определена величина, почне ли радиусът да расте, повърхността ѝ ще намалява и цялата сфера може да се свие до микроскопична частица, стига светът в нея да е почти затворен. Такава сфера, погледната отвън, ще представлява микрочастица, а вътре ще си е цял свят със свои си закони. Тази частица именно са нарекли Фридмън. Какъв извод може да се направи от тези фридмони? Тук именно е парадоксалното: понеже измерената сега средна плътност на нашата Вселена е много близка до оная, която сме приели за критична, но ние сме почти сигурни, че има и неоткрити още от нас маси материя, то можем да предположим, че нашата Вселена, погледната отвън, също е микрочастица. А оттук вече сме почти задължени да допуснем, че и всичките ония микрочастици, от които бъка материята около нас, също представляват цели вселени със своя си разум в тях.

— С разум? — слиса се малката биоложка и той разбра, че тя не бе успяла да види абсурдната картина, която ѝ нарисува, а я приемаше както обикновеният човек не се усъмнява, когато му съобщят, че някоя галактика бягала на толкова и толкова милиони светлинни години от него, но закачиш ли на стълбището бележка „Пази се от боята!“, непременно ще си лепне пръста на стената, за да провери дали наистина е прясно боядисана.

— А защо не? — позасмя се той, доволен от ефекта. — Микросветът е свят на вероятностите. Ние никога не можем да определим поведението на тия частици с абсолютна сигурност, пречи ни принципът на неопределеността. Тя си е тяхно обективно качество. Но къде още се сблъскваме с този принцип? Единствено при разума! Когато човек предприема някакво действие, ние можем да го предугадим само с определен процент вероятност. Защото ако човекът винаги реагираше по един и същи начин на едни и същи ситуации, той никога не би развил своя разум, нали? Не би надскочил примитивното си равнище. А той се учи и развива само по метода на пробите и грешките. Не е ли така? При всяко действие пред нашия разум се проточва цяла върволица от възможни решения, от които ние избираме само едно, но за външния наблюдател в повечето случаи то ще изглежда случайно. А с по-голяма сила същото се отнася и за човечеството като съвкупност. Повечето му решения са случайни, подчинени са на принципа, който ние, физиците, при микрочастиците наричаме Случайност на избора. Историята отдавна го е доказала.

— Но какво излиза тогава... — подхвана студентката, замаяна от обясненията му.

— Аз май ви приспах с тая хипотеза. Да си направим ли още по едно кафе?

— Не, не, чакайте — насили се тя към съсредоточаване. — Значи всяка частица е вселена, така ли? Безкрайно голяма вътре и невидимо малка, отвън погледната, и всяка е сама за себе си, затворена е и никога никакъв контакт не може да установи с другите. Правилно ли ви разбрах?

Той кимна нетърпеливо, подканяйки я, както добрите преподаватели, сама да си направи извода.

— Добре де, не се ли канехте с тия фридмони да ми обяснявате нашето положение? Или искате да кажете, че и всеки отделен човек е някакво подобие на фридмон?

Той отдавна бе забравил по какъв повод ѝ спомена тази хипотеза и никога не би направил такъв извод от нея, та пряката ѝ аналогия му прозвуча кошунствено, но тази единствена сега негова студентка всеки миг щеше да падне на възглавницата, затова реши да я разсъни със собствения ѝ абсурд.

— Разбира се, разбира се, доколкото човекът... Не, пресилено е! Човекът не е затворена система — добросъвестно го поправи ученият в него. — Но ето, представете си! Нали приехме, че е възможно и нашата Вселена да е микрочастица? Добре, не е ли мислимо, както ние разбиваме ядрата на материята и ги блъскаме една в друга, за да получаваме нови и нови частици, да сме се озовали в подобно положение? Вселената ни е попаднала в циклотрона на друг, по-голям разум, а той по същия начин я разбива, за да я изучи. Допустимо е, нали? И ето при това разбиване на нашата Вселена ние с вас съвсем случайно сме попаднали заедно с яхтата в един нов фридмон, който си има други вътрешни закони и друго време.

— Вие, това, сериозно ли? — посивя момичето и с отпаднала ръка заоправя увилите се около краката му широки крачоли.

Засмя се, но го побиха тръпки от собствената му шега:

— Сериозно, разбира се.

— Ама защо сте толкова жесток!

— В природата няма жестокост. Вие, като биоложка...

Бъдещата биоложка не изглеждаше уплашена. Тя смъкна възглавниците иззад гърба си, натрупа ги в края на леглото и се изтегна в цял ръст.

— Сега ще ви донеса кафе!

— Не, не, по-добре клонче!

— Какво клонче?

Представата-спомен за някакво клонче обезпокоително се размиваше в далечините на паметта му. Нима времето ги отнасяше назад и насред разговора им? Всъщност така би трябвало и да бъде. А измамното чувство за устойчивост на мига идеше от тоя загадъчен човешки мозък, който единствен като че ли умееше все пак да се противопостави донякъде на времето.

Аметистите, отправени към него, изгубиха благородния си блясък, заприличаха на парчета от бирена бутилка.

— Клонче, професоре, клонче! Уф, по-добре да умра!

Клепачите ѝ конвулсивно затрепериха и той се хвърли към нея, сякаш тя действително се готвеше да умре.

— Недейте, чувате ли! Моля ви! Поне в лодката!...

Силно раздрусра раменете ѝ, ужаси се от смъртната ѝ отпуснатост и като я награби под коленете и гърба, тичешком я изнесе на палубата.

Студентката все пак се позадържа на краката си, докато ѝ нахлузи спасителната жилетка, а вече паднала на дъното на лодката, изохка плачливо:

— Тази светлина! Не мога, плаши ме!

Лишил се от илюзорната защитеност на каютата, той се видя върху десетината квадратни метра на кърмата като захвърлен на гола скала сред нажежената пустиня. А момичето щеше да заспи, щеше да го остави сам. В каютата обаче не биваше да се връщат, трябваше тук, с жилетките! Защо, по дяволите, ако действително е писал тези записки, ако са го преживявали вече, защо не споменаваше нищо за тази лодка? Какво е подхранвало надеждата им, че онова, което ги е вдигнало от морето, отново ще ги плъосне върху него? Защо не откриваше такава надежда отново в себе си? И тая убийствена умора — също липсваше в записките? От плътността на материята ли е? От силно магнитно поле? От облъчване, ако тази светлина не се състои само от фотони?

Момичето трмаво изпълзя от лодката.

— Ще ида вътре.

— Стойте, ще измисля нещо!

Повлече се към трюма, натискайки черния си дроб, който пръв би трябвало да реагира на силовите полета. Не, умората идеше сигурно от всеобхватния им страх, от безуспешните напъни да го потиснат, от нарушения денонощен цикъл, от смазващото еднообразие на тави малка тяхна вселена. И сънят може би представляваше все пак някакъв изход. В трюма имаше резервни ветрила; ако единият им край се спуснеше през релинга, но свободно, да не е вързан, ако по средата се закрепеше мачтата и едно от веслата...

Момичето едва движеше ръце и крака, залиташе при навеждането, той също бе загубил сръчността си, но накрая палатката сякаш сама се изпъна. Вмъкна се вътре да я провери и щом спусна предния ѝ край, лодката се напълни с рехав мрак. Опита още веднъж устойчивостта на мачтата и веслото, после изпълзя навън.

— Можете да влезете, но внимателно! И дано сънищата ви да са по-добри от този.

— А вие?

Той затягаше втората жилетка около гърдите си.

— Ще донеса дюшека. Край вас ще бъда, не бойте се.

— Но тук може да е опасно.

— Ако стане нещо, ще се хвана за лодката.

— И ще я обърнете... — Тя осъзна, че мислеше само за себе си, заповяда му троснато: — Дайте дюшека вътре, ще го сместим!

Дюшекът действително се побра с общите им усилия край издутия гумен борд на лодката и той легна в мрак, който не плашеше, защото в тази обратна вселена светлината бе страшната. Легна, както, събудени посред нощ от кошмари, се връщаме отново към съня — боязливо, но и с надеждата, че те няма да се повторят, че на сутринта светът отново ще си е на мястото и ние отново ще бъдем на своето място сред него.

Смяташе момичето за отдавна заспало — не го виждаше, защото високият борд лежеше като крепостен вал между тях — и се занимаваше с ненадейно оживялата в съзнанието му птица от пустинния остров. Страхът му още се съпротивляваше на съня и той отново се напъна да доказва, че е противоестествено едно животно да иска нещо, което за нищо не му служи, когато тревожно будният глас на малката феминистка прескочи вала:

— Хей, фридмоне, елате в лодката! Но без щуротии! Казвам го сериозно.

— Какви щуротии?

— Знаете какви! Хайде, елате, иначе и аз няма да заспя.

Той не можа вече и да се обиди, мълчаливо се намести до нея. Жилетките им се лепнаха една за друга, застъргаха с пластмасов шум, но спасиха телата им от взаимно докосване. И двамата замряха така, като два фридмона, обречени докрай да си останат затворени в себе си.

Но на него не му се умираше сам в тия минути преди заспиването и той си повика жената от портретите. Сигурно бе я обичал, щом споменът за нея, макар и неясен, толкова сладостно сгръваше сетивата му.

Студентката отново се разшава, зашумя с жилетката си, пръстите ѝ се блъснаха в бедрото му:

— Дайте си ръката! Дайте я, моля ви, но не си въобразявайте нищо.

Пръстите ѝ се вкопчиха в неговите — отначало силно, с рефlekса на спасяване, после се свиха в юмруче и доверчиво се настаниха в дланта му. И Олга правеше така. Но коя беше Олга? Не, това също нямаше вече значение!

И той отново върна в лодката жената от портретите, нея поведе за ръчица към непредвидимата и неопределима по място и време неизвестност.

В просъница се опитваше да люби някакво момиче. Неистово задъхан, объркваше посоките, наслука се блъскаше в тялото му, докато накрая момичето изпищя, а върху него се срути нещо меко.

Дълго се бори с омоталото го платнище. Мяташе се в ковчег с пружиниращи стени, убеден, че сънува, искаше и искаше да се събуди, но когато най-после измъкна глава, погледна в един мътен слънчев ден, а момичето стърчеше на две крачки от краката му.

Не помнеше лице, тяло помнеше, то обаче се оказа скрито в палячовски дрехи. Горната половина беше стегната в издута, крещящо оранжева жилетка, от която извираха ръкавите на дебел виеночервен пуловер. Краката се губеха в широк панталон от грубо, морскосиньо кадифе. И в пояса бе широк, защото пръстите на момичето с побелели кокалчета се държаха за него.

Той се надигна, продължавайки битката с огромното, бяло като саван платнище, и тогава съновидението му отстъпи назад, спъна се в дългите крачоли и за втори път изпищя.

Замръзнал в усилията си да се освободи, той не се усещаше повече гол. Нещо доста плътно притискаше гърдите му, шумно се лепеше и отлепваше в потта им. Мокрееха и бедрата му.

Неговата уплаха като че ли успокои момичето.

— Не ставайте!

То се наведе и крадливо измъкна изпод долния край на платнището едно весло, войнствено повдигна заедно с него смъкналите се джинси.

— Кой сте вие?

Пред очите му се белееше корабна каюта. Някъде зад нея се извисяваше мачта с червен сигнален фенер на реята.

— Нека стана, моля ви! Какво се е случило?

Момичето хвана по-удобно веслото, чийто широк край бе плосък и остър като лопата, но не възрази. Той полека се заизмъкна с поглед към страховитото оръжие, а щом се изправи, панталоните му също се опитаха да избягат от него. Застегна колана им и откри на себе си подобна дреха — спасителна жилетка от непромокаем плат, каквито бе виждал някъде, може би на филм.

Малката нападателка се прегърби в своето изчакване, докато той се оглеждаше; ръцете ѝ съвсем побеляха от стискането на веслото. Освен малкия кораб, на чиято кърма стояха, освен покритата с платнището лодка, от която току-що бе изпъзлял, не откри друго — дори слънце нямаше в това мъгливо утро. Отвсякъде ги обвиваше топла, есенно златиста мараня.

— Какъв е тоя кораб?

— Това вие ще кажете! — отвърна момичето заканително.

— Нищо не знам, повярвайте ми!

— Кой сте?

Той си каза името.

- Физик съм. Аспирант в катедрата...
- Лъжете! Той е професор — прекъсна го момичето и като че ли се смая от собствения си вик:
 - Няма друг там — плахо настоя той.
 - Какво няма?
 - Професор с такова име.
 - Какъв професор?
 - Нали казахте, че имало професор...
 - Ама какво ме баламосвате! — тръсна момичето късите си лъскави коси.
- Казвайте какво сте направили с мен!

Той мина отвъд лодката, по-далеч от веслото, защото малката изглеждаше умопобъркана, заекна: „Аз нищо... Повярвайте ми!“ и се омота във водовъртежа на собствения си смут — все пак бе се мъчил да направи нещо и то може би не е било сън.

— Но аз нищо не помня! — изхлипа момичето, уморило се от нападателната си поза. — И какъв е тоя маскарад?

— Спасителна жилетка. Вижте... сигурно някой си е направил шега. На мен, като студент... — Той се поколеба дали да разкаже позора си, но му се стори необходимо за изясняване на положението. — Веднъж ме напиха, сигурно бяха сложили и нещо друго във виното и после с някакво непознато момиче...

— Никой не ни е напивал! — заяви сегашната непозната.

— И аз нямам такова чувство — послуша се той в главата си, където бъркотията ставаше все по-голяма, защото очертанията на кораба, вероятно от дългото виране в тях, вече му се струваха познати. — Но нищо не помня, наистина!

— Къде са ми дрехите?

— Ами да ги потърсим, моите също!

— Намерете ги, след час имам снимки! — заповяда момичето, станало по-храбро от видимата безопасност на това аспирантче с муцунка на уплашен гимназист.

И отново се смали в широките дрехи от невъзможността да направи дори крачка, защото трябваше да пусне или оръжието, или панталоните. Примъкна се заднешком към издутия борд на лодката, седна предпазливо и заплашваше вече само с големите си, малко поизпъкнали, мораво — кафяви очи.

С едно задъхано „Сега, ей сега!“ той стисна собствения си колан и решително се отправи към отворената врата на каютата, където навярно с безшумен кикот се спотайваше загадката. А когато се върна с празни ръце, момичето, насъбрало нова войнственост, вдигна веслото.

— Има доста дрехи. И женски, но май не са ваши.

Вече не се боеше; ако не беше наистина лудо, лесно щеше да се справи с това хлапе, но се срамуваше. Бе разпъвал и мерил женските дрехи с пубертетно вълнение и все по-силно бе му се струвало, че не само по филмите е виждал как се събличат такива луксозни дрехи от луксозни като тях жени.

— Чии са тогава?

— Не знам. Но може и да са ни напили. На предната палуба има бутилки и чаши, от рубката ги видях. И никого няма, освен ако в трюма...

Изрече уверено моряшкото, название на командната кабина, в която с подобен смут бе седял, оглеждайки през ветровото й стъкло предната част на яхтата. За такава яхта мечтаеше от дете, е, не чак толкова луксозна, но тази нахлуваше в сетивата му като нещо загубено някога и сега по чудодееен начин завърнало се при него. Детето-чудо на випуска по физика в някои отношения още си беше обикновено дете, ламтящо да доизживее онова, от което е било лишавано.

— Но аз трябва да си вървя! — извика момичето.

— Изпробвайте някои от дрехите, идете, не се бойте! Но пък щом някой ни е надянал жилетките, може да не е само шега. А никаква вода не се вижда. Като че ли сме вдигнати на сух док. И яхтата изглежда нова.

— Яхта ли е това? — учуди се момичето и вече ставаше почти симпатично, защото думата очевидно го развълнува с екзотиката си.

Изглеждаше нормално момиче и само като него бе уплашено и объркано. Слава богу, и храбро момиче беше, иначе досега да е оревало света.

— Страшна яхта! На някой туз трябва да е. А вие артистка ли сте?

— Ученичка. Може би ще играя в един филм. Днес имам пробни снимки.

Това го накара изведнъж да порасне в собствените си очи — поемаше отговорността и за нея.

— Хей, да не би тия от кинематографията, те са едни...

— Изключено! — не позволи ученичката да бъде обиждано бъдещото й поприще. — Познавам режисьора, много сериозен човек, възрастен е. Той и у нас вече няколко пъти идва, иначе родителите ми не биха се съгласили. А без тяхното съгласие не може, малолетна съм. Къде са дрехите?

— В каютата има гардеробче, ще го видите. Пък аз ще надникна в трюма.

И там не срещна обяснението — трюм като трюм, пълен с потребни и непотребни вещи. Намери обаче шило, с което проби допълнителна дупка в колана, та да стегне широките си панталони. Препоръча на момичето да си потърси дрехи, а сам не опита дали нямаше да му стане нещо от мъжкия гардероб, увлечен да рови из роклите и бельото. Но може би инстинктивно не бе му се и разделяло с тях. В такива панталони от кораво кадифе и с такъв пуловер бе се виждал в юношеските си копнежи да крачи с разлюляна моряшка крачка по пристанищата на света. Чия ли ще е тая яхта? И все пак по-важното бе да се разбере как са попаднали на нея и къде се намират. Морето не само не се виждаше, не се и чуваше.

Пред тоалетната се натъкна на помпено приспособление за изсмукване на водата, което обаче не го учуди. Щом яхтата е вдигната в сух док, няма да я осерат я. В необикновената тишина обаче, която не по-малко озадачаваше, моторът изрева със самолетен грохот и ученичката изхвъркна от каютата.

— Нищо, нищо, не се плашете! Едно малко неприятно тоалетно приспособление, но ще трябва да свикнете и вие с него.

Сменила панталоните с ярка лятна пола, тя бе я усукала и захванала е декоративна безопасна игла около кръста. Държеше в ръце дебел пластмасов портфейл, поставен в полиестерна торбичка. Не по мяра дълга — гимназистката беше и боса, — полата откриваше само възтънките пищялки на силно мургавите ѝ крака. С оранжевата жилетка приличаше сега на ония циганчета, които чистеха бурена край автострадите. Усмихна ѝ се за кураж, но тя го разбра погрешно:

— Нищо друго не ми става. Уф, трябва ли да носим тия глупави жилетки? Цялата съм в пот.

— Не знам.

— Не знам, не знам! Кой тогава трябва да знае? — избухна тя. — А този тук?

Той пое торбичката, предназначена очевидно да пази от влага портфейла. Беше пълен с документи — паспорт, свидетелство за капитанска правоспособност, за собственост на яхтата, пари.

— Син ли сте му? Приличате си.

— Ама как ще съм син, вижте рождената дата!

То се взря там, където сочеше пръстът му, рече едно разочаровано „да, вярно“ — за неговите седемнайсет години по-възрастните винаги изглеждаха значително по-възрастни.

— Агата Кристи ряпа да яде и всичките ѝ там колеги! Представяте ли си, според документите това трябва да съм аз?

Ученичката пак погледна снимките.

— Не си приличате.

— Последно какво? Приличаме ли си, или не си приличаме?

Момичето се обърка.

— Вие се смеете, ама то никак не е смешно.

— Къде ги намерихте?

— В едно от мъжките якета. Там има и някакви записки, ама не можах да ги разчета.

Влетя в каютата и веднага ги съзря на лавичката, сякаш сам бе ги оставил на това място. Когато момичето влезе при него, забавило се навярно да дооправи тоалета си, той ги четеше за четвърти път.

— Какво пише?

— Ще се шашнеш, малката! Центърът на гравитацията се намира в яхтата, а нас времето ни отнася назад. Невероятно!

— Всичко е невероятно — нацупи се ученичката. — А вие се и радвате!

Той усети отново симпатиите и отговорността си към нея. Сигурно затова неволно бе преминал и на „ти“.

— Не се радвам, ама не разбираш ли? От гледна точка на физиката, искам да кажа, от това, което днес ние знаем и допускаме...

— Не ме интересува вашата физика, искам да си вървя!

Откажът ѝ да му съчувствува го ядоса:

— Че върви си, ей ти пътя! — посочи ѝ вратата и прихна над собственото си видение. — Ама гравитацията ще те върне при мен, както джезвето.

— Какво джезве?

— После ще повторим заедно опита, да видиш. Слушай — той се прекъсна да си спомни името ѝ, не беше и сигурен дали изобщо го е знаел, за да не се изложи обаче, не се спря на никое от мотаещите се из паметта му женски имена. — Слушай, моето момиче, трябва да бъдем твърди, да запазим самообладание. Видя документите, нали? Ето, тези записки също вероятно съм ги писал аз, почеркът е мой. Още по-идиотското е, че като че ли отдавна, съм си съчинявал разни подобни мисловни модели! Слушай, ти... ти мен никак ли не ме помниш? Ама искрено!

Ученичката по ученически се изчерви.

— Не сте ми непознат.

— Искрено! — повтори той строго.

— Смешно е. Нещо така... Не, много е глупаво! Като насън. Някакво приключение със сина на някакъв собственик, на яхта, но като че ли едновременно и със самия собственик.

— Леле, леле! Толкова малка, а вече такива приключения! Виж какво, бягай на палубата да донесеш бордовия дневник, стори ми се, че го видях някъде там. Пък аз ще се позанимая още малко със записките.

— Гладна съм!

— Чудесно! — зарадва се той на детската ѝ откровеност пред мистерията.

— И аз съм гладен. В камбуза има всичко.

— Къде?

— На корабите им викат камбуз, на кухнята, искам да кажа. Хайде, бягай за дневника, аз ще приготвя нещичко!

И се зае още веднъж да прочете описанието на своето падане през борда в края на записките. Не помнеше никакво падане, но в сънищата си някога неведнъж бе падал от бленуваната яхта, бе се преборвал храбро и — естествено — винаги успешно с гигантски вълни и акули, бе спасявал давеци се — деца и жени. Сега тук нямаше нито вълни, нито каквито и да било други живи същества, не се съобщаваше дори причината за падането му през борда, но за един аспирант по статистическите проблеми на квантовата механика такова падане беше сега далеч по-интересно.

23

Нормалният човек навярно би полудял в тяхното положение, но двамата не бяха съвсем нормални, тоест те бяха млади и чудовищно гладни. А лакомията, с която поглъщаха купищата сирена и салами, им помогна да преглътнат полека и онова, което заедно прочетоха в бордовия дневник.

— Името тука твоето ли е? — запита я той, като вече се боеше да не би тя пък да отрече.

— Моето.

— А почеркът?

— Като че ли.

— Е тогава, съпруго моя.

— Ама как ще съм ви съпруга! — едва не се задави ученичката.

— Така излиза.

Макар и захвърлили спасителните жилетки и пуловерите, двамата бяха се изпотили от бързото хранене. Памучната риза на оня професор от бъдещето, превърнало се сега по чудодееен начин в минало, беше му доста широка. Посполучлив избор — но за асистента — направи абитуриентката: пред широките блузи и рокли предпочете една от мъжките тенисни фланелки, която подчертаваше чаровната ѝ мургавина и доста прозираше над свободно шаващите ѝ гърди. В такова момиче човек би могъл да се влюби дори и в това умопобъркващо положение. Особено ако не е сигурен дали насън или наяве го е любил само преди час.

— Ох, не мога дори да мисля! — изпъшка то, след като отпи от чая.

Стори му се опит за изклончване.

— Как така не можеш? Тоя мозък ти е даден да мислиш!

— Ама защо на мен се карате?

— Защото се вбесявам, когато някой ми отвърща така. Фукаме се, че сме венец на творението, че природата чрез нас се самопознавала, а като опре до нещо по-трудничко — ох, това го не мога, ох, онова не го разбирам! И никакви усилия не щем да направим!

— А ти какво измисли? — неочаквано и по съпружески му се озъби момичето.

Той притихна гузно.

— Измислих... Тоест открих, че се намираме в невъзможна от гледна точка на науката ситуация.

— Открил Америка! — доволно ухапа новата филийка хляб тая спусната му изневиделица малка съпруга.

— Да, но аз искам да я разбера, а ти...

Тя го прекъсна с несвойствен за възрастта ѝ спокойно ироничен израз:

— Много ще те помоля за това. И по-бързичко, ако може!

— Подигравката ти е неуместна. Бедата еднакво ни засяга.

Сигурно щяха и по-лошо да се скарат, но внезапно тя отпрати необикновено широки, топло-кафяви очи към него, в които като в глъбините на тъмен кехлибар мъждукаше усмивка.

— Онези картини там ти ли си рисувал?

— Би трябвало. Ако и всичко останало е вярно.

— Много стара си ме изкарал.

— Хубава си. Не, сега си по-хубава.

Кой знае защо, тя сякаш се обиди от плахия му опит за комплимент, блъсна с отвращение чинията от себе си.

— Плюскаме като на погребение!

— Чак погребение! Може би панихида. Панихида за умрялата ни старост. Или още по-добре: годишнина от сватбата! Хайде да я отпразнуваме, а? Там има шампанско.

— Мисля, че си имаме по-важна работа сега. Нали щеше да разбереш какво е станало?

Права беше, разбира се. Той попе бързаше да се нахрани, за да тури някакъв ред или поне относителна последователност във всичко, което според записките и дневника са преживели. И да го опише, както се полага за добросъвестния учен. Май се очертаваше достатъчно материал ако не за хипотеза, то за що-годе ясна картина, над която после вече цялото човечество можеше да си блъска главата колкото си ще. Обзе го сериозността на млад лекар, готвещ се да снема анамнеза.

— Добре. Нека започнем с това! Кое си спомняш с пълна сигурност?

Ученичката и от този му въпрос се изчерви, а извиквайки троснато, сякаш скри нещо:

— Спомням си само, че днес трябваше да отида на пробни снимки. Щяха да пратят кола да ме вземе. Е, там още... мама, татко, в къщи, в училище...

— В какъв филм ще играеш?

— Знам само заглавието му — „В началото на пролетта“. После ще ми дадат сценария. Ако ме одобрят, разбира се. Нещо за една първа любов, каза ми режисьорът.

Той забрави научния си подход. Засмя се, очарован от честите й изчервявания, несвойствени на познатите му днешни млади момичета. Дори първокурсничките не се изчервяваха, него караха да се черви на упражненията, които му бяха дали да води.

— Е, сега вече сигурно имаш достатъчно опит в първите любови!

Тя се опита да побегне, но той улови края на полата ѝ, когато се измъкваше иззад масата. Безопасната се отвори, а разтрепераните ѝ пръстчета все не улучваха улейчето с разкривената игла.

— Ти от шега не разбираш ли? Дай на мен!

Тя дръпна коремчето си от протегнатите му ръце.

— Ама каква шега е това! Ние ще умрем, а ти!...

— Как така ще умрем, защо ще умираме? Напротив, ще бъдем щастливи. Като в приказките.

Момичето не го изслуша, хукна навън да оправя полата си, а той разчисти масата, тури пред себе си записките и дневника, натрупа няколко чисти листа и заседна над онова, което бе нарекъл тяхна приказка. Дори частица истина да имаше в него, леле, каква дисертация ставаше!... Такава, че ако не го изритат веднага, най-малкото ще позвънят скришом в психиатрията. По-добре овреме да се преориентира към научната фантастика!

И все пак лековерието на младостта му настояваше да приеме невъзможното по простата причина, че беше по-интересно. А едновременно с това отхвърляше лошия край, отказваше да се докосва до него. Заедно с писането обаче постепенно като че ли го занайпуска и младостта. Все по-често в изреченията му се намесваше някой по-умен, по-скепичен. И по-страхлив! Докато страхът надделя така, че не му позволи да седи повече сам в каютата. Той прибра записките, прибра и дневника с недовършената история на

приказката. Сега вече не можеше да не си признае: трагедия си беше, сяко жестока като всяка истинска трагедия! Заклучи ги в шкафчето заедно с ония книги, които носеха неговото име, а не му припомниха нито кога ги е написал, нито защо един сериозен професор се е заемал да пише изобщо такива книги. И излезе.

А защо бе очаквал да види друга жена в шезлонга — красива, тъжна жена, която ще протегне ръце към него? Защо пак го изненада това малко момиче в шезлонга, което бързо закри лицето си с длани, щом чу неговите стъпки? Той притича към капитанската шапка, захвърлена край мачтата, нахлузи я, постоя разколебан пред двата портрета — тази ли жена бе очаквал да завари? И викна:

— Тук се слуша мойта дума, аз съм капитан!

Гимназистката поразпери пръсти с надежда, която приличаше на готовност за игра. Между тях бликна тъмнокехлибарената усмивка.

— Не ми ли отива? Цял живот съм мечтал за такава шапка, преживяла поне сто хиляди бури! Сега да имаше и една лула? Бе тоя капитан не е ли пушач?

Тя се отказа от играта, преди да бе започнала, отпусна ръце в скута си.

— Направихте ли нещо?

— Поиграх си на зарчета с теорията на вероятностите, ама все различно се падаше.

— Уф! На вас още ви е весело!

— Нека заедно да ни е весело, а? Защо избяга?

Тя отправи погледа си към светлата безизходица отвъд релинга.

— Хей, да не би да си влюбена в мен? Така бягат малките момичета, когато...

Приблужи се към шезлонга, но не я изплаши. Тя вдигна лице към него — отчуждено женско лице, което и от признанията вече не се плашеше.

— Най-идиотското е... — Не се доизказва може би защото на тази яхта всичко беше еднакво идиотско. — Както и да е!

Той също бе станал стар и невярващ.

— Откровение, мило! Тук сме длъжни да бъдем напълно откровени.

Тя се облегна в шезлонга и затвори очи, сякаш извътре да прецени откровението — си.

— Та аз изобщо не ви познавам! А имам чувството, че някога, много отдавна, сте ми били първата любов както се казва. Кажете какво е това, което става с нас?

Тя пак закри лицето си с вдигнати нагоре лакти, чиято девическа острота заплашваше да пробие ръкавите на тениската.

— Може да се обясни... — Прекъснаха го връхчетата на гърдите ѝ, които също бяха изпънали до скъсване тениската. — Хей, първата любов не се забравя! Трябва да бъдеш по-любезна с мен.

Момичето, се прегъна напред като за гневен скок.

— Ама аз пак само се шегувах, моля ви! Искан да кажа... Усмивайте ми се поне, знаете ли какви чудесни гънчици стават тука, над устната ви, когато се усмихвате! — И щеше да добави още нещо за извинение, но се уплаши от

внезапния напор на нежност, бликнал в него сякаш от самите думи, с които рисуваше усмивката ѝ, и от усещането, че много пъти с упоение е целувал тази двойна гънчица. — Хайде да си сварим кафе, а!

Не донесе кафе, защото не събра търпение да го чака; върна се с бутилка коняк, която отдалеч размаха като трофей.

— Вижте само какво намерих! На тоя богаташ и конякът му... — разпери ръце и викна с юношески възторг: — Хей, ама тоя богаташ съм аз, нали? Лелеее, че и яхта, че и кола! А спестовната ми книжка видяхте ли одеде? Е, не са кой знае колко, но за една година гуляи ще стигнат. А той, тоест аз сигурно имам и апартамент. Или къща, а? Майкооо, каква фантастична история!

Прогонилата го преди малко жена го посрещна с усмихнато недоумение, но бързо се превърна в гимназистката, на която отново можеше да се говори на „ти“.

— Представяш ли си? Бъхтиш се, трупаш, трупаш, а когато вече си остарял и нямаш ни сили, ни желание да харчиш онова, дето си го натрупал, хоп, връщаш се в едно време, когато като гладно куче обикаляш студентските мензи, и внезапно имаш всичко, дори спестовна книжка! Е, те така трябва да живее човекът, майка му стара!

Тя по девически звънко се изсмя, но женският ѝ практицизъм я отрезви или я отрезви това, че още не познаваше студентските мензи.

— А после?

— Какво после? Ааа, после! Ами... похарчваш всичко и се връщаш обратно в майка си. Лошо ли е? Вместо да гниеш в гроб студен, както се пее в песента. Да прием, малката, за тоя начин на живот! Леле, как весело ще похарчим всичко, щом се измъкнем оттука, не можеш да си представиш!

Той провери дали са достатъчно чисти чашите от уиски на постланата направо върху дъските трапеза, но тя отказа да пропилява заедно с него наследеното от бъдещето им имане.

— Не пия.

— Аз също. След оня случай, дето ти разказах, съм много предпазлив, но такъв коняк, моето момиче, никога не сме пили. Седем звезди!

Подсетена сигурно от конячните звезди, тя объркано погледна часовничето на китката си.

— Нощ ли е или е ден?

Той ѝ поднесе чашата с питието, което — мъничко по-тъмно — щеше да има цвета на очите ѝ.

— Така е по-интересно. Редуването на нощта и деня е нещо много банално, много земно и няма нищо общо с действителното време. Ние сме за вечното време, за времето на боговете! Наздраве! Моля те, глътчица поне! За кураж.

Бе се навел над нея и виждаше само лъскавите ѝ коси, мъничкото носле, но тя спокойно пое чашата и вдигна глава към него.

— Кураж за какво?

И отново бе се превърнала в оная жена, която го плашеше. Той се обърка, отстъпи, забрави да чукне чашата си в нейната.

— Не ми се сърдете, но за един начинаещ физик такова положение е истински празник.

— За празника ви! — вдигна тя чашата с изискано официален жест, а после я ливна в устата си. Задави се, изду бузи, очите ѝ станаха конячно червени. Абитуриентче в абитуриентската си нощ.

Той не удържа смеха си.

— Хей, седем звезди не се пият така! Те се пият една по една.

С капитанската шапка на глава, с тия развлечени моряшки панталони и с карираната памучна риза много му се искаше да прилича на стар морски вълк, да ѝ вдъхва доверие и успокоение, но тоя нов, твърде пронизателен неин поглед му пречеше. Така бе го смутило и огледалото в тоалетната, отразило един аспирант с нежноскулеста физиономийка на първокурсник. Децата-чудо си оставаха май и на вид инфантилни. Трябваше да си пусне брада, сигурно щеше да му отива.

Гимназистката успя да не се закашля, преглътна окончателно, пое си дъх и рече с фарингитен глас:

— Хайде и малко по-сериозно, а! Не разбрахте ли все пак нещо? Къде може да се намираме?

Не схващаше ли това глупаче, че сега шегите им бяха единствената опора пред неизвестното?

— Пийнете още мъничко, защото истината е жестока. — Тя позволи да ѝ налее. — Една летяща чиния е минала над нас, закривила е пространството и сега ни отнася в тая гравитационна клетка при своите си, за да ни видят. Мисля обаче, че няма да посраим човечеството, особено вие!

— Не ме будалкайте, не съм дете! Странното е, че и това като че ли съм го чувала или чела някъде. Но защо сме на тоя кораб?

— Яхта — поправи я той със собственическа докачливост. — Сигурно тяхната цивилизация е морска, може изобщо да нямат и суша, къде тогава ще ни диянат?

— Ама кажете най-после нещо сериозно! — проплака тя, а отчаянието отново изпълзя по бузките ѝ.

— Чели ли сте случайно фантастичния роман „Пътят на Икар“? Не помня вече автора му, българин беше. Та там един от героите казва: Вселената е такова нещо, че каквато и глупост да изтърсиш за нея, все може да се окаже вярна.

Под тениската гърдите ѝ затрепериха като крем в порцеланови купички.

— Страх ме е.

— И мен ме е страх — призна си той и седна на дюшека, за да посрещне удара на нейното отчаяние.

— Но какво ще правим?

— Каквото прави цялото човечество. Чака. Чака да се случи нещо. А в науката това е закон. Всеки еднократен феномен си остава непознаваем. Той

трябва да се повтори или да се промени, или да се развие, изобщо да стане още нещо с него, за да бъде разбран.

Усещаше превъзходството си, усещаше се умен и отново страхлив. А някой бе му внушил, че мъдростта не се бои, затова се насилваше да бъде мъдър. Запита:

— Нямате ли чувството, че сама сте избягали на тази яхта с някакъв мъж или при някакъв мъж? — Прочете в изненадата ѝ отговора и бързо продължи: — В мечтите си съм имал много яхти. То какво ли няма в мечтите на едно пубертетче! Но всичко в края на краищата се свежда до това, как да избягаме от света около себе си. Вие от какво избягахте?

Съзнателно повтори въпроса си след такова предисловие и тя се улови на въдицата.

— Сигурно от училище. Такава скука е там! Зубкаш, зубкаш, а животът си минава край теб, даже „здрасти“ не ти казва! Обичам биологията и литературата, но и там даскалите са едни...

— Предполагам, че и от още нещо, а? — постара се той да го вметне без ироничен намек.

— Като казвате сега... И от мъжете сякаш съм избягала. Също са такива скучни, скучни, пък придирчиви. А някакъв мъж не е имало в живота ми, наистина!

— Ами аз? — ухили се той насреща ѝ.

— Моля ви, нека не говорим за това! — Но нямаше съпротива в думите ѝ.

— Тъкмо за него трябва да говорим, ако искаме да разберем какво е станало с времето в нас.

— А вие тогава от какво сте избягали?

— Главата ми е пълна с неща, които не могат да бъдат мои, защото никога не съм ги желал! Разбирате ли?

Малката усърдно закима, толкова усърдно, че сигурно раздрусваше подобни неща и в собствената си главица.

— Та аз се готвех тия дни предсрочно да взимам акъла на института. Рецензентите казват, че дисертацията ми щяла да бъде събитие. Бяга ли се от триумфите? И в същото време се усещам адски отчаян. Искане ми се да се скрия някъде от всички уреди и книги, от всичките досегашни мъдрости, да застана някъде гол и сам срещу Вселената, да ѝ викна: Нали си ме създаде уж, за да се самопознаваш? Хайде, изтърсвай най-после какво те мъчи, кои са ония тайни, които искаш да разбереш чрез мен...

Момичето го прекъсна боязливо:

— Знаете ли... ето сега, сега имам чувството, че съм виждала това, че го знам отнякъде.

— Виждали сте ме гол?

— Не, не! Сигурно съм чела нещо такова.

— Е, да, при тия масови средства за информация човек не може да бъде вече оригинален и в най-интимните си помисли. Впрочем това го правят и

йогите, но аз не искам като тях, разбирате ли? Не вярвам в тяхното абсолютно битие. Не ни трябва на нас нирвана, развитие ни трябва.

— Няма ли да се напиете?

— Защо да не се напием? По-весело ще бъде.

Тя решително отблъсна бутилката, тръгнала сега и към нейната чаша.

— Моля ви, недейте! И вие недейте!

Не бяха заповед или предупреждение думите ѝ, пълни с отчаяна молба бяха и потребност от опора. Той внимателно премести далеч от себе си бутилката и чашата.

— То и така май вече ме хвана, прощавайте! Ще ида да сваря кафе.

Но не тръгна. Надяваше се новото ѝ насочване към него да не е само заради страха и чувството за обреченост. Очакваше да му каже още нещо.

— За какво е дисертацията ви?

Позасмя се, скри разочарованието си.

— Чели ли сте Брехт? Има в неговите разказчета за господин Кройдер едно такова: Попитали господин Кройдер над какво се труди сега. Той им отговорил: „Над следващата си заблуда.“

Не успя обаче да се зарадва на сполучливия отговор, защото в следващия миг осъзна, че никога не бе чел каквото и да било от този писател — само една негова пиеса бе гледал, и че не би могъл да каже откъде знае това разказче.

Тя прилежно се опитваше да овладее чутото.

— Искате да кажете, че всичко е samozabluda?

— Не аз. Кройдер го казва. Но, общо взето, при нас положението наистина е такова. Ние знаем, че всяко ново познание утре или вдругиден ще бъде опровергано. Такъв е пътят на познанието. Който бърза, да върви при йогите. Ама не от йогите чака човечеството истините, нали? И не от поповете.

Тя облиза устните си, пресъхнали от коняка и задухата, с почти бебешко езиче.

— Това не ви ли отчайва?

— Е, аз съм още съвсем в началото, още ми е приятно да вярвам на заблудите си — отвърна той и за кой ли път усети, че тази флиртуваща самонасмешка също не беше негова. Напил ли се бе, или само се перчеше пред малката?

— Ох, де да беше и това samozabluda! Но какво ще правим сега!

— Дайте да изиграем вашия филм! „В началото на пролетта“ ли беше? Аз играх веднъж в една пиеска като ученик. Ще направим репетицията, та като излезем оттука...

Момичето рипна от шезлонга и побягна към релинга. Постоя там, после бавно запристъпя с босите си по цигански мургави крачета все край белите му тръби.

Той тръгна по отвъдния борд. Взираше се в светлината, която не осветяваше нищо друго, освен тях, надничаше надолу по стените на яхтата, чието дъно тънеше в светлинната мъгла. И пресмяташе, че ако малката върви със

същата скорост, ще се срещнат някъде на кърмата. Искаше да ѝ предложи заедно да сварят кафето и се вълнуваше от представата си за общата им шетня.

Там я и завари. Беше се навела към голия и безпомощен над изчезналото море гребен винт. Мълчаливо се наведе край нея. Винтът нищо не му казваше, защото той очакваше друго. Стоя така, докато присвитият му стомах възропта, докато тя изхлипа:

— Ще изтърва снимките! Той и други момичета сигурно е поканил.
И заплака.

24

— Всички играем в някакъв филм — отвърна му тя в примирен опит за мъдри изводи, а несъответствието я правеше почти комична, защото все така си приличаше на хубаво циганче. — Някой такъв стар режисьор, като моя, иска да повтори или пък да отхвърли от себе си нещо, което не е успял да изживее, и почва нас да разиграва.

— Нашият няма да бъде повторение — увери я той, продължавайки да я успокоява.

Гимназистката бе се наплакала, понесе и подигравката му, че страда заради някакъв филм, когато е напълно възможно да са изгубили завинаги цялата Земя с всичките ѝ кина.

Стояха от двете страни на шезлонга и тя очевидно нямаше желание да седне отново в него, след като нищо повече не бе ѝ предложил досега, освен изтощително чакане.

— Ние сами ще си съчиним нашия филм, затова ще бъде друг. — Той все така горещо настояваше, защото много му се искаше да я целуне, а филм с такова заглавие обещаваше не една целувка. Сънят, потънал в мътилката на паметта му, вече не го плашеше с мъчителната несполука за любов. — И така, някой ни е затворил на тази яхта. Впрочем бихме могли да се намираме и в студио, нали? Тая светлина и тишина, снимките са почнали. И така, трябва да изиграем сценария „В началото на пролетта“.

Тя го прекъсна с импулсивния наивитет на младостта си.

— Кой е този някой?

— Е, мило момиче, задават въпроси, които хората съвсем безсмислено си ги задават толкова хилядолетия! Кой ни е затворил на тая планета и какво трябва да правим по-нататък? Та ние до никъде нямаше да стигнем, ако сами не си решавахме какво да правим! Наричали са го „господ“, наричали са го „природа“, вие одеве го нарекохте „режисьора“, приемам! Готови! Кадър първи! Щрак!

Храбро заобиколил шезлонга, за да бъде в готовност край нея, той протегна дългите си ръце и рязко ги затвори като скриптерна дъска под нослето ѝ. Бъдещата артистка се дръпна, но двойната гънчица над устната ѝ вече участвуваше в играта и го изпълни с ново въодушевление.

— Къде е началото на пролетта? Въздухът? Въздухът мирише на пролет...
— Ноздрите му вдъхнаха демонстративно дълбоко, но не уловиха никакъв мирис.
— Е, това няма как да се покаже. Но въздухът, да, слънцето напича земята и зимната влага се надига нагоре, забулва цялото поле в инкубаторната си топлина. Капчуците, те все по-нетърпеливо отмерват времето с капките — секунди. — Споменатото време бликна в устата му като горчива слюнка, трябваше да се преглътне. — Какво още става в началото на пролетта?

— Тихият пролетен дъжд звънна над моята стряха — подсказа му ученичката с христоматийното стихотворение. — С първия пролетен дъжд колко надежди изгряха.

— Ще снимаме и надеждите — рече той, защото тя пресилено, като читалищна самодейка, ловеше с уста и длани невидимите пролетни капки. Не искаше да ѝ отнема дъжда. — В плахи акварелни тонове, които постепенно ще сгъстяваме.

Изтича до мачтата, клекна, откъсна нещо в несъществуващия завет на портретните платна. Върна се с танцова стъпка и с ренесансов поклон ѝ поднесе трите си пръста, събрани като за молитвено прекръстване:

— Първото кокиче за теб, моя първа обич!

Тя се постресна от унеса в лицето му, но сигурно ѝ дожаля за играта и старателно пое кокичето.

— Целунете го, целунете го! Влюбените момичета така правят.

Изострените за целувка устни докоснаха нищото в пръстите ѝ, после се засмяха.

— До тук всичко е много банално.

— Разбира се. Но е хубаво, нали? Всички хубави неща са банални, затова ги и повтаряме, я! Исках да кажа, станали са банални, защото ги повтаряме, защото... Ама не ме обърквайте де! Впрочем как ви беше името? — В съзнанието му нахлуха едновременно и от различни посоки множество женски имена. — Все едно, не можем да играем със собствените!

Той отиде при коняка, пи за подкрепа направо от шишето, обърна се и видя, че тя очакваше името си. Викна вдъхновено:

— Алфа! В началото на пролетта, от слънчевите пари, като Афродита от морската пяна, ще се появи едно момиче, чието име лежи в началото на азбуката, а лъчите му извираат от дълбините на материята. Става ли?

— Става, капитане! — зарадва се тя, навярно и на намереното от нея обръщение.

Преизпълнен от доволство, той намести капитанската си шапка, с която не можа да се раздели, въпреки че изпотяваше главата му.

— Отлично! И така... В началото на пролетта старият морски вълк се връща от далечно, далечно плаване след много и ужасни бури. Но още от морето през бинокъла съзира на брега в мъглата на пролетните изпарения момичето, което... Е, което най-после ще забие котва право в сърцето му. — Грубо насмешлив пръст ръгаше ребрата и на неговия вкус, че наистина всичко е прекалено банално и сантиментално, но много му се щеше да бъде завърнал се

морски вълк. — И така. — рече той за четвърти или пети път, насилвайки въображението си. — Какво още става в началото на пролетта? Тогава нашите баби са зачевали децата си, та да се родят през зимата, когато полето спи и ще имат време да ги отгледат. Може и оттам да сме наследили навика да се влюбваме през пролетта. Абе, природата си знае работата!... Прощавайте, Алфа!

Бе срещнал в очите ѝ враждебност, гънчиците ги нямаше.

— Нищо, нищо, капитане. Продължавайте! — отвърна тя и се отпусна в шезлонга като жена, сломена от безнадеждното чакане на своя морски вълк.

Лишено от подкрепата, вдъхновението му също се умори.

— Алфа, един такъв филм... Искам да кажа, в такъв филм не може да няма целувка.

Жената в шезлонга снизходително прозря за какво е била цялата игра.

— Целунете ме.

Но той вече не знаеше как да го направи — докато не се появи отново закачливата двойна гънчица. Наведе се към нея, още по-плахо я докосна.

Жената се развесели.

— От това би излязло добър кадър.

И той тръгна към коняка; плещите му се смъкнаха в широката карирана риза.

— Съжалявам, но сега няма с кого друго да изиграете своя филм.

Изрече го вече на чашата с коняк и веднага изтръпна от собствения си цинизъм. Гърбом зачака наказанието. Шезлонгът изстърга по дъските гръмотевично силно в очакващата тишина. Босите стъпала зашляпаха шамари на палубата. Ръцете ѝ го обхванаха през кръста, брадичката ѝ се забодеше между плешките му.

— Страх ме е, капитане. Дори интересен сценарий не можем да си съчиним!

Да, това си беше вече отмъщение! Защо обаче продължаваше играта? Хлапашка му работа!

— Целунете ме! — каза хлапето. — Целунете ме истински. — Но на него вече не му се целуваше. — Знаете ли, аз... Мен никой мъж така истински, искам да кажа, истински мъж.

Той се извъртя в ръцете ѝ, които не пускаха кръста му, както не се изпуска спасителен пояс. Повдигна брадичката ѝ, накани се да я утешава с думи, но думите затъкнаха глътката му и бликнаха в юношески порив на плач, накараха го да зацелува сълзите ѝ с отчаяние, което приличаше на страст.

Оказа се странен любовник: ту невъздържан, ту плах и все несръчен като в съня си. А същевременно обременен от спомени за други жени — опит, в който си отказваше да вярва, защото му се струваше смесен от гледаното в кината, от романите, от младежките съновидения. Но тази Алфа — точно толкова позната му и непозната — като че ли изпитваше същото. В единия миг сама ще го потърси по неприлични за седемнайсетгодишно момиче начини, в следващия рязко ще се дръпне, погнусена от собственото си поведение, ще го принуждава дълго да я моли за една последна целувка, която отново я превръщаше в

страстно устремена към него жена. Целуваха се и се притискаха един в друг до отмяляване на мускулите, докато устните им болезнено се напукаха. Намокряха ги с по глътка изстинало кафе или топъл коняк и започваха отново. А в паузите гледаха към пролетно слънчевата празнота около себе си. Уютно отделила ги от света, станал им ненужен по време на прегръдките, тя не ги заплашваше, но и не ги подтикваше към друго, освен да се целуват.

Той откри в себе си, че и предметният свят диктува поведението ни, че човекът, творейки собствената си биосфера, непрекъснато си досъздава и господар, далеч по-властен от бог и природа. Сам се присмя на баналността на откритието си и поиска да целува гърдите ѝ, не само през спеклата се от целувките му фланелка.

Алфа отказа.

— Наистина ли никой не ги е целувал?

— Никой — отвърна тя, но май не беше сигурна.

— Нали ще ставаш артистка! Те в киното вече непрекъснато си показват какво ли не, а гърдите са нещо друго, те са символ на красота.

Тя възрази с оная всеки път изненадваща го зрелост, която и него караше да се запитва: кой съм всъщност аз в момента?

— В киното зрителят е анонимен, а разголването е подчинено на художествената идея.

— Режисьорът ли ти го каза? Виж, мило — разпали се той, защото едни нецелувани гърди могат да разпалят и най-преситения мъж. — Ние никога не гледаме гърдите на жената само като мъже. Мисля, че у нас надделяват други неща. Синът у мъжа има повече нужда от тях, отколкото сладострастието.

Щеше да измъдрова още нещо такова, но в мозъка му се изкикоти, чут от студентите, доста мръсен виц за женските гърди и той се засрами от просташкото си самоопровержение. Отказа се да настоява, въздъхна мечтателно.

— Сигурно имаш много хубави гърди.

Тя прихна възбудено.

— Мисля, че не са лоши. — И същите пръсти, които допреди миг стискаха с упорството на девственица полите на тениската, с един замах я изхлузиха през главата ѝ, захвърлиха я далеч от дюшека.

Оправи косите си и се поизпъчи, сякаш му позираше, но той не се приближи към нея. Нямаше в него никакъв порив — ни синовен, ни мъжки, само онемяла възхита пред хармоничната полусфера на тия банални като живота, кърмещи живота на планетата жлези.

Алфа не го дочака да се опомни. Прикри голотата си е оня древен жест на лявата ръка, който още повече открива, надигна се за тениската.

— Недей, моля те!

Тя седна веднага; по шийката ѝ аленееха петната от неговите целувки.

— Обичаш ли ме, капитане?

Бе ѝ го казал вече в десетина варианта, а сега нещо го обезпокои — твърде особено прозвуча въпросът ѝ. Наведе се, погали по цялата им дължина мургавите ѝ момчешки твърди крака.

— Какви нежни крачета имаш! Внимавай да не ги деформираш с разни тесни обувки като повечето жени.

— Това им е писано, горките! Обувките за бала вече са купени и са ми тесни. Хей, ама ти не ми каза обичаш ли ме? Ела, ела, недей да клинчиш!

Той зае предишното си място, точно срещу гърдите ѝ, които сега светеха насреща му с възпиращата светлина на семафори, но тя склучи ръце около врата му, бавно запада назад и го смъкна върху себе си. Надуваемият дюшек изпъшка под тях като отчаян от палавщините на своята гимназистка родител.

А после, когато сама бе махнала иглата, когато бе отмотала широката пола от бедрата си, изведнъж така го блъсна, че той се търкулна край дюшека.

Мистичната светлина за пръв път се раздвижи пред очите му, завъртя се в жълто-оранжеви мъглявини, заражда мънички слънца. Натъртеното му рамо изохка.

— Не се сърди, моля те! Аз... аз... Пък и режисьорът изрично каза, че за филма трябвало да бъда момиче. — Разрошена и сякаш обезумяла, тя навличаше тениската, пристягаше полата си, закопчаваше огромната декоративна игла. — Моля те, капитане! Мили!

Но той вече изтрезняваше в облекчителната прохлада на дъските. Нещо мъдро го убеждаваше, че гордостта да бъдеш пръв някъде е слаба отплата за неизбежното обвързване, особено лекомислено пред защитата на дисертацията! Мозъкът му отново запремята видения, приличащи на спомени — от един живот обаче, който с малко неща го съблазняваше.

Спокойно се премести на дюшека, спокойно я повика:

— Легни пак до мен! Не се бой, ще си изиграеш филма и тогава. Като се оженим. Всъщност няма да става нужда дори да сключваме и брак, нали вече сме се разписали. Ама сватба ще си направим, истинска, голяма сватба!

Тя зарадвана се върна в прегръдката му, но женското ѝ мозъче по-добре задържаше такива подробности, помнеше и невероятно отдалечената в бъдещето дата на брачното свидетелство:

— Толкова далече ли? — И все пак още беше по-нетърпелива от него. — Капитане, а ако станем деца?

— Ние и сега май сме деца — бащински я притисна той към себе си. Имаше предвид само нея, разбира се, но и неговата млада плът отново не повярва в опасността. — Няма, ще видиш! Ние пак така изведнъж ще се върнем и аз ще съм известен професор, а ти... — Позапъна се, защото не знаеше към какво тя ще се е насочила: киното, биологията или литературата. — Ти много, много ще ме обичаш. Е, и мъничко ще ме ревнуваш от студентките, но съвсем мъничко, защото ще знаеш, че аз все така си те обичам, както сега.

— Да, ама ще бъдем стари!

— Е, чак толкова стари! Аз бързо-бързо ще стана професор, нали съм вундеркинд.

— А ако не се обичаме тогава? Искам да кажа, като се събудим?

— Невъзможно! — искрено се възбунтува младостта му.

— Обичаш ли ме, капитане? — запита го тя, вече по някакъв стотен начин.
— Обичаш ли ме истински?

Той ѝ отвърна с порой целувки, наред които тя се опитваше пак да му се извини, че го принуждава да чака, а той се мъчеше с целувки да заличи някакви бъдещи години, защото в тях не я виждаше край себе си.

Целуваха се още, за да изкупят вината си един пред друг, и се надпреварваха да призовават общото бъдеще; целуваха се, докато тя, обезсилена, заспа като дете наред приказката, която съчиняваше за нея.

25

— Капитане!

Той стреснато се вдигна, но мозъкът му, още размътен, не съобрази веднага къде се намира. Съзря най-напред чифт боси женски крака на белия фон на палубните дъски. Изпъкналите встрани от палците жълтеникави кокалчета се забиха с позната болка в чувството му за природната геометрия. После срещна и черния ужас в очите на жената. Наниз от потни зрънца бе избил в сянката на бъдещите ѝ мустачки.

Ниско над морето жълтееше прозрачното мляко на утринните изпарения. Зад гърба им, невидимо от корпуса на каютата, изгряваше слънцето. Без ветрила и мотор, яхтата сънено се полюшваше в гъстите крайбрежни води. Носът ѝ, сякаш воден от собствения си копнеж, бе се насочил към кално черната ивица на далечен бряг. По него тук и там още светеха електрически лампи. Толкова много ли бе ги върнало течението?

Острият шепот отново прониза ухото му:

— Какво стана?

— Какво е станало? — потисна той досадата си, но не само викът ѝ бе го събудил — тъмната утайка на неясен кошмар още притискаше сетивата му.

— Не усети ли? Като че ли потъвахме.

Той понасъбра търпение за повторната ѝ криза:

— Съвсем да бяхме потънали, мило, нищо нямаше да усетя след толкова любов.

И я прегърна за нов сън. Тя го отблъсна.

— Иди виж какво става!

— Нищо особено. Морето се готви да ни изплюе на брега. Ако ти се ще повечко драматизъм, ще кажа: като удавници.

— Къде сме?

— Доколкото разбирам от течения, някъде пред нашия бряг.

— Но аз действително... Като че ли потъвахме или се издигахме във въздуха.

— С любовта е така. Или потъване, или издигане — сънливо рече той, но ръцете и краката му се протегнаха в мъчително изплуване от тинята на съня.

— Моля те, капитане!

Погали небрежно бузата ѝ, стана.

— Юнга Алфа, заповядавам ти да спиш! И по-добре се премести в каютата, ей сега ще съмне.

Целият беше потен, а не разбираше защо е навлякъл тая дебела карирана риза. Смъкна я, заизтрива с нея гърдите си; кожата му настръхна от утринния хлад, а душата му се разсърди на безредието по палубата, на остатъците от храна и напитки, на прекатурената вазичка, на кощунствено захвърлената край статива спекла се палитра. Доразсърди го и жената — също бе спала облечена! Отгоре на всичко в някаква невъзможна цигански шарена пола и в неговата тениска, станала жълта от потта ѝ. Малко ли дрехи домъкна на борда, та бе опряла до неговите тениски! И на себе си се разсърди: не само яхтата бе пуснал на произвола на теченията, сам бе хлътнал в един противоположен на здравословните му бягства разгул, чиито последици размекваха костите му с болките на следгрипно изтощение. Утринните разкаяния бяха си отишли отдавна, заедно с младостта му, и това сега го измъчваше с непозната сила.

Пред тоалетната го чакаха още неприятности: в хаоса от разпарцалосани спомени за вчерашния ден никъде не съзря кога и какво изобщо бе го накарало да изобретява такова гадно съоръжение. Клозетният автомат функционираше нормално, водата устремно се отправи към своята велика сестра под яхтата — повреда нямаше, нямаше и запушване в мивката.

Отвърза с погнуса пълния пластмасов чувал и го хвърли през борда. Чувалът изпляска върху притихналите вълни с тежестта на мъртвец. Така се канеха да погребват някакви вещи, но и вещите не можа да си спомни. Стоплилата се в резервоара вода също не успя да раздвижи упоената му от коняка и прекалено дълбокия сън памет.

Постоя край релинга с мокра глава. Брегът изглеждаше познат и непознат, но пристанище на него нямаше. Навярно се носеха към някой от курортните комплекси, отспиващ си доволно модния коктейл от слънце, море и алкохол. Сгради обаче още не се виждаха, само пръснати из алеите светлини — синкавобелни диамантени игли върху черната папионка на бреговата ивица.

Нищо не го очакваше на този бряг, по-скоро: никой. Към какво тогава ги връщаше яхтата, след като така самоволно бе решила да ги върне? Само трите дни ли бяха изтекли — колкото регистрира при излизането им? В това не беше сигурен. Сякаш цяла бездна от време зееше зад гърба му, а в нея той непрекъснато бе падал, вкопчен в някаква ужасена от гибелта си жена? Май правилно ѝ рече одеде, че морето ги изплюва като удавници.

Искаше ли я още? Сега не, на оня черен бряг може би щеше да му липсва, защото отдавна не бе обичал някого там. Тия три дни въпреки всичко май излязоха хубави. Обичаше ли я наистина? Е, повече от глупаво е да се пита човек за каквото и да е с махмурлук в главата си, в часа на разкаянията! Но защо си каза „въпреки всичко“, щом още не бе в състояние да назове нито едно от тия въпреки неща?

Стоеше полугол край релинга и вече зъзнеше със синкаво-жълта като мъглицата над водата кожа — гърди на опърлена птица, а не смееше да влезе в каютата за пуловера си. Беше поизстинал от усещането за чуждото присъствие в

нея и от незнанието кого ще срещне. Жената, която бе нарекъл Алфа и чието истинско име също не помнеше, бе загубила дори определения си образ из пустите пространства на това странно негово безпаметство. Там ту притичваше забравено в детството му палаво момиченце, ту се хилеше от предните банки на аудиторията нахална студентка, или стенеше в упойката на страстта нечие пикантно разкрито женско лице. Само очите като че ли навсякъде бяха едни и същи: уплашени, пълни с неясна, обезпокояваща мъка.

Тя още чакаше да бъде успокоена и той влезе в каютата, все така несигурен кого ще завари в нея. Посрещна го единствено укрилата се от утринния повей вчерашна задуха. Вратата към рубката обаче зееше разтворена и Алфа навярно бе там, ако не беше халюцинирал, долавяйки нейната шетня през каютната стена, когато се миеше.

Отвори най-напред всички илюминатори, за да проветри, после влезе в кухненската ниша и си избра една ябълка от фруктиерата. Беше гладен, а не му се посягаше към никаква храна. Както след всяко пиене — а защо беше препил, дявол да го вземе! — стомахът му жадуваше за нещо разхладително.

Алфа седеше във второто пилотско кресло и се взираше към брега със своите поизпъкнали като аметисти върху пръстен очи, които отразяваха в шлифованото си страдание отблясъците на ветровото стъкло. Не се обърна, само дръпна босите си крака, за да му стори път. Бе сменила тениската с евтиния пуловер, който ѝ купи в пристанището, и сега съвсем приличаше на поизпаднала циганка с тия възгуби боси стъпала и омачканата шарена пола.

Той захрупа силно ябълковия залък, за да сдъвче и новата досада — в рубката обичаше да бъде сам.

— Какво е ставало с клозета?

— Повреден ли е? — отвърна тя, без да отклони поглед, сякаш внимаваше да не изпусне нещо на брега.

Недокоснат още от слънчевите лъчи, които ветрилообразно опипваха небето за избягалите през нощта летни облачета, брегът продължаваше да тъне в своята си нощ. От него гледана, яхтата сигурно се намираще отвъд хоризонта, на десетина мили в морето. Толкова показва и екранчето на радара. Компасът, жирокопът, барометърът излъчваха същото предутринно спокойствие.

Той се пресегна пред гърдите ѝ, видя пожълтялата си от студа ръка, засрами се от голото си шкембенце, което направи сърдити гънки, и включи радиостанцията.

— Тук яхта „Птах“! Тук яхта „Птах“!...

— Ясу, професоре! — отзова се почти веднага и необикновено бодро за ранния час един от познатите му диспечери. Той винаги го поздравяваше с кой знае как оцелялото от древногръцките колонии по това крайбрежие приветствие. И не забравяше да добави плоската си шегга: — Как е, успя ли да изведеш формулата за хармонията на света? — С нея всеки път си отмъщаваше за чудатото име на неговата яхта.

— Много ли закъснях? — Още имаше чувството, че са пребивавали в морето значително повече.

- Няма проблеми — отвърна диспечерът. — Връщаш ли се вече?
- Не знам, но съм в крайбрежни води. Пак ще се обадя.
- О кей! — смогна да каже диспечерът, преди да му отнеме думата. Алфа още пребиваваше в своята всепогълнатост от брега.
- Чу ли? — лениво натърти той. — Проблеми няма.

И пак отхапа от ябълката, после и я подаде откъм цялата половина. Тя поклати глава.

- Да сваря ли вече кафето?

Не му се ставаше, защото цветовете на морето преди самия изгрев, леко замъглени, размити, променливи, бяха особено очароващи. Искаше да им се полюбува, а още го измъчваше нейното присъствие и неяснотата на собствените му чувства към нея. Така радостно я обичаше до снощи. — какво бе станало?

— Няма ли на тая яхта някоя цигара? — отвърна тя вместо отговор и го каза доста нервно.

- Нали не пушеше?
- Не пуша, но сега ми се пуши.
- Май че се търкаляше из чекмеджетата някакво пакетче. С кафето ли?
- Моля те, нищо не мога да сложа в стомаха си.
- Много ли пих снощи?

— Не ти знам мярката — отвърна тя все с тая обидна раздражителност. Бе й казал, че не умее да пие, и всичко бе й казал за себе си. Брегът ли я правеше такава?

На вратата той се обърна.

- А ти защо ме хвърли в морето?
- Как съм те хвърлила?
- Така! Бутна ме!
- Сънувал си! — тя чак сега погледна към него и както му се стори, презрително.

- Може — съгласи се той. — Но... доста предсказващ съм!

И скочи от стълбичките направо в каютата, за да не чуе отговора на закачката си, с която намекваше за лошото й държане. Когато се върна с пакетчето и ветроупорния кибрит, тя окончателно се издаде.

- Защо си купил тия глупави цигари?
- Какво им е глупавото?
- Безникотинови са.

— Не им разбирам. Видях ги веднъж на будката. Мемфис. А градът Мемфис е измислил бога на моята яхта, Птах. Както виждаш, понякога и от снобизма има полза.

Пакетчето не беше отваряно, но от година лежеше на яхтата, та бе се просмукало от влага. Тя трудно запали цигарата, всмукването изискваше усилия, обаче женските устни опитно измъкнаха дима.

Не бе я виждал досега да пуши. Лъхаше нещо циганско от нея, не само от мургавината и цигарата, лъхаше на тъмното ирационално неспокойствие, което това древно племе разнасяше из хилядолетията. Очите й също щяха да бъдат

цигански, ако очните ябълки не обграждаха с такава чиста белота аметистовите ириси. Една циганка, която бе се отказала да пуши няколко дена, за да му се понрави или да не му мирише, когато я целува.

Понечи да ѝ се отблагодари с милувка, но Алфа рече между две дълбоки издишвания:

— Какво ще правим сега?

Той вдигна капака на рубката, за да излиза димът.

— Можем да пуснем котвата, далече сме, няма кой да ни безпокои. Можем да продължим към пристанището или да се върнем обратно. Изобщо проблеми няма — повтори той вече с открита ирония, осъзнал, че и сам не знае какво да предприеме.

Тя пушеше тревожно като гимназистка в училищния клозет.

— Ти кое избираш?

— Май те е страх от брега?

— Чела съм, че хората се радват, щом видят бряг, нали той винаги е край на нещо! Винаги е нечия граница.

Брегът заприличваше постепенно на изсивяла от слънцето и дъждовете траурна лента.

Трябваше поне да му олекне, че тя първа произнесе думата „край“, а не му олекна. Имаше чувството, че е живял с тази жена стократно повече от трите дни и краят е естествен, не биваше да буди възражения. Но те като че ли лежаха някъде дълбоко в него, тежки и неясни, а той само не ги чуваше, защото сякаш цял живот, до пълно изтощение, се е блъскал в нея. Като в останала си непроницаема вселенска загадка. И всичко у него е било подчинено на този сляп устрем, който накрая се е поизчерпал в безплодието си, без обаче да се е отчаял. Подозираше още, че зад поведението ѝ лежат странни изчезнали от паметта му конфликти, настояващи за обяснение, че то е предизвикано от нещо, което той е забравил или изобщо не е забелязал. И по-честно би било сега, вместо да си хрупа ябълката, да я запита простичко защо вижда брега само като край, но не намери смелост. Налагаше се тогава да се запита по-категорично и дали още обича тази жена...

При следващото излизане в морето, вече сам, щеше да потърси бордовия дневник, за да впише новия рейс, щеше да открие и записките. И да недоумява: скучно ли им е било един с друг, та са си досъчинявали своя кратък роман? Или в любовния си екстаз опияненото им съзнание е поискало да се овладеят взаимно с цялото си предишно битие — тласкани от себичната алчност на любовта, която жадува да погълне другия без остатък? Дълго щеше да се забавлява с хитроумната псевдонаучна конструкция: яхтата-фридмон, в чиято самотна вселена времето тече обратно! От това ставаше книга; за съжаление професионалният авторитет не му позволяваше да се занимава с научна фантастика. Но би могъл да я подари на някой писател, защо да погубва такава забавна идея!

Възнамеряваше в морето да пренапише популярно лекционния си курс. Издателството отдавна го очакваше, а той дори не го започна, убедил се, че

когато една жена е способна така да изпълни три дни от живота ти, тя запълва и триста. Все си мислеше за нея, докато, изравяйки с мазохистично усърдие спомените за милите пикантерии на тяхното приключение, не бе започнало да му се струва, че описаното в записките може би наистина се е случило. Нима не я упрекна веднъж, че го е бутнала в морето — защо тогава решиха, че го е сънувал?

Вече и други неща като че ли помнеше, множество неща, но и действителното им тридневно бягство от света, не само записаната в дневника история щеше докрай да витае в съзнанието му като хаосното движение на блуждаещи частици от сън, чиято цялост си остава невъзвратима. А нима беше позволено на един що-годе сериозен учен да занимава мозъка си с подобни неща, камо ли да мисли за публикация, при която неминуемо трябваше да призовава за свидетел почтената съпруга на уважаван свой колега?

Седмица след завръщането му, при беглата им среща по време на университетския празник, той предпазливо щеше да потърси у нея потвърждението. Тя май не разбра за какво точно я питаше. Огледа се, възпря го със сладостна уплаха:

— Недей, моля те! Боже, какво безумство беше! — и го извика доста по-различно от първия път, в рубката. След което отново се озърна за мъжа си.

Не помнеше или не искаше да си го спомня?

Тогава той сам щеше да се помъчи да го забрави, но паметта му не се отказа да тъгува за него, като за отминало върхово състояние на целия му живот, като за вдъхновен скок в омайваща бездънност, завършил накрая с болезненото плъосване по корем върху ленивите вълни на делника.

Било ли е наистина, не е ли било — нямаше повече значение. Щом нещо лежи в спомените ни и ние виждаме себе си в него, то е било. Все едно дали е преживяно в действителност или в играта на въображението ни, което единствено осъществява неосъществимите наши желания. Защото... какво представлява всъщност действителността? Ще можем ли някога да отделим истинския свят от образите за него, които непрекъснато си изобретява човешката мисъл? И ще ли открием друго битие, което да ни носи повече радости, мъка и утеха от оная действителност, чието безкрайно платно неуморно тъчем, наяве и насън, за да го извезваме със собствените си видения?

А все така, въпреки съпротивата си, той щеше да заживее и с усещането, че някога, поради трагично недоразумение или чиста глупост, е пропуснал нещо истинно: една необикновена любов, някое голямо прозрение. Но нима не отнася времето всички ни с подобни усещания към брега на крайната забрава?

Повторно я среща чак през зимата, на улицата. Отдалеч привлече вниманието му впечатляващата ѝ елегантност: луксозното кожено палто, оригиналните ботушки, кокетното калпаче. Тя стъпваше с ботушките — жените се обръщаха подире им — по непознат нему начин, но той навярно не знаеше истинската ѝ походка. В тясното пространство на палубата не бе възможно да се върви с такъв размах. Очите ѝ блестяха без онова страдание, което първо бе го заинтригувало. И почти не се уплашиха, когато го съзряха.

— Цъфтиш! — демонстративно ѝ се възхити той след не по-малко церемониалното ръкоцелуване.

Поруменяло от студа, лицето ѝ бе станало още по-хубаво, но някак си банално хубаво — лице на щастлива с баналностите на живота жена. Тя побърза да му съобщи като хвалба и като предупреждение:

— Чакам дете.

Той се опита да реши наум едно несъставимо уравнение, защото неизвестното си оставаше неизвестно — не знаеше в кой месец е бременността ѝ. При повечко самонадеяност би могъл да отсъди, че е негово. Не му ли каза веднъж, че искала да има дете, без той да знае? Преживя няколко драматични минути в очакване и не посмя да я запита. Или не беше от него, или за нея изобщо нямаше значение кой е бащата.

Доцентът бе получил неотдавна своята заслужена професура, трябваше да ѝ честити благополучието, но болката му се изтърва:

— Тя била лесна твоята!

— Кое? — настръхна бившата Алфа.

Той се усмихна, защото се усети несправедлив. Без малко да я запита още дали е оперирала краката си — нямаше друго какво да ѝ каже, но щеше отново да прозвучи подигравателно. Сега сигурно не ѝ е до козметиката.

— Имам час за консултация — рече тя. — Засега всичко е наред, само повечко разходки. — И не го покани да я изпрати или да се разходи с нея.

— Ще стискам палци. За момче ли?

— Все едно. А ти какво правиш? — запита го тя, мъничко нащрек пред отговора му.

— Преподавам.

— Сигурно все така те обичат студентите.

— По-важно е изобщо да се научат да обичат. — Заприлича на укоряващ намек и той добави. — науката, исках да кажа. Колкото и неблагоприятна да е като усилие.

Бе я срещал и задочно — името ѝ под няколко популярни статии. Личеше си в тях компилацията, но бяха написани темпераментно и сръчно. Забрави обаче да я похвали за тях. Погледа подире ѝ, допълнително обиден от тази нейна нова походка. Под палтото бременността ѝ не личеше, но тя сякаш издаваше на показ пълния си корем или отсега се упражняваше да го носи гордо и щастливо. Заболя го, че по такъв банален начин тя се откъсваше от него, но всъщност какво толкова бе се случило? И какво бяха търсили един в друг? Тя самата го каза, онова, за рибите... А може би тогава Вселената наистина е поискала нещо да им разкрие, но те, отново сами срещу нея, бяха предпочели да го отхвърлят като съновидение, да се занимават само със себе си. Напразно ѝ се подигра, че нейната била лесна природата само временно я ощастливяваше, зареждайки плода в утробата ѝ с всичките мъки на идните опити за познание.

Някакво хлапе изтича пред нея и тя се поспря да му даде път, а той си помисли, че ако от време на време по палубата на яхтата му припикаше някой такъв малчуган, щеше доста да му трепери. За миг дори го видя във водата и

зверски стисна клепачите си, казвайки си, че ще го научи да плува, от бебе още ще го научи. Отдавна не бе имало за какво да се бои, а то май не е чак толкова полезно за човека. Може би трябваше все пак да отгледа едно дете. И си помисли още, че сигурно дълго ще тъгува за нея, което навярно ще му пречи.

Констатира го без особена болка, защото бе се съюзил вече с тъгата, и въпреки това стоя на тротоара, докато някой не му подвикна: „Хей, Фридомне!“

Нямаше никой, разбира се. Тия дни пак така го стреснаха в коридора пред аудиторията. След лекцията, в която бе забавлявал слушателите си с куриозната хипотеза, един студент бе подвикнал с новонаучения термин, към приятеля си в излизашката зад гърба му тълпа. А професорът им отново се усети като мятан се в безброя от себеподобни фридомон, смутен от осъзнаването на своята случайност. Но можеха ли фридомоните да тъгуват заради самотата си? И беше ли загубил Вселената, както казваше Лоурънс, заради една изчезнала от пътя му Алфа?

Не, Вселената си беше на мястото с всичките свои знайни и незнайни, и с тия крачещи из улицата около него загадки, сред които трябваше да си пробива път...

26

Беше си на мястото и сега, когато заедно я гледаха през широкото стъкло на командната кабина.

— Прощавай, че ти наруших единението с природата! — каза внезапно Алфа.

Изглежда, вече се примиряваше с брега или пък общото им досега течение бе се раздвоило и ги отнасяше към различни брегове.

Той несъзнателно замачка възглавничката на лявата си длан. Някаква болка се обаждаше невралгично в нея — сигурно беше я натъртил, без да усети. Кипна:

— Глупости! Нищо не си нарушила. Чисто фанфаронство, с което залъгвам безплодието и умората си. Проповядвам на студентите, че човекът е венец на природата, но за да бъде наистина такъв, е длъжен всеки миг осъзнато да действа с морала и облика на върхово нейно творение. Нещо като бунт, нали? Категорически императив, който призовава към действие и бунт, не към примирение, а човек може би има нужда понякога и от примирението. Гьоте казваше някъде: Да познаеш познаваемото и спокойно да се наслаждаваш на непознаваемото... Нещо такова беше. Затова бягам от време на време с яхтата си, да ѝ кажа на тая природа, извини ме, моля те, загдето ти цепим атомите и така нататък. Но си е чисто лицемерие...

— Успокой се, капитане! — прекъсна го тя и сякаш го подготвяше за раздялата.

— Прощавай, сутрин съм такъв! От ендорфините ли, от кръвното ли, ти си биоложка, по ги знаеш тия работи!

— Вчера и онзи ден не беше — промълви тя почти без укор.

Една недоспала си жена искаше да се разсъни с някоя и друга цигара или да преглътне нещо заедно с дима им. А на него това „вчера и онзи ден“ се стори безкрайно проточено във времето. И като че ли друга жена витаеше из него. Имаше от нея сега само чувството — спомен, че са живели в дълъг, предълъг брак, в който до самоизяждане са се борили за надмощие, че са превърнали и яхтата в същата говорилня, каквато представляваше целият свят, но ето че са вече законно уморени — от любовта и от битките си.

— Разочаровах ли те? — добави Алфа след повече от минута.

Той още се питаше дали ще я обича и там, отвъд черната граница на брега, а сигурно би я обичал и в момента, ако цялото му тяло не се отвращаваше като махмурлия пияница от загнездилото се в него любовно изтощение? Поиска да я уязви, защото му се стори, че прехвърляше отговорността върху него:

— Аз те предупреждавах да не искаш да ме гледаш по бели гащи, нали!

— Обичам, те капитане! — неочаквано изхълца тя.

Блъвна облаче дим, смукна веднага нов облак, овладя се и понеже той нищо не каза, продължи с горчилката на примирението:

— И хората май са като рибите, дори в любовта не могат да бъдат истински заедно. Женската си пуска някъде хайвера, после някакъв рибок, който и да е...

— Не бяхме ли заедно? — обиди се той.

Тя потвърди не особено убедено:

— Бяхме.

И замълчаха, докато той не изтърси възможно най-безтактния въпрос, защото предложената тема го караше да се чувства и виновен.

— Какво ще правиш после?

— Ще се оправя с доцента — не разбра тя въпроса му. И пак нарече мъжа си така, може би и в къщи така го назоваваше. — Той е добър човек, пък и за него сега е най-важното да си получи катедрата. Мисля, че по тая работа замина.

— Ще я получи. Някога, когато се колебаех дали да остана в катедрата — викаха ме на по-добро място в един институт, моят стар професор ми каза: Университетът е като трамвай, стъпиш ли веднъж на стъпалото му, тия дето се качват след тебе, непрекъснато те избутват напред.

— Ама ти не стана с избутване, нали! — възрази тя и в този миг седеше край своя доцент, а той не й призна, че все пак бе имало някакво избутване.

Не бяха говорили през тези три дни за никакво общо бъдеще, дори като че ли старателно се пазеха да споменават каквото и да било бъдеще, но въпреки това сега го налегна меланхолната мъка по нещо изгубено.

Тя палеше нова цигара, направо от първата. Загаси фаса върху пакетчето, потърси къде да го остави и внимателно го сложи върху едната си длан, спомнила си навярно педантичния му вкус към реда. Въздъхна с ново облаче дим, сякаш искаше все пак да му се отплати:

— Хубаво беше!

— Да — съгласи се той, но и в нейния глас не чу желание да го повторят.

— Боже, какво разкошно безумие беше! Благодаря ти!

— Глупости! — избухна мъката му.

— Не бъди груб — изхълца тя с оная нейна си смесица от смях и плач. — Нали знаеш колко тъжно плача!

И ето че странно едрите ѝ сълзи вече се търкаляха чак по ръката, която държеше пакетчето с угарката и пепелта.

— Не си добре с нервите — измърмори той, вместо да я прегърне. — Наистина трябва да повземеш някое и друго хапче.

— Да, да! — послушно заизбърсва тя очите си в ръкава на пуловера, който ѝ купи. И него май трябваше да погребат. — А помниш ли как ни светеха зъбите в оная нощ?

Това светене още огряваше паметта му — но с необяснеността си. Ученият в него така и не смогна да го превърне в любовен символ.

Алфа се позасмя с несвършилия в гърдите ѝ плач.

— За него май най-много ще рева.

— Искаш и мен ли да разплачеш? Няма да е трудно.

Тя притисна глава към рамото му.

— А с картините какво ще правиш?

Дотолкова ли беше се простила вече с всичко, че дори се боеше от следи и доказателства?

— Ще си стоят тука. Знаеш, че никого не пускам, особено от университета.

— Одеве пак ги гледах. На едната много си ме обичал, такава красива и млада! На другата обаче си ме мразил.

Не помнеше и кога бе рисувал тези картини, но безпаметството му не го тревожеше повече. Цялото им пребиваване на яхтата приличаше на безпаметно откъсване от света. Сякаш бе пребивавал в камера силене, в ония изолирани от всичко камери на мълчанието, с които тренират космонавтите, и сега всичките му клетки крещяха за шум и деятелност.

— Въображение — рече той, все още обиден от предишния ѝ въпрос. — На едната съм те рисувал като влюбен самодеец, а на другата като професор по квантова механика.

— Вземи си поне оная с краката! Чудесна е! — потърка тя умиротворяващо бузата си в рамото му.

— Евтин символ!

— Ще ти спомня за мен. Нали от моите кокалчета се вдъхнови. Уф, ще ида най-после да ги оперирам, няма как! — въздъхна тя, като че ли нищо по-важно не я очакваше вече на сушата.

И пусна рамото му, за да захапе отново цигарата си.

Той погледна компаса, погледна брега, който продължаваше да зачерква морето с бледата си тушова линия. Вълните, доста изсветлели, идеха към яхтата, диглейки времето в плисетата си.

— Трябва все пак да решим какво да правим.

Тя се изсмя и стана.

— Да се любим, какво друго? Ела да погледаме изгрева!

Внезапната ѝ вулгарност го смачка в мекото пилотско кресло — до осъзнаването, че наистина не знаеха какво още да направят със себе си. Защото кой би бил правилният избор? Човек, изглежда, е осъден, като микрочастиците на света, да избира между винаги случайни поведения.

Въпреки това я последва с някаква най-обща надежда. Тя учудваше, тази надеждица, както ония светлини по брега, които някой бе забравил, но накрая все щеше да угаси. А течението продължаваше да ги връща към него. То бе невидимо и неосезаемо, но той вярваше, че го усеща с въображаемия си капитански инстинкт.

__Издание: __

Любен Дилов. Жестокият експеримент

Рецензент: Атанас Свиленов

Редактор: Красимир Машев

Художник: Милена Йоич

Художествен редактор: Иван Кенаров

Технически редактор: Пламен Антонов

Коректории Светла Карагеоргиева, Елена Върбанова

Българска, I издание. Дадена за набор на 25.IX.1984 г. Подписана за печат на 7.I.1985 г. Излязла от печат месец януари 1985 г.

Изд. № 1807. Формат 84×08/32. Тираж 40106 Печ. коли 12,75. Изд. коли 10,71. УИК 11,26. Цена 1,84 лв. ЕКП 9536271311; 5605-178-85-08

Книгоиздателство „Георги Бакалов“, Варна

ДП „Стоян Добрев-Странджата“, Варна

Пор. №767

Обложка ДП „Дунав“, Русе